

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,
श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहिता चतुर्थं काण्डं

Note: Please refer to the book, TS Kandam 1 for notes and conventions used in this Compilation.

Version Notes:

This is now the current Version 2.0 dated June 30, 2024.

1. This replaces the earlier version 1.0 dated June 30, 2022.
2. This version has been updated with the errors found and reported till June 15, 2024.
3. Required convention, style and presentation improvements or standardisations has been done wherever applicable.
4. Notify your corrections / suggestions etc to our email id vedavms@gmail.com

Earlier Versions

1st	Version Number	0.0 dated 31st August 2018
2nd	Version Number	0.0 dated 31st January 2019
3rd	Version Number	0.0 dated 31st August 2019
4th	Version Number	1.0 dated 31st January 2021
5th	Version Number	1.1 dated 30th June 2022

Table of Contents

4 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां चतुर्थ काण्डं	4
4.1 चतुर्थकाण्डे प्रथमः प्रश्नः– अग्निचित्यङ्ग मन्त्रपाठाभिधानं	4
4.1.1 Appendix	31
4.2 चतुर्थकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः – देवयजनग्रहाभिधानं	33
4.2.1 Appendix	63
4.3 चतुर्थकाण्डे तृतीयः प्रश्नः – चित्तिवर्णनं	66
4.3.1 Appendix	87
4.4 चतुर्थकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः – पञ्चमचित्तिशेषनिरूपणं	89
4.4.1 Appendix	110
4.5 चतुर्थकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः – होमविधिनिरूपणं	112
4.6 चतुर्थकाण्डे षष्ठः प्रश्नः – परिषेचन-संस्काराभिधानं	127
4.7 चतुर्थकाण्डे सप्तमः प्रश्नः – वसोर्धारादिशिष्ट संस्काराभिधानं	152
4.7.1 Appendix	172

=====

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः , हरिः ओं

4 कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां चतुर्थं काण्डं

4.1 चतुर्थकाण्डे प्रथमः प्रश्नः- अग्निचित्यङ्ग मन्त्रपाठाभिधानं

TS 4.1.1.1

यु॒ञ्जानः॑ प्र॒थमं॑ म॒नस्त॑त्वाय॒ सवि॑ता धि॒यः ।
अ॒ग्निं ज्यो॑तिर्नि॒चाय्य॑ पृथि॒व्या अ॒ध्या ऽभ॑रत् ॥
यु॒क्त्वाय॑ म॒नसा॑ दे॒वान्त् सु॑व॒र्यतो॑ धि॒या दि॒वं ।
बृ॒हज्ज्यो॑तिः करि॒ष्यतः॑ स॒विता॑ प्र सु॒वाति॑ तान् ॥
यु॒क्तेन॑ म॒नसा॑ व॒यं दे॒वस्य॑ स॒वितुः॑ स॒वे ।
सु॒वर्गे॑याय॒ शक्त्यै॑ ॥

यु॒ञ्जते॑ म॒न उ॒त यु॒ञ्जते॑ धि॒यो वि॒प्रा वि॒प्रस्य॑ बृ॒हतो॑ वि॒पश्चितः॑ ।
वि हो॒त्रा द॑धे व॒युना॒विदे॒क इ॒न् - [ ] १

TS 4.1.1.2

म॒ही दे॒वस्य॑ स॒वितुः॑ परि॒ष्टुतिः॑ ॥
यु॒जे वां ब्र॑ह्म पू॒र्व्यं नमो॑भिर्वि॒ श्लोका॑ य॒न्ति प॒थ्ये॒व सू॒राः ॥

शृ॒ण्वन्ति॑ वि॒श्वे अ॒मृत॑स्य पु॒त्रा आ ये॑ धा॒मानि॑ दि॒व्यानि॑ त॒स्थुः ॥
यस्य॑ प्र॒याण॑म॒न्वन्य॑ इ॒द्ययु॑र्दे॒वा दे॒वस्य॑ म॒हिमा॑नम॒र्चतः॑ ।
यः पा॒र्थि॒वानि॑ वि॒ममे॑ स ए॒तशो॑ रजा॒सि दे॒वः स॒विता॑ म॒हित्व॑ना ॥
दे॒व स॒वितः॑ प्र सु॒व य॒ज्ञं प्र सु॒व - [ ] 2

TS 4.1.1.3

य॒ज्ञप॑तिं भ॒गाय॑ दि॒व्यो ग॒न्धर्वः॑ ।
के॒तपूः॑ के॒तन्नः॑ पु॒नातु॑ वा॒चस्प॑ति॒र्वाचि॑म॒द्य स्व॑दाति नः ॥
इ॒मं नो॑ दे॒व स॒वित॑र्य॒ज्ञं प्र सु॒व दे॒वायु॑व॒स॒खिवि॑द॒स॒त्राजि॑तं
ध॒नजि॑त॒सुव॑र्जितं ॥
ऋ॒चा स्तो॑म॒सम॑र्द्धय गाय॒त्रेण॑ रथ॒न्तरं॑ ।
बृ॒हद्-गा॑य॒त्रव॑र्तनि ॥
दे॒वस्य॑ त्वा स॒वितुः॑ प्र॒सवे॑ ऽश्वि॒नोर्बा॑हु॒भ्यां पू॒ष्णो ह॑स्ता॒भ्यां
गा॒य॒त्रेण॑ छ॒न्दसा॑ऽऽ ददे ऽङ्गि॒रस्व॑द॒भिर॑-र॒सि ना॑रि - [ ] 3

TS 4.1.1.4

-र॒सि पृ॑थि॒व्याः स॒धस्था॑द॒ग्निं पु॑री॒ष्यम॑ङ्गि॒रस्व॑दा भ॒र त्रै॑ष्टु॒भेन॑ त्वा
छ॒न्दसा॑ऽऽ ददे ऽङ्गि॒रस्व॑द्-ब॒भ्रिर॑सि ना॒रिर॑सि त्वया॑ व॒यस॑ स॒धस्थ॑

आ ऽग्नि॑ श॒केम॑ ख॒नितुं॑ पु॒री॒ष्यं जा॑गतेन त्वा छन्द॒साऽऽ द॑दे
 ऽङ्गि॒रस्व॑ब्धस्त आ॒धाय॑ सवि॒ता बिभ्र॑द॒भिर्हि॑र॒ण्ययीं॑ ।
 तया॒ ज्योति॑रज॒स्र-मि॒दग्निं॑ खा॒त्वी न॒ आ भ॑रानुष्टु॒भेन॑ त्वा
 छन्द॒साऽऽ ( ) द॑दे ऽङ्गि॒रस्व॑त् ॥ 4

(इद् - य॒ज्ञं प्र॑सु॒व - ना॒रि - रा॒नुष्टु॑भेन त्वा छन्द॒सा - त्रीणि॑ च)

(A1)

TS 4.1.2.1

इ॒माम॑गृ॒भ्णन् र॒शना॑मृ॒तस्य॑ पूर्॒व आयु॑षि वि॒दथे॑षु क॒व्या ।
 तया॒ दे॒वाः सु॒त-मा॑ ब॒भूवु॑र् ऋ॒तस्य॑ सा॒मन्थ् सर॑मा॒रप॑न्ती ॥
 प्र॒तूर्तं॑ वा॒जिन्ना॑ द्र॒व वरि॑ष्ठाम॒नु सँव॑तं ।
 दि॒वि ते ज॑न्म पर॒मम॑न्तरि॒क्षे ना॑भिः पृ॒थिव्या॑म॒धि योनिः॑ ॥
 यु॒ञ्जाथा॑ रा॒सभं॑ यु॒वम॑स्मिन् यामे॑ वृष॒ण्वसू॑ ।
 अ॒ग्निं भ॑रन्तम॒स्मयुं॑ ॥
 यो॒गेयो॑गे तव॒स्तरं॑ वा॒जेवा॑जे हवामहे ।
 सखा॑य इन्द्र॒मूतये॑ ॥

प्र॒तूर्व- [ ] 5

TS 4.1.2.2

-॒त्रे॒ह्य॒व॒क्राम॒न्न॒शस्ती॑ रु॒द्रस्य॑ गा॒णप॒त्यान् म॒योभू॑रेहि ।
 उ॒र्वन्त॑रि॒क्षम॒न्विहि॑ स्व॒स्तिग॑व्यूति-रभ॒यानि॑ कृ॒ण्वन् ॥
 पू॒ष्णा स॒युजा॑ सह ।
 पृ॒थि॒व्याः स॒धस्था॑द॒ग्निं पु॑री॒ष्य-म॒ङ्गिर॑स्व-द॒च्छे॒ह्यग्निं॑ पु॑री॒ष्य
 -म॒ङ्गिर॑स्वद-॒च्छे॒मोऽग्निं॑ पु॑री॒ष्य-म॒ङ्गिर॑स्वद्-भरि॒ष्यामोऽग्निं॑
 पु॑री॒ष्य-म॒ङ्गिर॑स्वद्-भ॒रामः॑ ॥
 अ॒न्व॒ग्निरु॑षसा-म॒ग्रम॑ख्य-द॒न्वहा॑नि प्रथ॒मो जा॑तवे॒दाः ।
 अनु॑ सूर्य॒स्य - [ ] 6

TS 4.1.2.3

पु॒रु॒त्रा च॑ र॒श्मीन॑नु द्या॒वापृ॑थि॒वी आ त॑तान ॥
 आ॒गत्य॑ वा॒ज्यद॑ध्वनः सर्वा॒ मृधो॑ वि धू॒नुते॑ ।
 अ॒ग्निं स॒धस्थे॑ मह॒ति च॑क्षुषा नि चि॒कीष॑ते ॥
 आ॒क्रम्य॑ वा॒जिन् पृ॑थि॒वीम॒ग्निमि॑च्छ रु॒चा त्वं॑ ।
 भू॒म्या वृ॑त्वाय नो ब्रू॒हि यतः॑ ख॒नाम॑ तं व॒यं ॥
 द्यौस्ते॑ पृ॒ष्ठं पृ॑थि॒वी स॒धस्थ॑मा॒त्मा ऽन्त॑रि॒क्षं स॒मुद्र॑स्ते योनिः ।
 वि॒ख्याय॑ च॒क्षुषा॑ त्वम॒भि तिष्ठ॑- [ ] 7

TS 4.1.2.4

पृतन्यतः ॥

उत्क्राम॑ मह॑ते सौ॒भगा॑या-स्मा॒दा॒स्थाना॑द् द्र॒वि॒णो॒दा वा॑जिन् ।
वय॑ꣳ स्याम॑ सु॒मतौ॑ पृ॒थि॒व्या अ॒ग्निं ख॑निष्यन्त॑ उप॒स्थे अ॒स्याः ॥
उद॑क्रमीद् द्र॒वि॒णो॒दा वा॒ज्य॒र्वाऽकः॑ स लो॒कꣳ सु॒कृतं॑ पृ॒थि॒व्याः ।
ततः॑ खनेम॑ सु॒प्रती॑कम॒ग्निꣳ सु॒वो रु॑हाणा॒ अधि॑ नाक॑ उत्तमे ॥
अ॒पो दे॒वीरु॑प॒ सृज॑ मधु॒मती॑रयक्ष्माय॒ प्रजा॑भ्यः ।
तासा॑ꣳ स्था॒नादु॒ज्जि॒हता॑-मोष॑धयः सु॒पिप्प॒लाः ॥

जिघर्म्य- [ ] 8

TS 4.1.2.5

-ग्निं॑ मन॒सा घृ॑तेन॒ प्रति॑क्ष्यन्तं॒ भुव॑नानि॒ विश्वा॑ ।
पृ॒थुं ति॑रश्चा॒ वय॑सा बृ॒हन्तं॑ व्य॒चि॒ष्ठम॒न्नꣳ र॒भसं॑ वि॒दानं॑ ॥
आ त्वा॑ जिघर्मि॒ वच॑सा॒ घृ॑तेनाऽर॒क्षसा॑ मन॒सा तज्जु॑षस्व ।
मर्य॑श्रीः स्पृ॒हय॑द्वर्णो॒ अ॒ग्निर्नाऽभि॑मृशे॒ तनु॑वा जर्ह॑षाणः ॥
परि॑ वाज॒पतिः॑ क॒विर॒ग्निर्ह॒व्यान्य॑क्रीत् ।
दध॑द् रत्नानि॒ दाशु॑षे ॥

परि॑ त्वा॒ग्ने॒ पुरं॑ व॒यं वि॒प्र॒ सह॒स्य॑ धीमहि ।

धृ॒ष॒द्व॒र्णं दि॒वेदि॒वे भे॒त्तारं॑ ( ) भ॒ङ्गु॒राव॑तः ॥

त्वम॒ग्ने द्यु॒भिस्त्व॑-मा॒शुशु॒क्षणि॑स्त्व-म॒द्भ्यस्त्व॑-म॒श्म॒नस्परि॑ ।

त्वं व॒नैभ्य॑ स्त्वमोष॑धीभ्य॒ स्त्वं नृ॒णां नृ॒पते॑ जायसे शुचिः ॥ 9

(प्र॒तूर्व॑न्थ् - सूर्य॑स्य - तिष्ठ - जिघ॑र्मि - भे॒त्तारं॑ - वि॒शति॑श्च)

(A2)

TS 4.1.3.1

दे॒वस्य॑ त्वा स॒वितुः॑ प्र॒सवै॑ऽश्विनो॒र्बा॒हुभ्यां॑ पू॒ष्णो ह॒स्ताभ्यां॑

पृ॒थि॒व्याः स॒धस्थे॑ऽग्निं पु॒रीष्य॑-म॒ङ्गिर॑स्वत् ख॒नामि॑ ॥

ज्योति॑ष्मन्तं त्वा॒ग्ने सु॒प्रती॑क॒मज॑स्रेण भा॒नुना॑ दी॒द्यानं॑ ।

शि॒वं प्र॒जाभ्यो॑ऽहि॒सन्तं॑ पृ॒थि॒व्याः स॒धस्थे॑ऽग्निं पु॒रीष्य॑

-म॒ङ्गिर॑स्वत् ख॒नामि॑ ॥

अ॒पां पृ॒ष्ठम॑सि स॒प्रथा॑ उ॒र्वग्निं॑ भ॒रिष्य॑दपरावपिष्ठं ।

व॒र्द्ध॑मानं म॒ह आ च॒ पुष्करं॑ दि॒वो मा॒त्रया॑ व॒रिणा॑ प्रथस्व ॥

श॒र्म च॑ स्थो- [ ] 10

TS 4.1.3.2

व॒र्म च॑ स्तो॒ अ॒च्छि॒द्रे॑ ब॒हु॒ले उ॒भे ।
व्यच॑स्वती सं व॑सा॒थां भ॒र्त॒म॒ग्निं पु॒री॒ष्यं ॥
सं व॑सा॒थां सु॒व॒र्वि॒दा॒ समी॒ची उ॒रसा॑ त्मना॑ ।
अ॒ग्नि॒मन्त॑र् भ॒रि॒ष्यन्ती॑ ज्योति॑ष्मन्त॒ मज॑स्र॒मि॒त् ॥
पु॒री॒ष्योऽसि॑ वि॒श्वभ॑राः ।
अथ॑र्वा त्वा प्रथ॑मो नि-र॑मन्थद॒ग्ने ॥
त्वा॒म॒ग्ने पु॒ष्क॒रा॒द॒द्ध्य॑थ॒र्वा नि-र॑मन्थ॒त ।
मूर्द्ध॑नो वि॒श्वस्य॑ वा॒घ॒तः ॥
तमु॑ त्वा द॒द्ध्य॑ङ्ङृ॒षिः (द॒द्ध्य॑ङ् ऋ॒षिः) पु॒त्र ई॒धे- [ ] 11

TS 4.1.3.3

अथ॑र्वणः ।
वृ॒त्र॒ह॒णं पु॒र॒न्द॒रं ॥
तमु॑ त्वा पा॒थ्यो वृ॒षा समी॑धे दस्यु॒हन्त॑मं ।
ध॒न॒ञ्ज॒यं र॒णैर॑णे ॥
सी॒द॒ हो॒तः स्व॑ उ॒ लो॒के चि॒कि॒त्वान्थ् सा॒द॒या य॒ज्ञं सु॒कृ॒तस्य॑ यो॒नौ ॥

दे॒वा॒वी॒र्दे॒वान्. ह॒वि॒षा य॒जा॒स्य॒ग्ने बृ॒हद्-य॒ज॒मा॒ने व॒यो धाः ॥
 नि होता होतृष॑द॒ने वि॒दान॒स्त्वे॒षो दी॒दि॒वाꣳ अ॒स॒द॒त् सु॒दक्षः ।
 अ॒द॒ब्ध॒व्र॒त॒प्र॒म॒तिर्व॒सि॒ष्ठः स॒हस्रं॒भरः शु॒चि॒जिह्वा अ॒ग्निः ॥
 सꣳ सी॒द॒स्व म॒हाꣳ अ॒सि शोच॑स्व- [ ] 12

TS 4.1.3.4

दे॒व॒वी॒त॒मः ।
 वि धू॒म॒ग्ने अ॒रु॒षं मि॒ये॒द्ध्य सृ॒ज प्र॒श॒स्त द॒र्श॒तं ॥
ज॒नि॒ष्वा हि जे॒न्यो अ॒ग्रे अ॒ह्नाꣳ हि॒तो हि॒तेष्व॒रु॒षो व॒नेषु ।
 द॒मे॒द॒मे स॒प्त र॒त्ना द॒धा॒नोऽग्नि॒र्हो॒ता नि **ष॒सा॒दा** य॒जी॒यान् ॥ 13
 (स्थ - ई॒धे - शोच॑स्व - स॒प्त॒विं॒श॒तिश्च) - (A3)

TS 4.1.4.1

सं ते वा॒यु॒र्मा॒तरि॒श्वा द॒धा॒तू॒त्ता॒ना॒यै हृ॒द॒यं य॒द्वि॒लि॒ष्टं ।
 दे॒वा॒नां य॒श्च॒र॒ति प्रा॒ण॒थे॒न तस्मै॑ च दे॒वि व॒ष॒ड॒स्तु तु॒भ्यं ॥
 सु॒जा॒तो ज्यो॒ति॒षा स॒ह श॒र्म व॒रू॒थ॒मा ऽस॒दः सु॒वः ।
 वा॒सो अ॒ग्ने वि॒श्व॒रू॒पꣳ सं व्य॑य॒स्व वि॒भा॒व॒सो ॥
 उ॒दु तिष्ठ॑ स्व॒ध्व॒रा**वा** नो दे॒व्या कृ॒पा ।
 दृ॒शे च भा॒सा बृ॒ह॒ता सु॒शु॒क्व॒नि॒रा ऽग्ने॑ या॒हि सु॒श॒स्ति॒भिः ॥ 14

TS 4.1.4.2

ऊ॒र्ध्व ऊ॒ षु॑ ण॒ ऊ॒तये॑ ति॒ष्ठा दे॒वो न॑ स॒विता॑ ।
 ऊ॒र्ध्वो वा॒जस्य॑ स॒निता॑ यद॒ज्जिभि॑र् वा॒घद्वि॑र् वि॒ह्वया॑महे ॥
 स जा॒तो गर्भो॑ अ॒सि रो॑द॒स्यो र॒ग्ने चा॒रुर्वि॑भृ॒त ओष॑धीषु ।
 चि॒त्रः शि॒शुः परि॑ तमा॒स्यक्तः॑ प्र मा॒तृभ्यो॑ अधि॒ कनि॑क्रदद् गाः ॥
 स्थि॒रो भव॑ वी॒ड्वङ्ग॑ आ॒शुर्भव॑ वा॒ज्यर्व॑न् ।
 पृ॒थुर्भव॑ सु॒षद॒स्त्वम॒ग्नेः पु॒रीष॑वा॒हनः॑ ॥
 शि॒वो भव॑ – [ ] 15

TS 4.1.4.3

प्र॒जाभ्यो॑ मा॒नुषी॑भ्यस्त्वम॒ङ्गिरः॑ ।
 मा द्या॒वापृ॑थि॒वी अ॒भि शू॑शु॒चो मा॒ऽन्तरि॑क्षं मा वन॒स्पती॑न् ॥
 प्रै॒तु वा॒जी कनि॑क्रद॒-न्ना॒नद॑द्-रा॒सभः॑ प॒त्वा ।
 भ॒रन्न॒ग्निं पु॒रीष्यं॑ मा पा॒द्यायु॑षः पु॒रा ॥
 रा॒सभो॑ वां कनि॑क्रद॒त् सु॒युक्तो॑ वृष॒णा रथे॑ ।
 स वा॒म॒ग्निं पु॒रीष्य॑मा॒शुर्दू॒तो व॑हा॒दितः॑ ॥

वृषा ऽग्निं वृषणं भरन्नपां गर्भं समुद्रियं ।

अ॒ग्न आ या॑हि – [ ] 16

TS 4.1.4.4

वी॒तय॑ ऋ॒त स॒त्यं ॥

ओष॑धयः प्र॒ति गृ॑ही॒ताग्नि॑मे॒त शि॒व-मा॒यन्त॑म॒भ्यत्र॑ यु॒ष्मान् ।

व्यस्य॑न् वि॒श्वा अ॒मती॑र॒राती॑र् नि॒षीद॑न्नो अ॒प दु॒र्मति॑ ह॒नत् ॥

ओष॑धयः प्र॒ति मो॒दध्व॑मे॒न पु॒ष्पाव॑तीः सु॒पिप्प॑लाः ।

अयं॑ वो गर्भं ऋ॒त्वियः॑ प्र॒त्न स॒धस्थ॑मा ऽस॒दत् ॥ 17

(सु॒शस्ति॑भिः – शि॒वो भ॑व – या॒हि – षट्त्रि॑ंशच्च) (A4)

TS 4.1.5.1

वि पा॒जसा॑ पृ॒थुना॑ शो॒शुचा॑नो बा॒धस्व॑ द्वि॒षो र॑क्ष॒सो अ॑मी॒वाः ।

सु॒शर्म॑णो बृ॒हतः॑ श॒र्मणि॑ स्याम॒ग्नेर॑ह सु॒हव॑स्य प्र॒णीतौ॑ ॥

आपो॑ हि ष्टा मयो॒भुव॑स्ता न ऊ॒र्जे द॑धात॒न ।

म॒हे र॑णाय चक्ष॒से ॥

यो वः॑ शि॒वत॑मो र॒सस्त॑स्य भाज॒यते॑ह नः ।

उ॒शती॑रिव मा॒तरः॑ ॥

तस्मा॑ अ॒रं ग॑मा॒म वो॒ यस्य॑ क्षया॒य जि॑न्वथ ।

आपो॑ जनयथा च नः ॥

मित्रः – [ ] 18

TS 4.1.5.2

स॒ꣳसृ॒ज्य॑ पृ॒थि॒वीं भू॒मिं च॑ ज्योति॑षा स॒ह ।

सुजा॑तं जा॒तवे॑दसम॒ग्निं वै॑श्वा॒नरं॑ वि॒भुं ॥

अ॒यक्ष्मा॑य त्वा स॒ꣳसृ॒जामि॑ प्र॒जाभ्यः॑ ।

वि॒श्वे॑ त्वा दे॒वा वै॑श्वा॒नराः स॒ꣳसृ॒जन्त्वा-नु॑ष्टु॒भेन॑ छन्द॑सा ऽङ्गि॒रस्वत् ॥

रु॒द्राः सं॒भृत्य॑ पृ॒थि॒वीं बृ॒हज्ज्यो॑तिः समी॑धिरे ।

तेषां॑ भा॒नु-रज॑स्र इच्छु॒क्रो दे॒वेषु॑ रोचते ॥

स॒ꣳसृ॒ष्टां वसु॑भी रु॒द्रैर्द॑धीरैः कर्म॒ण्यां मृ॑दं ।

हस्ता॑भ्यां मृ॒द्धीं कृ॒त्वा सि॑नीवा॒ली करो॑तु – [ ] 19

TS 4.1.5.3

तां ॥

सि॒नीवा॑ली सु॒कपर्दा॑ सु॒कुरी॑रा स्वौप॒शा ।

सा तु॒भ्यमदि॑ते मह॒ ओखां॑ दधातु॒ हस्तयोः॑ ॥

उ॒खां करो॑तु शक्त्या॑ बा॒हुभ्या॑-मदि॑तिर्द्वि॒या ।

मा॒ता पु॒त्रं य॑थोप॒स्थे सा॒ग्निं बि॑भर्तु॒ गर्भ॑ आ ॥

म॒खस्य॑ शिरो॒ऽसि य॒ज्ञस्य॑ प॒दे स्थः॑ ।

वस॑वस्त्वा कृ॒ण्वन्तु॑ गा॒यत्रेण॑ छ॒न्दसा॑ ऽङ्गि॒रस्वत्॑ पृ॒थिव्य॑सि

रु॒द्रास्त्वा कृ॒ण्वन्तु॑ त्रै॒ष्टुभेन॑ छ॒न्दसा॑ ऽङ्गि॒रस्वद॑न्तरि॒क्षम॑स्या - [ ] 20

TS 4.1.5.4

-दि॒त्यास्त्वा कृ॒ण्वन्तु॑ जा॒गतेन॑ छ॒न्दसा॑ ऽङ्गि॒रस्वद् द्यौ॑र॒सि वि॒श्वे

त्वा दे॒वा वै॒श्वान॑राः कृ॒ण्वन्त्वानु॑ष्टु॒भेन॑ छ॒न्दसा॑-ऽङ्गि॒रस्वद्-दि॒शोऽसि॑

ध्रु॒वाऽसि॑ धा॒रया॑ म॒यि प्र॒जाꣳ रा॒यस्पोषं॑ गौ॒पत्यꣳ सु॒वीर्यꣳ स॒जा॒तान्.

यज॑मा॒नाया॑ऽदि॒त्यै रा॒स्नाऽस्य॑ दि॒तिस्ते॒ बिलं॑ गृ॒ह्णातु॑ पा॒ङ्केन॑

छ॒न्दसा॑ ऽङ्गि॒रस्वत्॑ ॥

कृ॒त्वाय॑ सा म॒हीमु॒खां मृ॑न्म॒यीं यो॑नि॒मग्न॑ये ।

तां पु॒त्रेभ्यः॑ सं प्रा-( )-य॒च्छद॑दि॒तिः श्र॒पया॑निति ॥ 21

(मि॒त्रः - क॑रो - त्वन्त॑रि॒क्षम॑सि - प्र - च॒त्वारि॑ च) (A5)

TS 4.1.6.1

वस॑वस्त्वा धू॒पय॑न्तु गा॒यत्रेण॑ छ॒न्दसा॑ ऽङ्गि॒रस्वद्-रु॒द्रास्त्वा धू॒पय॑न्तु

त्रै॒ष्टुभेन॑ छ॒न्दसा॑ ऽङ्गि॒रस्व-दा॑दि॒त्यास्त्वा धू॒पय॑न्तु जा॒गतेन॑

छ॒न्दसा॑ ऽङ्गि॒रस्वद् वि॒श्वे त्वा दे॒वा वै॒श्वान॑रा धू॒पय॑न्त्वानु॑ष्टु॒भेन॑

छन्दसा ऽङ्गिरस्वदिन्द्रस्त्वा धूपयत्वङ्गिरस्वद् विष्णुस्त्वा
 धूपयत्वङ्गिरस्वद् वरुणस्त्वा धूपयत्वङ्गिरस्वददितिस्त्वा देवी
 विश्वदे॒व्यावती॑ पृथि॒व्याः स॒धस्थे॑ ऽङ्गिरस्वत् खनत्ववट
 दे॒वानां॑ त्वा पत्नी॑र् - [ ] 22

TS 4.1.6.2

दे॒वीर् विश्वदे॒व्यावतीः॑ पृथि॒व्याः स॒धस्थे॑ ऽङ्गिरस्वद्-दधतूखे
 धिष॑णास्त्वा दे॒वीर्विश्वदे॒व्यावतीः॑ पृथि॒व्याः स॒धस्थे॑-ऽङ्गिरस्व-
 दभी॑न्धतामुखे ग्ना स्त्वा दे॒वीर्विश्वदे॒व्यावतीः॑ पृथि॒व्याः
 स॒धस्थे॑ ऽङ्गिरस्व-च्छ॑पयन्तूखे वरू॑त्रयो जनयस्त्वा
 दे॒वीर्विश्वदे॒व्यावतीः॑ पृथि॒व्याः स॒धस्थे॑ ऽङ्गिरस्वत् पच॑न्तूखे ।
 मि॒त्रैता॑मुखां पचै॒षा मा भे॑दि ।
 ए॒तां ते॒ परि॑ ददाम्यभित्त्यै ॥

अभी॒मां - [ ] 23

TS 4.1.6.3

महि॒ना दि॒वं मि॒त्रो ब॑भूव स॒प्रथाः॑ ।
 उ॒त श्र॑वसा पृथि॒वीं ॥

मि॒त्रस्य॑ च॒र्षणी॑धृतः श्रवो॑ दे॒वस्य॑ सा॒नसिं॑ ।

द्यु॒म्नं चि॒त्रश्र॑वस्तमं ॥

दे॒वस्त्वा॑ सवि॒तोद्व॑पतु सु॒पाणिः॑ स्व॒ङ्गुरिः॑ ।

सु॒बा॒हुरु॒त श॑क्त्या ॥

अप॑द्यमाना पृ॒थिव्या॑शा दि॒श आ पृ॑ण ।

उत्ति॑ष्ठ बृ॒हती॑ भवो॒र्द्ध्वा ति॑ष्ठ ध्रु॒वा त्वं॑ ॥

वस॑वस्त्वाऽऽ च्छृ॒न्दन्तु॑ गाय॒त्रेण॑ छ॒न्दसा॑ऽङ्गिरस्वद् रु॒द्रास्त्वाऽऽ

च्छृ॒न्दन्तु॑ ( ) त्रै॒ष्टुभे॑न छ॒न्दसा॑ऽङ्गिरस्व-दादि॒त्यास्त्वाऽऽ च्छृ॒न्दन्तु॑

जा॒गते॑न छ॒न्दसा॑ऽङ्गिरस्वद्-वि॒श्वे त्वा॑ दे॒वा वै॒श्वान॑रा आ

च्छृ॒न्दन्त्वानु॑ष्टु॒भेन॑ छ॒न्दसा॑ऽङ्गिरस्वत् ॥ 24

(प॒त्नी - रि॒माꣳ - रु॒द्रास्त्वाऽऽ च्छृ॒न्दन्त्वे - का॒न्नवि॑ꣳशतिश्च) (A6)

TS 4.1.7.1

समा॑स्त्वाऽग्न ऋ॒तवो॑ वर्द्ध॒यन्तु॑ सँव॒थ्स॒रा ऋ॑षयो॒ यानि॑ स॒त्या ।

सं दि॒व्येन॑ दी॒दिहि॑ रो॒चने॑न वि॒श्वा आ भा॑हि प्र॒दिशः॑ पृ॒थिव्याः॑ ॥

सं चेद्ध्य॑स्वाऽग्ने प्र च बो॒धयै॑नमु॒च्च ति॑ष्ठ म॒हते॑ सौ॒भगा॑य ।

मा च रिषदुपसत्ता ते अग्ने ब्रह्माणस्ते यशसः सन्तु माऽन्ये ॥

त्वामग्ने वृणते ब्राह्मणा इमे शिवो अग्ने – [ ] 25

TS 4.1.7.2

सँवरणे भवा नः ।

सपत्नहा नो अभिमातिजिच्च स्वे गये जागृह्यप्रयुच्छन् ॥

इहैवाग्ने अधि धारया रयिं मा त्वा नि क्रन् पूर्वचितो निकारिणः ।

क्षत्रमग्ने सुयममस्तु तुभ्यमुपसत्ता वर्द्धतां ते अनिष्टृतः ॥

क्षत्रेणाऽग्ने स्वायुः सँ रभस्व मित्रेणाऽग्ने मित्रधेये यतस्व ।

सजातानां मद्ध्यमस्था एधि राज्ञामग्ने विहव्यो दीदिहीह ॥

अति – [ ] 26

TS 4.1.7.3

निहो अति सिधो ऽत्यचित्ति-मत्यरातिमग्ने ।

विश्वा ह्यग्ने दुरिता सहस्वाथास्मभ्यँ सहवीराँ रयिन्दाः ॥

अनाधृष्यो जातवेदा अनिष्टृतो विराडग्ने क्षत्रभृद् दीदिहीह ।

विश्वा आशाः प्रमुञ्चन् मानुषीर्भियः शिवाभिरद्य परि पाहि नो वृधे ॥

बृहस्पते॑ स॒वित॒र्बो॒धयै॑न॒ꣳ स॒ꣳशितं॑ चि॒त् स॒न्तरा॑ꣳ स॒ꣳ शि॒शाधि॑ ।

व॒र्द्धयै॑नं॒ मह॑ते सौ॒भगा॑य – [ ] 27

TS 4.1.7.4

वि॒श्व ए॒नम॑नु॒ मद॑न्तु दे॒वाः ॥

अ॒मु॒त्र॒भूया॑द॒ध यद्-य॑मस्य॒ बृह॑स्पते॒ अभि॑शस्ते-र॒मुञ्चः॑ ।

प्र॒त्यौ॒हता॑-म॒श्विना॑ मृ॒त्युम॑स्माद् दे॒वाना॑-म॒ग्ने भि॑ष॒जा श॑ची॒भिः ॥

उद्-व॒यं त॑म॒सस्परि॑ प॒श्यन्तो॑ ज्योति॒रुत्तरं॑ ।

दे॒वं दे॒वत्रा॑ सूर्य॒मग॑न्म॒ ज्योति॑रुत्त॒मं ॥ 28

(इ॒मे शि॒वो अ॒ग्ने - ऽति॑ - सौ॒भगा॑य - च॒तुस्त्रि॑ꣳश॒च्च) (A7)

TS 4.1.8.1

ऊ॒र्द्ध्वा अ॒स्य स॒मिधो॑ भव॒न्त्यूर्द्ध्वा॑ शु॒क्रा शो॒चीꣳष्य॑ग्नेः ।

द्यु॒मत्त॑मा सु॒प्रती॑कस्य॒ सूनोः॑ ॥

त॒नून॑पा॒दसु॑रो वि॒श्ववे॑दा दे॒वो दे॒वेषु॑ दे॒वः ।

पथ॑ आ॒ऽन॑क्ति॒ मद॑ध्वा घृ॒तेन॑ ॥

मद॑ध्वा य॒ज्ञं न॑क्ष॒से प्री॑णानो न॒राश॑ꣳसो अ॒ग्ने ।

सु॒कृद्-दे॒वः स॒विता॑ वि॒श्ववा॑रः ॥

अ॒च्छाय॑मेति॒ शव॑सा घृ॒तेने॑डा॒नो वह्नि॑र्नम॒सा ।

अ॒ग्नि॒ꣳ स्रु॒चो अ॒ध्व॒रेषु॑ प्र॒यत्सु॑ ॥

स य॑क्षदस्य म॒हि॒मान॑म॒ग्नेः स – [ ] 29

TS 4.1.8.2

ई॒ म॒न्द्रा॒सु प्र॒यसः॑ ।

वसु॑श्चेतिष्ठो वसु॑धातमश्च ॥

द्वा॒रो दे॒वीर॑न्वस्य वि॒श्वे व्र॑ता ददन्ते अ॒ग्नेः ।

उ॒रुव्य॑चसो धाम्ना पत्यमानाः ॥

ते अ॒स्य योष॑णे दि॒व्ये न यो॑नावुषासान॒क्ता ॥

इ॒मं य॑ज्ञमवता-म॒ध्व॒रं नः॑ ॥

दै॒व्या हो॑तारावूर्ध्व-म॒ध्व॒रं नो॒ऽग्ने॒र्जिह्वा॒मभि॑ गृणीतं ।

कृ॒णु॒तं नः॑ स्विष्टिं ॥

ति॒स्रो दे॒वीर्ब॒र्हिरे॑दꣳ स॒द॒न्त्वि॒डा सर॑स्वती- [ ] 30

TS 4.1.8.3

भा॒रती॑ ।

म॒ही गृ॑णाना ॥

तन्न॑स्तु॒रीप॒मद्भु॑तं पु॒रुक्षु॑ त्वष्टा सु॒वीरं॑ ।

रा॒य॒स्पोषं॑ वि॒ ष्यतु॑ ना॒भि॒म॒स्मे ॥

व॒न॒स्प॒तेऽव॑ सृ॒जा र॒रा॒ण॒स्त्म॒ना दे॒वेषु॑ ।

अ॒ग्नि॒र्ह॒व्यं श॒मि॒ता सू॒द॒याति॑ ॥

अ॒ग्ने स्वा॒हा कृ॒णु॒हि जा॒त॒वे॒द इ॒न्द्रा॒य ह॒व्यं ।

वि॒श्वे दे॒वा ह॒वि॒रि॒दं जु॒षन्तां॑ ॥

हि॒र॒ण्य॒ग॒र्भः स-म॑व॒र्त॒ता॒ग्रे भू॒त॒स्य॑ जा॒तः प॒ति॒रे॒क आ॒सीत् ।

स दा॒धार पृ॒थि॒वीं द्या - [ ] 31

TS 4.1.8.4

-मु॒ते॒मां क॒स्मै दे॒वाय॑ ह॒वि॒षा वि॒धेम॑ ॥

यः प्रा॒णतो॑ नि॒मि॒षतो॑ म॒हि॒त्वै॒क इ॒द्-रा॒जा ज॒गतो॑ ब॒भूव॑ ।

य ई॒शो अ॒स्य द्वि॒प॒दश्च॑तु॒ष्प॒दः क॒स्मै दे॒वाय॑ ह॒वि॒षा वि॒धेम॑ ॥

य आ॒त्म॒दा ब॒ल॒दा य॒स्य वि॒श्व उ॒पा॒स॒ते प्र॒शि॒षं य॒स्य दे॒वाः ।

य॒स्य छा॒याऽमृ॑तं य॒स्य मृ॒त्युः क॒स्मै दे॒वाय॑ ह॒वि॒षा वि॒धेम॑ ॥

य॒स्ये॒मे हि॒म॒व॒न्तो म॒हि॒त्वा य॒स्य स॒मु॒द्रं र॒स॒या स॒हा - [ ] 32

TS 4.1.8.5

-ऽऽहुः ।

य॒स्ये॒माः प्र॒दि॒शो य॒स्य बा॒हू क॒स्मै दे॒वाय॑ ह॒वि॒षा वि॒धेम॑ ॥

यं क्र॒न्दसी॑ अव॒सा तस्त॑भाने अ॒भ्यैक्षे॑तां मन॒सा रेज॑माने ।

यत्रा ऽधि॒ सूर॑ उदि॒तौ व्येति॑ कस्मै॒ देवाय॑ ह॒विषा॑ विधेम ॥

येन॒ द्यौरु॒ग्रा पृ॒थिवी॑ च दृ॒ढे येन॒ सुवः॑ स्त॒भितं॑ येन॒ नाकः॑ ।

यो अ॒न्तरि॑क्षे रज॒सो वि॒मानः॑ कस्मै॒ देवाय॑ ह॒विषा॑ विधेम ॥

आपो॑ ह॒ यन्म॑हतीर् विश्व - [ ] 33

TS 4.1.8.6

-माय॑न् दक्षं॒ दधाना॑ जन॒यन्ती॑रग्निं ।

ततो॑ दे॒वानां॑ नि॒र्वर्त॑तासुरेकः कस्मै॒ देवाय॑ ह॒विषा॑ विधेम ॥

यश्चि॒दापो॑ म॒हिना॑ प॒र्यप॑श्यद्-दक्षं॒ दधाना॑ जन॒यन्ती॑रग्निं ।

यो दे॒वेष्व॑धि॒ देव॑ ए॒क आसी॑त् कस्मै॒ देवाय॑ ह॒विषा॑ विधेम ॥ 34

(अ॒ग्नेः स - सर॑स्वती - द्या॒ - सह - वि॒श्वं -
चतु॑स्त्रि॒ंशच्च॑) (A8)

Special Korvai for Anuvaakam 29 to 34

(ऊ॒र्ध्वा - यः प्रा॑णतो - य आ॒त्मदा॑ - य॒स्येमे॑ - यङ्क्र॑न्दसी -
येन॒ द्यौ- रा॑पो ह॒ यत् - ततो॑ दे॒वानां॑ - यश्चि॒दापो॑ - यो दे॒वेषु॑ -
नव॑)

TS 4.1.9.1

आ॒कू॒ति॒म॒ग्निं॑ प्र॒युज॑ स्वा॒हा म॒नो मे॒धा॒म॒ग्निं॑ प्र॒युज॑ स्वा॒हा
 चि॒त्तं वि॒ज्ञा॒त॒म॒ग्निं॑ प्र॒युज॑ स्वा॒हा वा॒चो वि॒धृ॒ति॒म॒ग्निं॑ प्र॒युज॑
 स्वा॒हा प्र॒जा॒प॒तये॑ म॒नवे॑ स्वा॒हाऽग्ने॑ वै॒श्वान॒राय॑ स्वा॒हा वि॒श्वे
 दे॒वस्य॑ ने॒तु॒र्म॒तो वृ॑णीत स॒ख्यं वि॒श्वे रा॒य इ॒षु॒द्ध्य॑सि द्यु॒म्नं वृ॑णीत
 पु॒ष्य॒से स्वा॒हा मा सु॑ भि॒त्था मा सु॑ रि॒षो दृ॒ह॒स्व वी॒डय॑स्व सु ।
 अ॒ंब धृ॒ष्णु वी॒रय॑स्वा - [ ] 35

TS 4.1.9.2

-ऽग्निश्चेदं करिष्यथः ॥
 दृ॒ह॒स्व दे॒वि पृ॒थि॒वि स्व॒स्तय॑ आ॒सुरी॑ मा॒या स्व॒धया॑ कृ॒ताऽसि॑ ।
 जु॒ष्टं दे॒वाना॑मि॒दम॑स्तु ह॒व्यम॑रि॒ष्टा त्वमु॑दिहि य॒ज्ञे अ॒स्मिन् ॥
 मि॒त्रैता॑मु॒खां तपै॑षा मा भेदि ।
 ए॒तां ते परि॑ द॒दाम्य॑भित्त्यै ॥
 द्र॒व॒न्नः सर्पि॑रा॒सुतिः॑ प्र॒त्नो हो॒ता वरे॑ण्यः ।
 स॒हस॑स्पु॒त्रो अद्भु॑तः ॥
 पर॑स्या॒ अधि॑ स॒वतो॑ऽवरा॒ अ॒भ्या - [ ] 36

TS 4.1.9.3

तर ।

यत्राहमस्मि ताँ अव ॥

परमस्याः परावतो रोहिदश्च इहाऽऽ गहि ।

पुरीष्यः पुरुप्रियोऽग्ने त्वं **तरा** मृधः ॥

सीद त्वं मातुरस्या उपस्थे विश्वान्यग्ने वयुनानि विद्वान् ।

मैनामर्चिषा मा तपसाऽभि शूशुचोऽन्तरस्याँ शुक्रज्योतिर्वि भाहि ॥

अन्तरग्ने रुचा त्वमुखायै सदने स्वे ।

तस्यास्त्वँ हरसा तपन् ( ) जातवेदः शिवो भव ॥

शिवो भूत्वा मह्यमग्नेऽथो सीद शिवस्त्वं ।

शिवाः कृत्वा दिशः सर्वाः स्वां योनिमिहाऽऽ *सदः ॥ 37

(वीरयस्वा - [ऽऽ] - तपन् - विँशतिश्च) (A9)

TS 4.1.10.1

यदग्ने यानि कानि चाऽऽते दारूणि दद्ध्मसि ।

तदस्तु तुभ्यमिद् घृतं तज्जुषस्व यविष्ठ्य ॥

यदत्युपजिह्विका यद्-वम्रो अतिसर्पति ।

सर्वं तदस्तु ते घृतं तज्जुषस्व यविष्ठ्य ॥
 रात्रि॑र॒रात्रि॑मप्रयावं॒ भर॒न्तोऽश्वा॑येव तिष्ठते घास॑मस्मै ।
 राय॑स्पोषेण॒ समि॑षा म॒दन्तोऽग्ने॒ मा ते॒ प्रति॑वेशा रिषाम ॥
 नाभा – [ ] 38

TS 4.1.10.2

पृथि॑व्याः समि॑धा-नम॒ग्नि॑र॒ राय॑स्पोषाय बृ॒हते॑ हवामहे ।
 इ॒र॒म॒म॒दं बृ॒हदु॑क्थं य॒जत्रं॑ जेतारम॒ग्निं पृ॑तनासु सास॒हिं ॥
 याः सेना॑ अभी॒त्वरी॑-राव्या॒धिनी॑-रु॒गणा॑ उत ।
 ये स्तेना॑ ये च तस्करा॒स्ताऽस्ते॑ अ॒ग्नेऽपि॑ दधाम्यास्यै ॥
 द॒ष्ट्राभ्यां॑ मलि॒म्लून् जं॒भ्यै-स्त॑स्करा॒ उत॑ ।
 ह॒नू॒भ्याऽस्ते॑नान् भगव॒स्ताऽस्त्वं॑ खाद सु॒खादि॑तान् ॥
 ये जने॑षु मलि॒म्लवः॑ स्तेना॒स-स्त॑स्करा॒ वने॑ ।

ये – [ ] 39

TS 4.1.10.3

कक्षे॑ष्वघायव॒ स्ताऽस्ते॑ दधामि जं॒भयोः॑ ॥
 यो अ॒स्मभ्य॑मरातीयाद्-यश्च॑ नो द्वेष॑ते जनः ।
 नि॒न्दाद्-यो॑ अ॒स्मान् दि॒प्साच्च॑ सर्वं तं म॒स्मसा॑ कुरु ॥

सञ्शितं मे ब्रह्म सञ्शितं वीर्यं बलं ।
 सञ्शितं क्षत्रं जिष्णु यस्याऽहमस्मि पुरोहितः ॥
 उदेषां बाहू अतिरमुद्वर्च उदू बलं ।
 क्षिणोमि ब्रह्मणा ऽमित्रानुन्नयामि - [ ] 40

TS 4.1.10.4

स्वाञ् अहं ॥
 दृशानो रुक्म उर्व्या व्यद्यौदुर्मर्षमायुः श्रिये रुचानः ।
 अग्निरमृतो अभवद्वयो-भिर्यदेनं द्यौरजनयथ् सुरेताः ॥
 विश्वा रूपाणि प्रति मुञ्चते कविः प्राऽसावीद्भद्रं द्विपदे चतुष्पदे ।
 वि नाकमख्यथ् सविता वरेण्योऽनु प्रयाणमुषसो वि राजति ॥
 नक्तोषासा समनसा विरूपे धापयेते शिशुमेकञ् समीची ।
 द्यावा क्षामा रुक्मो - [ ] 41

TS 4.1.10.5

अन्तर्वि भाति देवा अग्निं धारयन् द्रविणोदाः ॥
 सुपर्णोऽसि गरुत्मान् त्रिवृत्ते शिरो गायत्रं चक्षुः स्तोम आत्मा
 साम ते तनूर्वामदेव्यं बृहद्रथन्तरे पक्षौ यज्ञायज्ञियं पुच्छं

छन्दा॑स्य॒ङ्गानि॑ धि॒ष्णि॒याः श॒फा यजू॑षि॒ नाम ॥

सु॒पर्णो॑ऽसि ग॒रु॒त्मा॒न् दि॒वं गच्छ॑ सु॒वः प॒त ॥ 42

(ना॒भा – व॒ने ये – न॑यामि – क्षा॒मा रु॒क्मा॑ – ऽष्टा॒त्रिं॑शच्च) (A10)

TS 4.1.11.1

अ॒ग्ने यं य॑ज्ञम॒ध्व॒रं वि॑श्वतः प॒रिभू॑रसि ।

स इ॒द्वे॒वेषु॑ गच्छति ॥

सोम॑ यास्ते म॒योभु॑व ऊ॒तयः॑ सन्ति दा॒शुषे॑ ॥

ताभि॑र्नो ऽवि॒ता भ॒व ॥

अ॒ग्नि॒र्मूर्द्धा॑ > 1, भु॒वः > 2 ॥

त्व॒न्नः सोम॑ > 3, या ते धा॒मानि॑ > 4 ॥

तथ् स॒वि॒तुर्व॑रि॒ण्यं भ॒र्गो दे॒वस्य॑ धीमहि ।

धि॒यो यो नः॑ प्र॒चो॒दया॑त् ॥

अचि॑त्ती यच्च॑कृ॒मा दै॒व्ये ज॒ने दी॒नैर्दक्षैः॑ प्र॒भूती॑ पू॒रुष॒त्वता॑ ॥ 43

TS 4.1.11.2

दे॒वेषु॑ च स॒वि॒त॒र्मा॒नु॒षेषु॑ च त्वम् नो अ॒त्र सु॒वता॑द॒नाग॑सः ॥

चो॒दयि॑त्री सू॒नृता॑नां चे॒तन्ती॑ सु॒मती॑नां ।

य॒ज्ञं द॒धे सर॑स्वती ॥

पा॒वीर॑वी क॒न्या चि॒त्रायुः॑ सर॑स्वती वी॒रप॑त्नी धि॒यं धा॑त् ।

ग॒नाभि॑रच्छि॒द्रं श॒रणं स॒जोषा॑ दु॒राध॑र्षं गृ॒णते॑ श॒र्म य॑स॒त् ॥

पू॒षा गा अ॒न्वेतु॑ नः पू॒षा र॑क्ष॒त्वर्व॑तः ।

पू॒षा वाज॑स॒नोतु॑ नः ॥

शु॒क्रं ते अ॒न्यद्य॑ज॒तं ते अ॒न्यद् - [ ] 44

TS 4.1.11.3

वि॒षु रू॒पे अ॒हनी॑ द्यौ॒रिवा॑सि ।

वि॒श्वा हि मा॒या अ॒वसि॑ स्व॒धावो॑ भ॒द्रा ते पू॑ष॒न्निह॑ रा॒तिर॑स्तु ॥

तेऽव॑र्द्धन्त स्व॒तव॑सो म॒हित्व॒ना ऽऽ नाकं॑ त॒स्थुरु॒रु च॑क्रिरे स॒दः ।

वि॒ष्णुर्य॒द्धा ऽऽव॑द्-वृ॒षणं॑ म॒दच्यु॑तं व॒यो न सी॑द॒न्नधि॑ ब॒र्हिषि॑ प्रि॒ये ॥

प्र चि॒त्रम॑र्कं गृ॒णते॑ तु॒राय॑ मा॒रुता॑य स्व॒तव॑से भ॒रद्ध्वं॑ ।

ये सहा॑सि॒ सह॑सा॒ सह॑न्ते - [ ] 45

TS 4.1.11.4

रेज॑ते अ॒ग्ने पृ॒थि॒वी म॒खेभ्यः॑ ॥

वि॒श्वे दे॒वा > ⁵, वि॒श्वे दे॒वाः > ⁶ ॥

द्या॒वा नः॑ पृ॒थि॒वी इ॒मं॑ सि॒द्ध॒म॒द्य दि॒वि॒स्पृ॒शं॑ ।

य॒ज्ञं दे॒वेषु॑ यच्छतां ॥

प्र पू॒र्व॒जे पि॒तरा॑ न॒व्य॒सीभिर्गी॒र्भिः कृ॑णु॒ध्वं॑ स॒दने॑ ऋ॒तस्य॑ ।

आ नो॑ द्या॒वापृ॒थि॒वी दै॒व्ये॒न ज॑ने॒न या॑तं म॒हि वां॑ व॒रू॒थं ॥

अ॒ग्निं॑ स्तो॒मेन॑ बो॒धय॑ स॒मि॒धानो॑ अ॒मर्त्यं॑ ।

ह॒व्या दे॒वेषु॑ नो दधत् ॥

स ह॒व्य॒वा॒डम॑र्त्य उ॒शि॒गू॒तश्च॑ नो॒हितः॑ ( ) ।

अ॒ग्नि॒र्द्धि॒या स॒मृ॒ण्वति॑ ॥

श॒न्नो भ॑वन्तु > [7] , वा॒जे॒वा॒जे > [8] ॥ 46

(पू॒रुष॑त्वता - य॒ज॒त॒न्ते॑ अ॒न्य॒थ् - स॒ह॒न्ते॑ - च॒नो॑हि॒तो -
ऽष्टौ॑ च) (A11)

PraSna Korvai with starting Padams of 1 to 11 Anuvaakams :-

(यु॒ञ्जान॑ – इ॒माम॑गृ॒भ्णन् – दे॒वस्य॑ – सन्ते॑ – वि पाजसा॑ –
वस॑वस्त्वा – समा॑ – स्त्वो॒र्द्ध्वा – अ॒स्याकू॑तिं – य॑दग्ने॒ या-
न्यग्ने॒ यं य॑ज्ञ – मेका॑दश)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(यु॒ञ्जानो॑ – वर्म॑ च स्थ – आ॒दित्या॑स्त्वा – भार॑ती – स्वा॒
अह॑ – षट्च॑त्वारि॒ंशत्)

First and Last Padam of First Prasnam of Kandam 4 :-

(यु॒ञ्जानो॑ – वाजे॑वाजे)

॥ हरिः॑ ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां चतुर्थ काण्डे प्रथमः प्रश्नः समाप्तः ॥

4.1.1 Appendix

4.1.11.1 – अ॒ग्नि॒मूर्धा॑ > ¹ , भुवः॑ > ² ।

अ॒ग्नि॒मूर्धा॑ दि॒वः क॒कुत् प॑तिः पृ॒थि॒व्या अ॒यं ।
अपा॑ꣳ रेता॑ꣳसि गि॒न्वति॑ ॥

भुवो॑ य॒ज्ञस्य॑ रज॒सश्च॑ ने॒ता य॒त्रा नि॒यु॒द्धिः स॒चसे॑ शि॒वाभिः॑ ।
दि॒वि मूर्धा॑नं दधि॒षे सु॒वर्षा॑ जि॒ह्वा॒मग्ने॑ च॒कृषे॑ ह॒व्यवा॑हं ॥

(Appearing in TS 4-4-4-1)

4.1.11.1 त्व॒न्नः सोम॑ > ³ , या ते॑ धा॒मानि॑ > ⁴ ।

त्वं नः॑ सोम॑ वि॒श्वतो॑ रक्षा॑ राज॒न्नघा॑यतः । न रि॒ष्येत् त्वा॑वतः स॒खाः ॥

या ते॑ धा॒मानि॑ दि॒वि या पृ॒थि॒व्यां या॑ पर्व॒तेष्वोष॑धीष्वप्सु ।
तेभि॑र्नो वि॒श्वैः सु॒मना॑ अहे॒डन् राज॑न्थ्-सोम॑ प्र॒ति ह॒व्या गृ॑भाय ॥

(Appearing in TS 2-3-14-1)

4.1.11.4– विश्वे॑ दे॒वा > ⁵ , विश्वे॑ दे॒वाः > ⁶ ।

वि॒श्वे॑ दे॒वा ऋ॒तावृ॒ध ऋ॒तुभिर्। ह॒वन्श्रु॑तः । जु॒षन्तां॑ यु॒ज्यं प॑यः ॥

वि॒श्वे॑ दे॒वाः शृ॒णु॒तेम॑ ह॒वं मे॒ ये अ॒न्तरि॑क्षे य॒ उप॒ द्यवि॑ष्ठ ।

ये अ॒ग्निजि॑ह्वा उ॒त वा॒ यज॑न्ना आ॒सद्या॑स्मिन् ब॒र्हिषि॑ मा॒दय॑ध्वं ॥

(Appearing in TS 2.4.14.5)

4.1.11.4 – श॒न्नो भ॑वन्तु > ⁷ , वा॒जेवा॑जे > ⁸ ।

मि॒त॒द्र॒वः स॒हस्र॑सा मे॒धसा॑ता स॒निष्य॑वः ।

म॒हो ये रत्न॑ स॒मिथे॑षु ज॒भिरे॑ श॒न्नो भ॑वन्तु वा॒जिनो॑ ह॒वेषु॑ ॥

वा॒जेवा॑जे ऽव॒त वा॑जिनो नो ध॒नेषु॑ वि॒प्रा अ॑मृ॒ता ऋ॑त॒ज्ञाः ॥

(Appearing in TS 1.7.8.2)

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

4.2 चतुर्थकाण्डे द्वितीयः प्रश्नः – देवयजनग्रहाभिधानं

TS 4.2.1.1

वि॒ष्णोः॑ क्र॒मोऽस्य॑भि॒माति॑हा गा॒य॒त्रं छ॒न्द आ रो॑ह पृ॒थि॒वीम॒नु
वि क्र॒मस्व॑ निर्भ॒क्तः स॒ यं द्वि॒ष्मो वि॒ष्णोः॑ क्र॒मोऽस्य॑भि॒शस्ति॑हा
त्रै॒ष्टु॒भं छ॒न्द आ रो॑हान्त॒रिक्ष॑म॒नु वि क्र॒मस्व॑ निर्भ॒क्तः स॒ यं द्वि॒ष्मो
वि॒ष्णोः॑ क्र॒मोऽस्य॑राती॒यतो॑ ह॒न्ता जा॑गतं छ॒न्द आ रो॑ह दि॒वम॒नु
वि क्र॒मस्व॑ निर्भ॒क्तः स॒ यं द्वि॒ष्मो वि॒ष्णोः॑ – [ ] 1

TS 4.2.1.2

क्र॒मोऽसि॑ श॒त्रूय॑तो ह॒न्ता ऽऽनु॑ष्टु॒भं छ॒न्द आ रो॑ह दि॒शोऽनु॑
वि क्र॒मस्व॑ निर्भ॒क्तः स॒ यं द्वि॒ष्मः ॥
अक्र॑न्दद॒ग्निः स्त॒नय॑न्नि॒व द्यौः क्षा॒मा रे॑रिहद्-वी॒रुधः॑ स॒मज्ज॑न् ।
सद्यो॑ ज॒ज्ञानो॑ वि ही॒मिद्धो॑ अ॒ख्यदा॑ रोद॒सी भानु॑ना भा॒त्यन्तः॑ ॥

अ॒ग्नेऽभ्याव॑र्ति॒न्नभि॒ न आ॒ वर्त॑स्वाऽऽयु॒षा॒ वर्च॑सा॒ स॒न्या मे॒धया॑
प्र॒जया॑ ध॒नेन॑ ॥

अ॒ग्ने – [ ] 2

TS 4.2.1.3

अ॒ङ्गिरः॑ श॒तं ते॑ स॒न्त्वावृ॑तः स॒हस्रं॑ त उपावृ॑तः ।
ता॒सां पो॑षस्य पो॒षेण॑ पु॒नर्नो॑ नष्ट॒मा कृ॑धि पु॒नर्नो॑ रयि॒मा कृ॑धि ॥
पु॒नरू॒र्जा नि॑ वर्त॒स्व पु॒नर॒ग्न इ॒षाऽऽयु॒षा ।
पु॒नर्नः॑ पा॒हि वि॒श्वतः॑ ॥

स॒ह र॒य्या नि॑ वर्त॒स्वाग्ने॑ पि॒न्वस्व॑ धा॒रया॑ ।

वि॒श्वप्ति॑न्या वि॒श्व त॑स्प॒रि ॥

उदु॒त्तमं॑ व॒रुण॑ पा॒श-म॒स्मद॑वा॒धमं॑ – [ ] 3

TS 4.2.1.4

ँवि॑ म॒द्ध्यम॑ श्र॒थाय॑ ।

अ॒था व॒यमा॑दित्य व्र॒ते त॒वाना॑गसो अ॒दित॑ये स्याम ॥

आ त्वाऽहार्॒ष-म॒न्तर॑भूर्द्ध्रुव॒स्तिष्ठा॑वि॒चाच॑लिः ।

वि॒शस्त्वा॑ सर्वा॑ वा॒ञ्छन्त्व॑स्मिन् रा॒ष्ट्रम॑धि श्रय ॥

अ॒ग्रे बृ॒हन्नु॒षसा॒मूर्द्ध॒वो अ॒स्थान्नि॒र्जग्मि॒वान्-तम॒सो
ज्योति॒षाऽऽ *गा॒त् ।

अ॒ग्निर्भा॒नुना॒ रुश॑ता॒ स्वङ्ग॑ आ जा॒तो वि॒श्वा स॒द्भान्य॑प्राः ॥

सीद॒ त्वं मा॒तुर॒स्या - [ ] 4

TS 4.2.1.5

उप॒स्थे वि॒श्वा॒न्यग्ने॑ व॒युना॑नि वि॒द्वान् ।

मैना॑म॒र्चिषा॒ मा तप॑साऽभि शू॒शुचो॑ऽन्तर॒स्याऽ शु॒क्रज्यो॑तिर्वि॒ भाहि॑ ॥

अ॒न्तर॒ग्ने रु॒चा त्वमु॒खायै॑ स॒दने॒ स्वे ।

तस्या॒स्त्वऽ हर॑सा॒ तप॒ञ्जात॑वेदः शि॒वो भव॑ ॥

शि॒वो भू॒त्वा म॒ह्यम॒ग्नेऽथो॑ सीद॒ शिव॑स्त्वं ।

शि॒वाः कृ॒त्वा दि॒शः सर्वाः॑ स्वां यो॒निमि॑हाऽऽ स॒दः ॥

ह॒ऽसः शु॒चिष॑ ( ) द्व॒सुर॑न्तरि॒क्ष-स॒द्भोता॑ वेदि॒षदति॑थिर् दुरो॒णस॑त् ।

नृ॒षद्-वर॑स-दृ॒तस॑द् व्यो॒मस॑द् अ॒ब्जा गो॒जा ऋ॒तजा॑ अ॒द्रिजा॑

ऋ॒तं बृ॒हत् ॥ 5 (दि॒वम॒नु वि क्र॑म॒स्व निर्भ॑क्तः स यन् द्वि॒ष्मो वि॒ष्णो

- र्द्ध॒नेना॑ग्ने - ऽध॒म - म॒स्याः - शु॒चिष॑थ् - षोड॑श च) (A1)

TS 4.2.2.1

दिवस्परि॑ प्रथमं॑ जज्ञे॑ अ॒ग्नि॒रस्मद् द्वितीयं॑ परि॑ जा॒तवे॑दाः ।

तृतीयम॑प्सु नृमणा॑ अज॒स्रमि॑न्धान॑ ए॒नं ज॑रते स्वाधीः ॥

वि॒द्या ते॑ अ॒ग्ने त्रे॒धा त्रया॑णि **वि॒द्या** ते॑ स॒द्य वि॑भृतं पुरु॒त्रा ।

वि॒द्या ते॑ ना॒म पर॑मं गुहा॒ यद्-**वि॒द्या** तमु॑त्सं य॑त आ॒जग॑न्थ ॥

समु॒द्रे त्वा॑ नृमणा॑ अ॒प्स्वन्त॑र्नृ॒चक्षा॑ ई॒धे दि॒वो अ॒ग्न ऊ॑धन् ।

तृतीयै॑ त्वा - [ ] 6

TS 4.2.2.2

रज॑सि त॒स्थि॒वाꣳस-मृ॑तस्य॒ योनौ॑ म॒हिषा॑ अ॒हि॒न्वन् ।

अ॒क्र॒न्द॒दग्निः॑ स्त॒नय॑न्नि॒व द्यौः **क्षामा॑** रे॒रिह॑द्-वी॒रुधः॑ स॒मज्ज॑न् ।

सद्यो॑ ज॒ज्ञानो॑ वि॒ हीमि॑द्धो अ॒ख्यदा॑ रो॒दसी॑ भा॒नुना॑ भा॒त्यन्तः॑ ॥

उ॒शिक् पा॑व॒को अ॑रतिः सु॒मे॒धा म॑र्तेष्व॒ग्निर॑मृतो नि॒धायि॑ ।

इ॒यर्ति॑ धू॒मम॑रुषं भ॒रिभ्र॑दुच्छु॒क्रेण॑ शो॒चिषा॑ द्यामि॒नक्ष॑त् ॥

वि॒श्वस्य॑ के॒तुर्भु॑वनस्य॒ गर्भ॑ आ - [ ] 7

TS 4.2.2.3

रोदसी॑ अपृ॒णाज्जा॑यमानः ।
 वी॒डुं चि॒दद्रि॑-म॒भिन॑त् प॒राय॑न् ज॒ना य॒दग्नि॑मय॒जन्त॑ पञ्च ॥
 श्री॒णामु॑दारो ध॒रुणो॑ रयी॒णां म॑नी॒षाणां॑ प्रा॒र्पणः॑ सोम॒गोपाः॑ ।
 वसोः॑ सू॒नुः स॒हसो॑ अ॒प्सु रा॒जा वि॒ भा॒त्यग्र॑ उ॒षसा॑मि॒धानः॑ ॥
 यस्ते॑ अ॒द्य कृ॒णव॑द्-भ॒द्रशो॑चेऽपू॒पं दे॒व घृ॒तव॑न्त॒मग्ने॑ ।
 प्र तं॑ न॒य प्र॒तरां॑ व॒स्यो अ॒च्छाभि॑ द्यु॒म्नं दे॒वभ॑क्तं य॒विष्ठ॑ ॥

आ - [ ] 8

TS 4.2.2.4

तं भ॒ज सौ॒श्रव॑सेष्व॒ग्न उ॒क्थ॑उ॒क्थ आ भ॒ज श॒स्यमा॑ने ।
 प्रि॒यः सू॒र्ये प्रि॒यो अ॒ग्ना भ॑वा॒त्युज्जा॑तेन॒ भिन॑ददु॒ज्जनित्वैः॑ ॥
 त्वा॒मग्ने॑ य॒जमा॑ना अ॒नु द्यू॑न् वि॒श्वा व॑सू॒नि द॑धिरे वा॒र्याणि॑ ।
 त्वया॑ स॒ह द्र॑वि॒णमि॒च्छमा॑ना व्र॒जं गो॑म॒न्तमु॒शिजो॑ वि व॒व्रुः ॥
 दृ॒शा॒नो रु॒क्म उ॒र्व्या व्य॑द्यौद्-दु॒र्मर्ष॑मायुः श्रि॒ये रु॒चा॒नः ।
 अ॒ग्नि॒रमृ॑तो अ॒भव॑द्-वयो॒भिर्य॑दे- ( ) -नं द्यौ॒रज॑नयथ् सु॒रेताः॑ ॥ 9
 (तृ॒तिर्य॑ त्वा - ग॒र्भ आ - य॑वि॒ष्ठाऽऽ - य - च्च॑त्वा॒रि च॑) (A2)

TS 4.2.3.1

अ॒न्नप॒तेऽन्न॑स्य॒ नो दे॒ह्यन॑मी॒वस्य॑ शु॒ष्मिणः॑ ।
प्र॒ प्र॒दा॒तारं॑ ता॒रिष॑ ऊ॒र्जं नो॑ धे॒हि द्वि॒पदे॑ चतु॒ष्पदे॑ ॥
उ॒दु त्वा॒ विश्वे॑ दे॒वा अ॒ग्ने भ॑रन्तु चि॒त्तिभिः॑ ।
स नो॑ भव॒ शिव॑तमः सु॒प्रती॑को वि॒भाव॑सुः ॥
प्रे॒दग्ने॑ ज्योति॒ष्मान् या॒हि शि॒वेभि॑रर्चि॒भिस्त्वं ।
बृ॒हद्भि॑र् भा॒नुभि॑र् भा॒सन् मा हि॑ऽसी स्त॒नुवा॑ प्र॒जाः ॥
स॒मिधा॑ऽग्निं दु॒वस्य॑त घृ॒तैर्बो॑धयताति॒थिं ।

आ - [ ] 10

TS 4.2.3.2

ऽस्मिन् ह॒व्या जु॑होतन ॥
प्र॒प्राय॑म॒ग्निर्भ॑रतस्य॒ शृण्वे॑ वि यथ् सूर्यो॑ न रोच॑ते बृ॒हद् भाः॑ ।
अ॒भि यः पू॒रुं पृ॑तनासु त॒स्थौ दी॒दाय॑ दै॒व्यो अ॑ति॒थिः शि॒वो नः॑ ॥
आपो॑ दे॒वीः प्र॑ति गृ॒ह्णीत॑ भ॒स्मैतथ्॑ स्यो॒ने कृ॑णु॒ध्वः
सु॒रभा॑वु लो॒के ।

तस्मै॑ नमन्तां॑ जनयः॑ सु॒पत्नी॑र्मा॒तेव॑ पु॒त्रं बि॒भृता॑ स्वेनं ॥

अ॒फ॒स्व॒ग्ने स॒धि॒ष्टव॑- [ ] 11

TS 4.2.3.3

सौष॑धी॒रनु॑ रु॒द्ध्यसे॑ ।

ग॒र्भे स॒ञ्जाय॑से पुनः॑ ॥

ग॒र्भो अ॒स्योष॑धी॒नां ग॒र्भो व॒नस्प॑ती॒नां ।

ग॒र्भो वि॒श्वस्य॑ भू॒तस्या॑ग्ने ग॒र्भो अ॒पाम॑सि ॥

प्र॒सद्य॑ भ॒स्मना॑ यो॒निम॑पश्च॒ पृथि॑वीम॒ग्ने ।

स॒ꣳसृ॑ज्य॒ मातृ॑भिस्त्वं ज्योति॑ष्मान् पुन॒राꣳस॑दः ॥

पुन॑-रा॒सद्य॑ स॒दन॑मपश्च॒ पृथि॑वीम॒ग्ने ।

शेषे॑ मा॒तुर्य॑थोप॒स्थे ऽन्त॑रस्याꣳ शि॒वत॑मः ॥

पुन॑रू॒र्जा - [ ] 12

TS 4.2.3.4

नि॑ वर्त॒स्व पु॒नर॑ग्न इ॒षा ऽꣳयु॑षा ।

पुन॑र्नः पा॒हि वि॒श्वतः॑ ॥

स॒ह र॒य्या नि॑ वर्त॒स्वाग्ने॑ पि॒न्वस्व॑ धा॒रया॑ ।

वि॒श्व॒प्सि॒न्ना॒या वि॒श्व॒त॒स्प॒रि ॥

पुन॑स्त्वा ऽऽदि॒त्या रु॒द्रा वस॑वः॒ समि॑न्धतां पुन॑र्ब्रह्मा॒णो वसु॑नीथ य॒ज्ञैः ।

घृ॒तेन॑ त्वं त॒नुवो॑ वर्द्धयस्व स॒त्याः स॒न्तु यज॑मानस्य॒ कामाः॑ ॥

बोधा॑ नो अ॒स्य वच॑सो यविष्ठ म॒हिष्ठ॑स्य प्रभृ॑तस्य स्वधावः ।

पी॒यति॑ त्वो अनु॑ ( ) त्वो गृ॒णाति॑ व॒न्दारु॑स्ते त॒नुवं व॑न्दे अ॒ग्ने ॥

स बो॑धि सू॒रिर्म॒घवा॑ वसु॒दावा॑ वसु॒पतिः॑ ।

यु॒योद्ध्य॑स्मद् द्वेषा॑सि ॥ 13

(आ - तवोर् - जा - ऽनु - षोडश च) (A3)

TS 4.2.4.1

अपे॑त वी॒त वि॑ च सर्प॒तातो॑ येऽत्र स्थ पु॒राणा॑ ये च नू॒तनाः॑ ।

अदा॑दिदं य॒मोऽव॑सानं पृथि॒व्या अ॒क्रन्नि॑मं पि॒तरो॑ लो॒कम॑स्मै ॥

अ॒ग्नेर्भ॑स्मा॒स्यग्नेः॑ पु॒रीष॑मसि सं॒ज्ञान॑मसि का॒मध॑रणं मयि॑ ते

का॒मध॑रणं भूयात् ॥

सं यै॑ वः प्रि॒यास्त॒नुवः॑ सं प्रि॒या हृद॑यानि वः ।

आ॒त्मा वो॑ अस्तु - [ ] 14

TS 4.2.4.2

संप्रि॒यः संप्रि॒यास्तनु॒वो म॒म ॥

अ॒यं सो अ॒ग्निर्यस्मि॒न्थ-सोम॒मिन्द्रः॑ सु॒तं द॒धे ज॒ठरे॑ वाव॒शानः॑ ।

स॒हस्रि॒यं वा॒जम॒त्यं न स॒प्तिं स॒स॒वान्थ-स॒न्थ-स्तू॒यसे॑ जा॒तवे॒दः ॥

अ॒ग्ने दि॒वो अ॒र्णम॒च्छा जिगा॒स्यच्छा॑ दे॒वा ऊ॒चिषे॑ धि॒ष्णि॒या ये ।

याः प॒रस्ता॑द्-रो॒चने॑ सू॒र्यस्य॑ याश्चा॒वस्ता॑-दु॒पति॑ष्ठन्त॒ आपः॑ ॥

अ॒ग्ने यत् ते॑ दि॒वि वर्चः॑ पृ॒थि॒व्यां य॒दोष॑धी॒ष्व - [ ] 15

TS 4.2.4.3

-ऽप्सु वा यजत्र ।

येना॒न्तरि॑क्ष-मु॒र्वात॑तन्थ॒ त्वेषः॑ स भानु॑र॒र्णवो॑ नृ॒चक्षाः॑ ॥

पु॒री॒ष्यासो॑ अ॒ग्नयः॑ प्रा॒वणे॑भिः स॒जोष॑सः ।

जु॒षन्ता॑ ह॒व्य-माहु॑त-म॒नमी॒वा इ॒षो म॒हीः ॥

इ॒डाम॑ग्ने पु॒रुद॑सं स॒निं गोः॑ श॒श्वत्त॑मं ह॒वमा॑नाय साध ।

स्या॒न्नः सू॒नुस्त॑नयो वि॒जावा॑ऽग्ने सा ते सु॒मति॑र्भू॒त्वस्मे॑ ॥

अ॒यं ते॑ योनि॑र् ऋ॒त्वियो॑ यतो॒ जातो॑ अ॒रोच॑थाः ।

तं जा॒न - [ ] 16

TS 4.2.4.4

॥ न॒ग्न आ॒ रोहा॑था॒ नो॒ वर्द्ध॑या॒ रयि॑ं ॥

चि॒द॒सि॒ तया॑ दे॒वत॑याऽङ्गि॒रस्व॑द्-ध्रु॒वा सी॑द॒ परि॒चि॒द॒सि॒ तया॑
दे॒वत॑याऽङ्गि॒रस्व॑द् ध्रु॒वा सी॑द॒ लो॒कं पृ॑ण॒ छि॒द्रं पृ॑णा॒थो

सी॑द॒ शि॒वा त्वं॑ ।

इ॒न्द्रा॒ग्नी त्वा॒ बृ॒ह॒स्पति॑र॒स्मिन् यो॒ना॒वसी॑षद॒न् ॥

ता अ॒स्य सू॒द॒दो॒हसः॑ सोम॑ श्री॒णन्ति॑ पृ॒श्न॒जयः॑ ।

जन्म॑न् दे॒वानां॑ वि॒शस्त्रि॑ष्वा रो॒चने॑ दि॒वः ॥ 17

(अ॒स्त्वो - ष॑धीषु - जा॒न - त्र॒ष्टाच॑त्वारि॒ंश॒च्च) (A4)

TS 4.2.5.1

स॒मि॒तं स॒ङ्क॒ल्पे॒था सं॒प्रि॒यौ रो॒चि॒ष्णू सु॒मन॑स्य॒मानौ॑ ।

इ॒षमूर्ज॑म॒भि सँ॒व॒सानौ॑ सं वा॒ मना॑सि॒ सं व्र॑ता

स॒मु चि॒त्ता॒न्याऽऽ *क॑रं ॥

अ॒ग्ने पु॒री॒ष्याधि॑पा॒ भ॒वा त्वं॑ नः ।

इ॒षमूर्ज॑ य॒ज॒मा॒नाय॑ धेहि ॥

पु॒री॒ष्यस्त्व॑म॒ग्ने रयि॑मान् पु॒ष्टि॒मा अ॑सि ।

शि॒वाः कृ॒त्वा दि॒शः सर्वाः॑ स्वां॑ यो॒निमि॒हाऽऽ *सदः॑ ॥

भ॒वतं॑ नः॒ सम॑नसौ॒ समो॑कसा - [ ] 18

TS 4.2.5.2

-व॒रेप॒सौ ।

मा य॒ज्ञं हि॑ सि॒ष्टं मा य॒ज्ञप॑तिं जा॒तवे॑दसौ शि॒वौ भ॑वतम॒द्य नः॑ ॥

मा॒तेव॑ पु॒त्रं पृ॑थि॒वी पु॒रीष्य॑म॒ग्निं स्वे॑ यो॒नाव॑भा-रु॒खा ।

तां वि॒श्वेर्दे॒वैर् ऋ॒तुभिः॑ सं॒वि॒दानः॑ प्र॒जाप॑तिर्वि॒श्वक॑र्मा वि मुञ्च॑तु ॥

यद॒स्य पा॒रे रज॑सः शु॒क्रं ज्यो॑ति-रजा॒यत॑ ।

तं नः॑ पर्ष॒दति॒ द्विषो॑ऽग्ने॒ वैश्वान॑र स्वाहा ॥

नमः॑ सु ते निर्ऋ॒ते वि॒श्वरू॑पे - [ ] 19

TS 4.2.5.3

ऽय॒स्मयं॑ वि चृ॒ता ब॒न्धमे॒तं ।

यमे॒न त्वं य॒म्या सं वि॒दानो॑त्त॒मं नाक॑मधि रोह॒येमं॑ ॥

यत्ते॑ दे॒वी निर्ऋ॑तिराब॒बन्ध॑ दाम॒ ग्रीवा॑स्व विच॒र्त्य ।

इ॒दं ते॒ तद् वि॒ष्याम्या॑युषो न मद्ध्य॒दथा॑ जी॒वः पि॒तुम॑द्धि प्रमु॒क्तः ॥

यस्यास्ते अस्याः कूर आसञ्जुहोम्येषां बन्धाना-मवसर्जनाय ।

भूमिरिति त्वा जना विदुर्निर्ऋति - [ ] 20

TS 4.2.5.4

-रिति त्वा ऽहं परि वेद विश्वतः ॥

असुन्वन्त-मयजमानमिच्छ स्तेनस्येत्याम् तस्करस्यान्वेषि ।

अन्य-मस्म-दिच्छ सा त इत्या नमो देवि निर्ऋते तुभ्यमस्तु ॥

देवीमहं निर्ऋतिं वन्दमानः पितेव पुत्रं दसये वचोभिः ।

विश्वस्य या जायमानस्य वेद शिरःशिरः प्रति सूरी वि चष्टे ॥

निवेशनः सङ्गमनो वसूनां विश्वा रूपाऽभि चष्टे - [ ] 21

TS 4.2.5.5

शचीभिः ।

देव इव सविता सत्यधर्मेन्द्रो न तस्थौ समरे पथीनां ॥

सं वरत्रा दधातन निराहावान् कृणोतन ।

सिञ्चामहा अवट-मुद्रिणं वयं विश्वाऽहाऽदस्तमक्षितं ॥

निष्कृताहाव-मवट् सुवरत्र् सुषेचनं ।

उद्रिण् सिञ्चे अक्षितं ॥

सी॒रा यु॒ज्जन्ति॑ क॒वयो॑ यु॒गा वि त॑न्वते पृथक् ।

धी॒रा दे॒वेषु॑ सु॒म्नया ॥

यु॒नक्त॑ सी॒रा वि यु॒गा त॑नोत कृ॒ते यो॒नौ व॑पतेह – [ ] 22

TS 4.2.5.6

बी॒जं ।

गि॒रा च॑ श्रु॒ष्टिः स॒भरा॑ अ॒सन्नो॑ ने॒दीय॑ इ॒थ् सृ॒ण्या प॒क्वमा॑ ऽयत् ॥

लाङ्ग॑लं प॒वीरव॑ सु॒शेव॑ सु॒मति॑त्सरु ।

उ॒दित् कृ॑षति गाम॒विं प्र॒फर्व्यं॑ च पी॒वरीं॑ ।

प्र॒स्थाव॑द्-रथ॒वाहनं॑ ॥

शु॒नं नः॑ फा॒ला वि तु॑दन्तु भू॒मि सु॒नं की॒नाशा॑ अ॒भि य॑न्तु वा॒हान् ।

शु॒नं प॒र्जन्यो॑ म॒धुना॑ पयो॒भिः शु॒नासी॑रा शु॒नम॒स्मासु॑ ध॒त्तं ॥

का॒मं का॒मदु॑घे धु॒क्ष्व मि॒त्राय॑ ( ) व॒रुणाय॑ च ।

इ॒न्द्राया॑ग्नये पू॒ष्ण ओष॑धी॒भ्यः प्र॒जाभ्यः॑ ॥

घृ॒तेन॑ सी॒ता म॒धुना॑ स॒मक्ता॑ वि॒श्वैर्दे॒वैरनु॑मता म॒रुद्भिः॑ ।

ऊ॒र्जस्व॑ती प॒यसा॑ पि॒न्वमा॑नाऽस्मा॒न्त् सी॒ते प॒यसा॑ ऽभ्या॒ववृ॑थस्व ॥ 23

(समो॑कसौ॑-वि॒श्वरूपे॑-वि॒दुर्निर्ऋ॑ति-र॒भि च॑ष्ट-इ॒ह-मि॒त्राय॑-
द्वावि॑ञ्शतिश्च) (A5)

TS 4.2.6.1

या जा॒ता ओष॑धयो दे॒वेभ्य॑स्त्रियु॒गं पु॒रा ।
म॒न्दामि॑ ब॒भ्रूणाम॒हञ् श॒तं धा॑मानि स॒प्त च॑ ॥
श॒तं वो॑ अ॒ंब धा॑मानि स॒हस्र॑मु॒त वो॑ रु॒हः ।
अथा॑ श॒तक्र॑त्वो यू॒यमि॒मं मे॑ अ॒गदं॑ कृ॒त ॥
पु॒ष्पाव॑तीः प्र॒सूव॑तीः फ॒लिनी॑रफ॒ला उ॒त ।
अश्वा॑ इ॒व स॒जित्व॑रीर् वी॒रुधः॑ पा॒रयि॑ष्णवः ॥
ओष॑धीरि॒ति मा॒तर-स्तद्-वो॑ दे॒वी-रु॒प ब्रु॑वे ।
रपा॑ञ्सि वि॒घ्नती॑रि॒त र॒प - [ ] 24

TS 4.2.6.2

-श्चा॒तय॑मानाः ॥
अ॒श्वत्थे॑ वो नि॒षदनं॑ पर्णे॒ वो व॑स॒तिः कृ॒ता ।
गो॒भाज॑ इ॒त् कि॒लास॑थ॒ यथ् स॒नव॑थ॒ पूरु॑षं ॥
यद॒हं वा॒जय॑-न्नि॒मा ओष॑धीर्. ह॒स्त आ॒दधे॑ ।

आ॒त्मा य॒क्ष्मस्य॑ नश्यति॒ पुरा जी॒वगृ॑भो यथा ॥
यदो॑ष॒धयः॑ सं॒गच्छ॑न्ते रा॒जानः॑ स॒मिता॑विव ।
विप्रः॑ स उ॒च्यते॑ भिष॒ग् रक्षो॑हा ऽमी॒वचा॑तनः ॥
निष्कृ॑तिर् नाम॒वो मा॒ता **ऽथा** यू॒यञ्स्थ॑ संकृ॑तीः ।
सराः॑ प॒तत्रि॑णीः – [ ] 25

TS 4.2.6.3

स्थ॒न यदा॑मयति॒ नि ष्कृ॑त ॥
अ॒न्या वो॑ अ॒न्या-म॑व॒त्वन्या॑ऽन्यस्या॒ उपा॑वत ।
ताः सर्वा॑ ओष॒धयः॑ सँ॒विदा॑ना इ॒दं मे **प्रा॑व॒ता** वचः॑ ॥
उच्छु॑ष्मा ओष॒धीनां॑ गा॒वो गो॑ष्ठादि॒वेरते॑ ।
धनञ् स॒निष्य॑न्तीना-मा॒त्मानं॑ तव॒ पूरु॑ष ॥
अति॑ वि॒श्वाः परि॑ष्ठाः स्तेन॒ इव॑ व्रज॒मक्र॑मुः ।
ओष॒धयः॑ प्राचु॒च्यवु॑र्यत् किं च त॒नुवाञ् रपः॑ ॥
या – [ ] 26

TS 4.2.6.4

-स्त॑ आ॒त॒स्थु-रा॒त्मानं॑ या॒ आवि॑वि॒शुः परुः॑परुः ।
 तास्ते॑ यक्ष्मं॑ वि॒ बा॒धन्ता॑ मु॒ग्रो म॑द्ध्यम॒शीरिव॑ ॥
 सा॒कं य॑क्ष्म प्र प॒त इ॒येनेन॑ कि॒किदी॒विना॑ ॥
 सा॒कं वा॑तस्य॒ ध्राज्या॑ सा॒कं न॑श्य निहा॒कया॑ ॥
 अ॒श्वाव॑तीꣳ सोम॒वती-मूर्ज॑यन्ती-मु॒दोज॑सं ।
 आ वि॒थ्सि॒ सर्वा॑ ओष॒धीर॑स्मा अरि॒ष्टता॑तये ॥
 याः फ॒लिनी॒र्या अ॒फला॑ अ॒पुष्पा॑ याश्च पु॒ष्पिणीः॑ ।
 बृह॑स्पतिप्रसूता॒ स्तानो॑ मुञ्च॒न्त्वꣳ ह॑सः ॥

या - [ ] 27

TS 4.2.6.5

ओष॑धयः सोम॒राज्ञीः प्रवि॑ष्टाः पृथि॒वीमनु॑ ।
 तासां॑ त्वमस्यु॒त्तमा॑ प्र णो जी॒वात॑वे सुव ॥
 अ॒वप॑तन्ती-र॒वदन् दि॒व ओष॑धयः परि ।
 यं जी॒व-म॒ञ्जवा॑महै न स रि॒ष्याति॑ पू॒रुषः॑ ॥
 याश्चे॒द-मु॒प-शृ॑ण्वन्ति॒ याश्च॑ दूरं॒ परा॑गताः ।

इ॒ह स॒ङ्ग॒त्य ताः॑ सर्वा॑ अ॒स्मै सं द॒त्त भे॒षजं॑ ॥

मा वो॑ रि॒षत् ख॒निता॑ य॒स्मै चा॒हं ख॒नामि॑ वः ( ) ।

द्वि॒प-च॒तुष्प॑-द॒स्माक॑ꣳ सर्व॑-म॒स्त्वना॑तुरं ॥

ओष॑धयः सं व॑दन्ते सोमे॑न स॒ह रा॒ज्ञा ॥

य॒स्मै क॒रोति॑ ब्रा॒ह्मण॑स्तꣳ रा॒जन् पा॑रयामसि ॥ 28

(र॒पः - प॒त॒त्रिणी॑र्- या - अꣳह॑सो याः - ख॒नामि॑ वो -

ऽष्टा॑द॒श च) (A6)

TS 4.2.7.1

मा नो॑ हिꣳसीज्ज॒निता॑ यः पृ॒थि॒व्या यो वा॒ दि॒वꣳ स॒त्यध॑र्मा ज॒जान॑ ।

यश्चा॒पश्च॒न्द्रा बृ॑ह॒तीर्ज॒जान॑ क॒स्मै दे॒वाय॑ ह॒विषा॑ वि॒धेम ॥

अ॒भ्याव॑र्तस्व पृ॒थि॒वि य॒ज्ञेन॑ प॒यसा॑ स॒ह ।

व॒पां ते अ॒ग्निरि॑षितोऽव॑ सर्प॒तु ॥

अ॒ग्ने यत् ते॑ शु॒क्रं य॑च्च॒न्द्रं यत् पू॒तं यद्-य॒ज्ञियं॑ ॥

तद्-दे॒वेभ्यो॑ भ॒राम॑सि ॥

इ॒षमूर्ज॑म॒हमि॑त आ - [ ] 29

TS 4.2.7.2

दद॑ ऋ॒तस्य॑ धाम्नो॑ अमृत॑स्य यो॒नैः॑ ।
आ नो॑ गो॒षु वि॒शत्वौष॑धीषु॒ जहामि॑ से॒दि-म॒निरा॑-ममी॒वां ॥
अग्ने॑ तव॒ श्रवो॑ वयो॒ महि॑ भ्राजन्त्यर्चयो॑ विभावसो ।
बृहद्भानो॑ शवसा॒ वाजमु॑क्थ्यं दधासि दा॒शुषे॑ कवे ॥
इ॒रज्य॑न्नग्ने॒ प्रथय॑स्व जन्तु॑भिरस्मे रायो॑ अमर्त्य ।
स द॒र्श॒तस्य॑ वपु॒षो वि॑ राजसि पृ॒णक्षि॑ सानसि॒ꣳ रयिं॑ ॥
ऊ॒र्जो नपा॑ज्जातवेदः सुश॒स्तिभिर् म॑न्दस्व - [ ] 30

TS 4.2.7.3

धी॒तिभिर्हि॑तः ।
त्वे इ॒षः सं दधु॑र् भूरिरेतस-श्चि॒त्रोत॑यो वामजा॒ताः ॥
पाव॑कवर्चाः शु॒क्रव॑र्चा अ॒नून॑वर्चा उदियर्षि॑ भानुना॑ ।
पु॒त्रः पि॒तरा॑ वि॒चर॑न्नुपावस्यु॒भे पृ॑णक्षि रोदसी ॥
ऋ॒तावा॑नं महिषं वि॒श्वच॑र्षणिम॒ग्निꣳ सु॒म्नाय॑ दधिरे पु॒रो जनाः॑ ।
श्रु॒त्कर्ण॑ꣳ सप्रथस्तमं त्वा गि॒रा दै॒व्यं मा॑नुषा युगा ॥

निष्कर्तारि-मर्ध्वरस्य प्रचेतसं क्षयन्तं राधसे महे ।

रातिं भृगूणामुशिजं कविक्रतुं पृणक्षि सानसि - [ ] 31

TS 4.2.7.4

रयिं ॥

चितः स्थ परिचित ऊर्ध्वचितः श्रयर्ध्वं तया

देवतयाऽङ्गिरस्वद्-ध्रुवाः सीदत ॥

आ प्यायस्व समेतु ते विश्वतः सोम वृष्णियं ।

भवा वाजस्य सङ्गथे ॥

सं ते पयांसि समु यन्तु वाजाः सं वृष्णिया-न्यभिमातिषाहः ।

आप्यायमानो अमृताय सोम दिवि श्रवाऽस्युत्तमानि धिष्व ॥ 32

(आ - मन्दस्व - सानसि - मेकान्नचत्वारिंशच्च) (A7)

TS 4.2.8.1

अभ्यस्थाद्-विश्वाः पृतना अरातीस्तदग्निराह तदु सोम आह ।

बृहस्पतिः सविता तन्म आह पूषा मा ऽधाथ् सुकृतस्य लोके ॥

यदक्रन्दः प्रथमं जायमान उद्यन्थ् समुद्रादुत वा पुरीषात् ।

श्येनस्य पक्षा हरिणस्य बाहू उपस्तुतं जनिम तत् ते अर्वन् ॥

अपां॑ पृ॒ष्ठम॑सि॒ योनि॑र॒ग्नेः॒ समु॑द्र॒मभितः॑ पि॒न्वमा॑नं ।

वर्द्ध॑मानं॒ मह॒ – [ ] 33

TS 4.2.8.2

आ च॑ पु॒ष्करं॑ दि॒वो मा॑त्रया वरि॒णा प्र॑थस्व ॥

ब्र॒ह्म ज॑ज्ञानं॒ प्रथ॑मं पु॒रस्ता॑द् वि सी॒मतः॑ सु॒रुचो॑ वे॒न आ॑वः ।

स बु॒द्धि॑नया॒ उप॑मा अ॒स्य वि॒ष्ठाः स॒तश्च॑ योनि॒मस॑तश्च॒ विवः॑ ॥

हि॒र॒ण्य॒गर्भः॑ स॒मव॑र्तता॒ग्रे भू॒तस्य॑ जा॒तः प॒तिरे॑क॒ आसी॑त् ।

स दा॑धार पृथि॒वीं द्या॑मु॒तेमां॑ कस्मै॒ देवा॑य ह॒विषा॑ वि॒धेम ॥

द्र॒प्सश्च॑स्क॒न्द पृ॒थि॒वीम॑नु – [ ] 34

TS 4.2.8.3

द्या॒मिमं॑ च॒ योनि॑म॒नु यश्च॑ पूर्॒वः ।

तृ॒तीयं॑ यो॒निम॑नु स॒ञ्चर॑न्तं द्र॒प्सं जु॑हो॒म्यनु॑ स॒प्त हो॒त्राः ॥

नमो॑ अस्तु स॒र्पेभ्यो॑ ये के च॑ पृथि॒वीम॑नु ।

ये अ॒न्तरि॑क्षे॒ ये दि॒वि ते॒भ्यः स॒र्पेभ्यो॑ नमः ॥

येऽदो॑ रो॒चने॑ दि॒वो ये वा॒ सूर्य॑स्य र॒श्मिषु॑ ।

येषा॑म॒प्सु स॒दः कृ॒तं ते॒भ्यः स॒र्पेभ्यो॑ नमः ॥

या इषवो यातुधानानां ( ) ँये वा वनस्पतीं॒रुनु ।

ये वा॒ऽव॒टेषु॑ शेरते तेभ्यः॑ सर्पेभ्यो॑ नमः ॥ 35

(महो - ऽनु - यातुधानाना - मेकादश च) (A8)

TS 4.2.9.1

ध्रु॒वा॒ऽसि॑ ध॒रुणा॒ऽस्तृ॒ता वि॒श्वक॑र्मणा सु॒कृ॒ता ।

मा त्वा॑ स॒मु॒द्र उ॒द्व॒धी॒न्मा सु॒प॒र्णो॑ ऽव्यथ॑माना पृथि॒वीं दृ॒ह ॥

प्र॒जा॒प॒ति॒स्त्वा सा॒दय॑तु पृथि॒व्याः पृ॒ष्ठे व्य॑च॒स्वतीं॑ प्रथ॒स्वतीं॑ प्रथो॑ऽसि

पृथि॒व्य॒सि भू॑र॒सि भू॑मि॒रस्य॑दि॒तिर॑सि वि॒श्वधा॑या वि॒श्वस्य॑ भु॒वन॑स्य

ध॒र्त्री पृथि॑वीं ँ॒च्छ पृथि॑वीं दृ॒ह पृथि॑वीं मा हि॒ंसी॑र्वि॒श्वस्मै॑

प्रा॒णाया॑पा॒नाय॑ व्या॒नायो॑दा॒नाय॑ प्र॒तिष्ठा॑यै - [ ] 36

TS 4.2.9.2

च॒रि॒त्राया॑ग्नि॒स्त्वा॒भि पा॑तु म॒ह्या स्व॒स्त्या छ॒र्दिषा॑ श॒न्तमे॑न

तया॑ दे॒वत॑या॒ऽङ्गि॒रस्व॑द्-ध्रु॒वा सी॑द ॥

का॒ण्डा॒त्का॒ण्डा॒त् प्र॒रोह॑न्ती प॒रुषः॑प॒रुषः॑ परि ।

ए॒वा नो॑ दूर्वे॒ प्र त॑नु स॒हस्रे॑ण श॒तेन॑ च ॥

या श॒तेन॑ प्र॒तनो॑षि स॒हस्रे॑ण वि॒रोह॑सि ।

तस्यास्ते देवीष्टके विधेम हविषा वयं ॥

अषाढाऽसि सहमाना सहस्वारातीः सहस्वारातीयतः सहस्व
पृतनाः सहस्व पृतन्यतः ।

सहस्रवीर्या – [ ] 37

TS 4.2.9.3

–ऽसि सा मा जिन्व ॥

मधु वाता ऋतायते मधु क्षरन्ति सिन्धवः ।

माद्ध्वीर्नः सन्त्वोषधीः ॥

मधु नक्तमुतोषसि मधुमत् पार्थिवञ् रजः ।

मधु द्यौरस्तु नः पिता ॥

मधुमान् नो वनस्पतिर् मधुमाञ् अस्तु सूर्यः ।

माद्ध्वीर्गावो भवन्तु नः ॥

मही द्यौः पृथिवी च न इमं यज्ञं मिमिक्षतां ।

पिपृतां नो भरीमभिः ॥

तद्-विष्णोः परमं – [ ] 38

TS 4.2.9.4

पद॑ सदा पश्य॑न्ति सूर॑यः ।
दि॒वीव॑ चक्षु॑रात॑तं ॥
ध्रु॒वाऽसि॑ पृथि॒वि सह॑स्व पृ॒तन्य॑तः ।
स्यू॒ता दे॒वेभि॑रमृ॒तेनाऽऽ *गाः ॥
यास्ते॑ अ॒ग्ने सूर्ये॑ रुच॑ उ॒द्यतो॑ दि॒वमा॑त॒न्वन्ति॑ र॒श्मिभिः॑ ।
ताभिः॑ सर्वा॑भी रु॒चे जना॑य न स्क्वृ॒धि ॥
या वो॑ दे॒वाः सूर्ये॑ रु॒चो गो॑ष्व॒श्चेषु॑ या रुचः॑ ।
इन्द्रा॑ग्नी ताभिः॑ सर्वा॑भी रुचं॑ नो ध॒त्त बृ॑हस्प॒ते ॥

विराड् - [ ] 39

TS 4.2.9.5

ज्योति॑रधारय॒त् स॒म्राड् ज्योति॑रधारय॒त् स्व॒राड् ज्योति॑रधारय॒त् ॥
अ॒ग्ने यु॒क्ष्वा हि॑ ये तवाश्वा॑सो दे॒व सा॒धवः॑ ।
अ॒रं व॑ह॒न्त्याश॑वः ॥
यु॒क्ष्वा हि॑ दे॒वहू॑तमा॒ अ॒श्वा अ॒ग्ने र॒थीरि॑व ।
नि होता॑ पू॒र्व्यः सदः॑ ॥

द्र॒प्सश्च॑स्क॒न्द पृ॒थि॒वीम॒नु द्या॒मिमं॑ च॒ योनि॑म॒नु यश्च॑ पूर्॒वः ।

तृ॒तीयं॑ यो॒निम॒नु स॒ञ्चर॑न्तं द्र॒प्सं जु॒हो॒म्यनु॑ स॒प्त - [ ] 40

TS 4.2.9.6

॥
हो॒त्राः ॥

अ॒भू॒दि॒दं वि॒श्वस्य॑ भु॒वन॑स्य॒ वाजि॑नम॒ग्नेर् वै॒श्वान॑रस्य॒ च ।

अ॒ग्नि॒ज्योति॑षा ज्योति॑ष्मान् रु॒क्मो वर्च॑सा वर्च॑स्वान् ॥

ऋ॒चे त्वा रु॒चे त्वा स॒मिथ् स्र॑वन्ति स॒रितो॑ न धे॒नाः ॥

अ॒न्तर् ह॒दा म॒नसा॑ पू॒यमा॑नाः ॥

घृ॒तस्य॑ धा॒रा अ॒भि चा॑क॒शीमि॑ ।

हि॒र॒ण्य॒यो वे॒तसो॑ म॒द्ध्य आ॑सां ॥

तस्मि॑न्त्सुप॒र्णो म॑धुकृत् कु॒लायी॑ भज॒न्नास्ते॑ म॒धु दे॒वता॑भ्यः ॥

तस्या॑सते ह॒रयः॑ स॒प्त ती॒रे ( ) स्व॒धां दु॒हाना॑ अ॒मृत॑स्य॒ धारां॑ ॥ 41

(प्र॒ति॒ष्ठा॒यै - स॒हस्र॑वी॒र्या - प॒रमं॑ - वि॒राट् - स॒प्त - ती॒रे -

च॒त्वारि॑ च) (A9)

TS 4.2.10.1

आ॒दि॒त्यं॑ गर्भं॑ पय॒सा॒ सम॒ञ्जन्थ्॑ स॒हस्र॑स्य प्र॒ति॒मां॑ वि॒श्वरू॑पं ।
 परि॑ वृ॒डि॒ग्ध॑ हर॒सा॒ मा ऽभि॑ मृ॒क्षः श॒तायु॑षं कृ॒णु॒हि ची॒यमा॑नः ॥
 इ॒मं मा॑ हि॒ंसी॒र्द्धि॒पादं॑ प॒शूना॑ सह॒स्राक्ष॑ मे॒ध आ ची॒यमा॑नः ।
 म॒यु-मा॑र॒ण्य-म॒नु ते दि॑शामि ते॒न चि॒न्वा॒नस्त॒नुवो॑ नि षी॒द ॥
 वा॒तस्य॑ ध्रा॒जिं व॑रु॒णस्य॑ ना॒भि॒मश्वं॑ ज॒ज्ञान॑ स॒रि॒रस्य॑ म॒द्ध्ये॑ ।
 शि॒शुं न॒दीना॑ हरि॒-म॒द्रि॒बुद्ध॑-म॒ग्ने मा॑ हि॒ंसीः - [ ] 42

TS 4.2.10.2

पर॒मे व्यो॑मन् ॥
 इ॒मं मा॑ हि॒ंसी॒रेक॑श॒फं प॒शूनां॑ क॒निक्र॑दं वा॒जिनं॑ वा॒जि॒नेषु॑ ।
 गौ॒र-मा॑र॒ण्य-म॒नु ते दि॑शामि ते॒न चि॒न्वा॒नस्त॒नुवो॑ नि षी॒द ॥
 अ॒जस्र॑-मि॒न्दु-म॒रुषं॑ भु॒र॒ण्युम॑ग्निमी॒डे पू॒र्वचि॑त्तौ नमो॒भिः ।
 स प॑र्व॒भिर्ऋ॒तुशः॑ क॒ल्पमा॑नो गां मा॑ हि॒ंसी॒रदि॑तिं वि॒राजं॑ ॥
 इ॒मं स॒मु॒द्रं श॒त॒धा॒रमु॑थ्सं व्य॒च्यमा॑नं भु॒वन॑स्य म॒द्ध्ये॑ ।
 घृ॒तं दु॒हाना॑मदि॒तिं ज॒नाया॑ग्ने मा - [ ] 43

TS 4.2.10.3

हि॒ऽसीः॑ पर॒मे व्यो॑मन् ।
 गव॒य-मा॑र॒ण्य-म॒नु ते दि॑शामि तेन चि॒न्वान॑स्तनुवो नि षीद ॥
 व॒रू॒त्रिं त्वष्टु॑र्वरुणस्य नाभि॒मविं॑ जज्ञा॒नां रज॑सः परस्मात् ।
 म॒ही सा॑ह॒स्रीम॑सुरस्य मा॒याम॑ग्ने मा हि॒ऽसीः॑ पर॒मे व्यो॑मन् ॥
 इ॒मामू॑र्णायुं व॒रुण॑स्य मा॒यां त्वचं॑ प॒शूनां॑ द्वि॒पदां॑ चतु॒ष्पदां॑ ।
 त्वष्टुः॑ प्र॒जानां॑ प्रथ॒मं ज॒नित्र॑मग्ने मा हि॒ऽसीः॑ पर॒मे व्यो॑मन् ।
 उष्ट्र॑-मा॒र॒ण्य-म॒नु - [ ] 44

TS 4.2.10.4

ते दि॑शामि तेन चि॒न्वान॑स्तनुवो नि षीद ॥
 यो अ॒ग्नि॒रग्ने॑स्त-प॒सोऽधि॑ जा॒तः शो॑चात् पृथि॒व्या उ॒त वा॑
 दि॒वस्प॑रि ।
 येन॑ प्र॒जा वि॒श्वक॑र्मा व्या॒नट् तम॑ग्ने हे॒डः परि॑ ते वृणक्तु ॥
 अ॒जा ह्य॑ग्नेरजनिष्ट गर्भा॒थ् सा वा॑ अप॒श्यज्ज॑नितारम॒ग्रे ।
 तया॑ रो॒हमा॑यन्नुप मे॒द्ध्यास॑स्तया दे॒वा दे॒वता॑म॒ग्र आ॑यन् ।
 श॒रभ॑-( )-मा॒र॒ण्यम॑नु ते दि॑शामि तेन चि॒न्वान॑स्तनुवो नि षीद ॥ 45

(अग्ने॒ मा हि॒सी – रग्ने॒ मोष्ट्र॑मा – रण्यम॒नु – शर॒भन्
– नव॑ च) (A10)

Special Korvai

(आ॒दि॒त्य मि॒मन्दि॑पादं॒ मयुं॑ वा॒तस्या॑ श्र॒म मि॒म मे॒कश॑फ॒ झौर॑म
ज॒स्रङ्ग॑व॒यं वरू॑त्रि॒ मवि॑ मि॒मामू॑र्णायु॒ मुष्ट्रं॑ यो अ॒ग्निः शर॑भं)

TS 4.2.11.1

इन्द्रा॑ग्नी रो॒चना दि॒वः परि॒ वाजे॑षु भूष॒थः ।
तद् वां॑ चेति॒ प्र वी॒र्यं॑ ॥
श्जथ॑द्-वृ॒त्रमु॑त स॒नोति॑ वा॒जमिन्द्रा॑ यो अ॒ग्नी स॒हुरी स॒पर्या॑त् ।
इ॒रज्य॑न्ता वस॒व्यस्य॑ भू॒रेः स॒हस्त॑मा स॒हसा॑ वा॒जय॑न्ता ॥
प्र च॑र्ष॒णिभ्यः॑ पृ॒तना॑ ह॒वेषु॑ प्र पृ॒थिव्या॑ रि॒रिचा॑थे दि॒वश्च॑ ।
प्र सि॑न्धु॒भ्यः प्र गि॒रिभ्यो॑ म॒हित्वा॑ प्रेन्द्रा॑ग्नी वि॒श्वा भु॒वना॑ऽत्य॒न्या ॥
मरु॑तो॒ यस्य॑ हि – [ ] 46

TS 4.2.11.2

क्षये॑ पा॒था दि॒वो वि॒मह॑सः ।
स सु॑गो॒पात॑मो॒ जनः॑ ॥

यज्ञैर्वा यज्ञवाहसो विप्रस्य वा मतीनां ।

मरुतः शृणुता हवं ॥

श्रियसे कं भानुभिः सं मिमिक्षिरे ते रश्मिभिस्त ऋक्वभिः सुखादयः ।

ते वाशीमन्त इष्मिणो अभीरवो विद्रे प्रियस्य मारुतस्य धाम्नः ॥

अव ते हेड > [1], उदुत्तमं > [2] ॥

कया नश्चित्र आ भुवदूती सदावृधः सखा ।

कया शचिष्ठया वृता ॥ 47

TS 4.2.11.3

को अद्य युङ्क्ते धुरि गा ऋतस्य शिमीवतो भामिनो दुर्हणायून् ।

आसन्निषून् हृथस्वसो मयोभून्. य एषां भृत्यामृणधथ् स जीवात् ॥

अग्ने नयाऽऽ > [3], देवानाञ् > [4], शन्नो भवन्तु > [5], वाजेवाजे > [6] ।

अप्स्वग्ने सधिष्ठव सौषधीरनु रुद्ध्यसे ।

गर्भे सन् जायसे पुनः ॥

वृषा सोम द्युमाञ् असि वृषा देव वृषव्रतः ।

वृषा धर्माणि दधिषे ॥

इ॒मं मे॑ ( ) वरु॒ण > [7], तत्त्वा॑ या॒मि> [8], त्वं नो॑ अ॒ग्ने> [9],

स त्वं नो॑ अ॒ग्ने> [10] ॥ 48

(हि - वृ॒ता - म - ए॒काद॑श च) (A11)

=====

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 11 Anuvaakams :-

(वि॒ष्णोः॑ क्र॒मोऽसि॑ – दि॒वस्प॑र् – यन्न॑प॒ते – ऽपे॑त – स॒मि॒तं –
या॒ जा॒ता – मा नो॑ हि॒ऽसी – द॒भ्य॑स्थाद् – ध्रु॒वा – ऽस्या॑दि॒त्यङ्ग॑र्भ
– मि॒न्द्रा॑ग्नी रोच॒ – नैका॑दश)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(वि॒ष्णो – रस्मि॑न्. ह॒व्ये – ति॑ त्वा॒ऽहं – धी॒ति॒भिर्. – हो॒त्रा –
अ॒ष्टाच॑त्वारि॒ऽशत्)

First and Last Padam of Second Prasnam of 4th Kandam

(वि॒ष्णोः॑ क्र॒मोऽसि॑ – त्वन्नो॑ अ॒ग्ने स॒ त्वन्नो॑ अ॒ग्ने)

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां चतुर्थ काण्डे द्वितीयः प्रश्नः समाप्तः ॥

4.2.1 Appendix

4.2.11.2 – अव ते हेड > [1], उदुत्तमं > [2]

अव ते हेडो वरुण नमोभिरव यज्ञेभिरीमहे हविर्भिः ।
क्षयन्नस्मभ्यमसुर प्रचेतो राजन्नेनासि शिश्रथः कृतानि ॥

उदुत्तमं वरुण पाशमस्मदवाधमं विमध्यमञ् श्रथाय ।
अथा वयमादित्य व्रते तवाऽनागसो अदितये स्याम ॥

(Appearing in TS 1.5.11.3)

4.2.11.3 – अग्ने नया > [3], ऽदेवानाञ् > [4]

अग्ने नय सुपथा राये अस्मान् विश्वानि देव वयुनानि विद्वान् ।
युयोध्यस्मज्जुहुराणमेनो भूयिष्ठां ते नम उक्तिं विधेम ॥

आ देवानामपि पन्थामगन्म यच्छक्नवाम तदनु प्रवोढुं ।
अग्निर् विद्वान्त्स यजाथ् सेदु होता सो अध्वरान्त्स ऋतून्
कल्पयाति ॥ (Appearing in TS 1.1.14.3 and 4)

4.2.11.3 – शन्नो॑ भवन्तु॒ > [5], वाजे॑वाजे > [6]

मि॒त॒द्र॒वः॑ स॒ह॒स्र॒सा॑ मे॒ध॒सा॒ता॑ स॒नि॒ष्य॒वः॑ ।

म॒हो॒ ये रत्न॑ꣳ स॒मि॒थेषु॑ ज॒ग्निरे॑ शन्नो॑ भवन्तु॒ वाजि॑नो ह॒वेषु॑ ॥

वाजे॑वाजे॒ ऽव॒त वाजि॑नो नो॒ धने॑षु वि॒प्रा अ॒मृता॑ ऋ॒त॒ज्ञाः॑ ॥

(Appearing in TS 1.7.8.2)

4.2.11.3 – इमं॑ मे॒ वरु॑ण > [7], तत्त्वा॑ यामि > [8]

इमं॑ मे॒ वरु॑ण श्रु॒धी ह॒वम॑द्या च॒ मृड॑य । त्वा॒मव॑स्यु॒रा च॑के ॥

तत्त्वा॑ यामि॒ ब्र॒ह्म॒णा व॑न्द॒मान॑स्तदा शा॒स्ते यज॑मानो ह॒विर्भिः॑ ।

अहे॑ड॒मानो॑ वरु॒णेह॑ बो॒ध्युरु॑शꣳस॒ मा न॑ आ॒युः प्र॑मोषीः ॥

(Appearing in TS 2.1.11.6)

4.2.11.3 – त्वं नो अग्ने>⁹, स त्वं नो अग्ने>¹⁰

त्वं नो अग्ने वरुणस्य विद्वान् देवस्य हेडोऽव यासि सीष्ठाः ।
यजिष्ठो वह्नि तमः शोशुचानो विश्वा द्वेषाँसि प्रमुमुग्ध्यस्मत् ॥

स त्वं नो अग्ने ऽवमो भवोती नेदिष्ठो अस्या उषसो व्युष्टौ ।
अव यक्ष्व नो वरुणँ रराणो वीहि मृडीकँ सुहवो न एधि ॥

(Appearing in TS- 2.5.12.3 and 4)

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः, हरिः ओं

4.3 चतुर्थकाण्डे तृतीयः प्रश्नः – चितिवर्णनं

TS 4.3.1.1

अपां॑ त्वे॒म॒न्थ् सा॒दया॒म्यपां॑ त्वो॒द्म॒न्थ् सा॒दया॒म्यपां॑ त्वा॒ भस्म॒न्थ्
सा॒दया॒म्यपां॑ त्वा॒ ज्यो॒तिषि॑ सा॒दया॒म्यपां॑ त्वा॒ऽयने॑ सा॒दया॒म्यर्ण॑वे स॒दने॑
सी॒द स॒मु॒द्रे स॒दने॑ सी॒द स॒लि॒ले स॒दने॑ सी॒दापां॑ क्ष॒ये सी॒दापा॑ꣳ
स॒धिषि॑ सी॒दापां॑ त्वा॒ स॒दने॑ सा॒दया॒म्यपां॑ त्वा॒ स॒ध॒स्थे सा॒दया॒म्यपां॑
त्वा॒ पु॒री॒षे सा॒दया॒म्यपां॑ त्वा॒ यो॒नौ ( ) सा॒दया॒म्यपां॑ त्वा॒ पा॒थ॒सि
सा॒दया॒मि गा॒य॒त्री छ॒न्द-स्त्रि॒ष्टुप् छ॒न्दो जग॑ती छ॒न्दोऽनु॒ष्टुप् छ॒न्दः
प॒ङ्क्ति॑र॒छ॒न्दः ॥ 1

(यो॒नौ – प॒ञ्च॒द॒श च) (A1)

TS 4.3.2.1

अ॒यं पु॒रो भु॒व॒स्तस्य॑ प्रा॒णो भौ॒वा॒य॒नो व॑स॒न्तः प्रा॒णाय॑नो गा॒य॒त्री
वा॒स॒न्ती गा॒य॒त्रि॒यै गा॒य॒त्रं गा॒य॒त्रा-दु॒पाꣳशु॒रु॒पाꣳशो-स्त्रि॒वृत् त्रि॒वृ॒तो

रथन्तरं॑ रथन्तराद्-वसिष्ठ॑ ऋषिः प्रजापतिगृहीतया॑ त्वया प्राणं॑
 गृह्णामि॑ प्रजाभ्योऽयं॑ दक्षिणा विश्वकर्मा॑ तस्य मनो॑ वैश्वकर्मणं॑ ग्रीष्मो
 मानसस्त्रिष्टुग् ग्रीष्मी॑ त्रिष्टुभ॑ ऐडमैडा-दन्तर्यामो॑ ऽन्तर्यामात्
 पञ्चदशः॑ पञ्चदशाद्-बृहद्-बृहतो॑ भरद्वाज॑ ऋषिः
 प्रजापतिगृहीतया॑ त्वया मनो॑ - [ ] 2

TS 4.3.2.2

गृह्णामि॑ प्रजाभ्योऽयं॑ पश्चाद्-विश्वव्यचास्तस्य॑ चक्षुर्वैश्वव्यचसं॑
 वर्षाणि॑ चाक्षुषाणि॑ जगती॑ वार्षी॑ जगत्या॑ ऋक्षम-मृक्षमा-च्छुक्रः॑
 शुक्राथ् सप्तदशः॑ सप्तदशाद्-वैरूपं॑ वैरूपाद्-विश्वामित्र॑ ऋषिः
 प्रजापतिगृहीतया॑ त्वया चक्षुर्गृह्णामि॑ प्रजाभ्य इदमुत्तराथ् सुवस्तस्य॑
 श्रोत्रं॑ सौव॑ शरच्छ्रौत्र्यनुष्टुप्-छारद्वानुष्टुभः॑ स्वार॑ स्वारा॑न्मन्थी
 मन्थिन॑ एकविंश॑ एकविंशाद् वैराजं॑ वैराजाज्जमदग्निर् ऋषिः
 प्रजापतिगृहीतया॑ - [ ] 3

TS 4.3.2.3

त्वया॑ श्रोत्रं॑ गृह्णामि॑ प्रजाभ्य इयमुपरि॑ मतिस्तस्यै॑ वाङ् माती॑ हैमन्तो॑
 वाच्यायनः॑ पङ्क्तिर् हैमन्ती॑ पङ्क्त्यै॑ निधनवन्निधनवत॑ आग्रयण॑

आग्र॒यणा॒त् त्रि॒णव॒त्रय॒स्त्रि॒ंशौ त्रि॒णव॒त्रय॒स्त्रि॒ंशाभ्या॑ं शा॒क्वरै॒वते
शा॒क्वरै॒वता॒भ्यां वि॒श्वक॒र्मर्षिः॑ प्र॒जाप॑तिगृहीतया त्वया वाचं गृह्णामि
प्र॒जाभ्यः॑ ॥ 4

(त्वया॑ म॒नो-ज॒मद॑ग्निर्. ऋ॒षिः प्र॒जाप॑तिगृहीतया-त्रि॒ंशच्च॑) (A2)

TS 4.3.3.1

प्रा॒ची दि॒शां व॑सन्त ऋ॒तूना॒मग्नि॑र्दे॒वता॒ ब्र॒ह्म द्र॑विणं त्रि॒वृथ् स्तो॒मः
स उ॑ पञ्चद॒शव॑र्तनि-स्त्र्य॒विर्व॑यः कृ॒तम॑यानां पु॒रोवा॑तो वा॒तः सा॒न॒ग
ऋ॒षिर्दक्षि॑णा दि॒शां ग्री॒ष्म ऋ॒तूना॒मिन्द्रो॑ दे॒वता॒ क्ष॒त्रं द्र॑विणं पञ्चद॒शः
स्तो॒मः स उ॑ सप्तद॒शव॑र्तनिर् दि॒त्यवा॑ङ्-व॒यस्त्रे॑ता॒ऽया॒नां दक्षि॑णाद्वा॒तो
वा॒तः स॒ना॒त॒न ऋ॒षिः प्र॒तीची॑ दि॒शां व॑र्षा ऋ॒तूनां॑ वि॒श्वे

दे॒वा दे॒वता॒ वि॒ङ्-[ ] 5

TS 4.3.3.2

द्र॒विणं॑ सप्तद॒श स्तो॒मः स उ॑-वे॒कवि॒ंशव॑र्तनि-स्त्रि॒वृथ्सो
वयो॑ द्वाप॒रोऽया॑नां पश्चाद्वा॒तो वा॒तोऽह॑भू॒न ऋ॒षिरु॑दी॒ची दि॒शां
श॒रद्-ऋ॒तूनां॑ मि॒त्राव॑रुणौ दे॒वता॒ पु॒ष्टं द्र॑विणमे॒कवि॒ंशः स्तो॒मः स
उ॑ त्रि॒णव॑वर्तनि-स्तु॒र्यवा॑ङ् व॒य आ॑स्क॒न्दो ऽया॑नामु॒त्तरा॑द्-वा॒तो वा॒तः

प्र॒त्न ऋ॒षिरू॒र्ध्वा दि॒शा॒ ॐ हे॒मन्त॑शि॒शिरा॒व॒तूनां॑ बृ॒ह॒स्पति॑र्दे॒वता॒ वर्चो॑
द्र॒विणं॑ त्रि॒णव॑ स्तोमः॒ स उ॑ त्रयस्त्रि॒ ॐ श॑व॒र्तनिः॑ प॒ष्ठवा॒द्वयो॑ ( )

ऽभि॒भूर॑यानां॒ वि॒ष्वग्वा॒तो वा॒तः सु॒पर्ण॑ ऋ॒षिः पि॒तरः॑ पि॒ताम॒हाः परे॑ऽव॒रे
ते नः॑ पा॒न्तु ते नो॑ऽव॒न्त्वस्मिन्॑ ब्र॒ह्म॒न्नस्मिन्॑ क्ष॒त्रेऽस्या॑-मा॒शिष्य॒स्यां
पु॒रोधा॑याम॒स्मिन् क॑र्म॒न्नस्यां॑ दे॒वहू॑त्यां ॥ 6

(विट् - प॒ष्ठवाद् वयो॑ - ऽष्टावि॒ ॐ श॑तिश्च) (A3)

TS 4.3.4.1

ध्रु॒वक्षि॑तिर् ध्रु॒वयो॑निर् ध्रु॒वाऽसि॑ ध्रु॒वां यो॑नि॒मा सी॑द सा॒द्ध्या ।
उ॒ख्यस्य॑ के॒तुं प्र॑थ॒मं पु॒रस्ता॑द॒श्विना॑ ऽध्व॒र्यू सा॑दयतामिह त्वा ॥
स्वे दक्षे॑ दक्ष॒पिते॒ह सी॑द दे॒वत्रा॑ पृ॒थि॒वी बृ॒हती॑ रराणा ।
स्वा॒स॒स्था त॒नुवा॒ सं वि॑शस्व पि॒तेवै॑धि सू॒नव॒ आ
सु॒शेवा॒ ऽश्वि॑ना॒ ऽध्व॒र्यू सा॑दयतामिह त्वा ॥
कु॒ला॒यिनी॑ वसु॒मती॑ वयो॒धा र॒यिं नो॑ वर्द्ध बहु॒ल ॐ सु॒वीरं॑ । 7

TS 4.3.4.2

अपा॑मतिं दु॒र्मतिं॑ बा॒धमा॑ना रा॒यस्पो॑षे य॒ज्ञप॑तिमा॒भज॑न्ती सु॒वर्द्धे॑हि
यज॑मानाय॒ पोष॑म॒श्विना॑ ऽध्व॒र्यू सा॑दयतामिह त्वा ॥

अ॒ग्नेः पु॒री॒षम॑सि दे॒व्यानी॑ तां त्वा वि॒श्वे अ॒भि गृ॑णन्तु दे॒वाः ।
 स्तोम॑पृ॒ष्ठा घृ॒तव॑तीह सीद प्र॒जाव॑दस्मे द्र॒विणाऽऽ यज॑स्वा॒श्विना॑
 ऽध्व॑र्यू सादयतामिह त्वा ॥

दि॒वो मूर्द्धा॑ऽसि पृथि॒व्या नाभि॑र्विष्टं॒भनी दि॒शाम॑धिप॒त्नी भुव॑नानां । 8

TS 4.3.4.3

ऊ॒र्मिर् द्र॒प्सो अ॒पाम॑सि वि॒श्वक॑र्मा त ऋ॒षिर॑श्चिना॑ ऽध्व॑र्यू
 सादयतामिह त्वा ॥

स॒जूर॑. ऋ॒तुभिः स॒जूर्वि॒धाभिः स॒जूर्व॑सुभिः स॒जू रु॒द्रैः स॒जूरा॑दित्यैः
 स॒जूर्वि॒श्वैर्दे॒वैः स॒जूर्दे॒वैः स॒जूर्दे॒वैर्वयो॑नाधैर॒ग्नये॑ त्वा
 वैश्वा॑न॒राया॑श्चिना॑ ऽध्व॑र्यू सादयतामिह त्वा ॥

प्रा॒णं मे पा॑ह्यपा॒नं मे पा॑हि व्या॒नं मे पा॑हि चक्षु॑र्म उ॒र्व्या ( ) वि भा॑हि
 श्रो॒त्रं मे श्लो॑कयाप-स्पि॒न्वौष॑धीर्जि॒न्व द्वि॒पात् पा॑हि चतु॑ष्पादव दि॒वो
 वृ॒ष्टिमे॑रय ॥ 9

(सु॒वीरं - भुव॑नाना - मु॒र्व्या - स॒प्तद॑श च) (A4)

TS 4.3.5.1

त्र्य॒वि॒र्वय॑-स्त्रि॒ष्टुप् छन्दो॑ दि॒त्यवा॑ङ् वयो॑ वि॒राट् छन्दः॑ पञ्चा॒वि॒र्वयो॑
 गाय॑त्री छन्द-स्त्रि॒व॒त्सो वय॑ उ॒ष्णिहा॑ छन्द स्तु॒र्यवा॑ङ् वयो॑ऽनु॒ष्टुप्
 छन्दः॑ प॒ष्ठवा॑द् वयो॑ बृ॒हती॑ छन्द उ॒क्षा वयः॑ स॒तोबृ॑हती छन्द ऋ॒षभो॑
 वयः॑ क॒कुच्छ॑न्दो धे॒नुर्वयो॑ जग॑ती छन्दोऽन॒ड्वान् वयः॑ प॒ङ्क्ति॑ र॒छन्दो॑
 ब॒स्तो वयो॑ वि॒वलं छन्दो॑ वृ॒ष्णिर्वयो॑ वि॒शालं॑ छन्दः पुरु॑षो वय- ( )
 -स्त॒न्द्रं छन्दो॑ व्या॒घ्रो वयो॑ऽनाधृ॒ष्टं छन्दः॑ सि॒॒हो वय॑ र॒छदि॑ र॒छन्दो॑
 वि॒ष्टंभो॑ वयो॑ऽधि॒पति॑ र॒छन्दः॑ क्ष॒त्रं वयो॑ मय॒न्दं छन्दो॑ वि॒श्वकर्मा॑
 वयः॑ पर॒मेष्ठी॑ छन्दो॑ मूर्ध्ना॑ वयः॑ प्र॒जाप॑ति र॒छन्दः॑ ॥ 10

(पुरु॑षो वयः - षड्वि॑ंशतिश्च) (A5)

TS 4.3.6.1

इन्द्रा॑ग्नी अव्य॑थमा॒ना-मि॑ष्टकां दृ॒ह॒तं यु॒वं ।
 पृ॒ष्ठेन॑ द्यावा॑पृथि॒वी अ॒न्तरि॑क्षं च वि बा॑धतां ॥
 वि॒श्वकर्मा॑ त्वा सा॒दय॑त्व॒न्तरि॑क्षस्य पृ॒ष्ठे व्य॑च॒स्वतीं॑ प्रथ॒स्वतीं॑
 भा॒स्वतीं॑ सूरि॒मती॒मा या द्यां॑ भास्याऽऽ पृथि॒वीमोर्व॑न्तरि॒क्ष-म॒न्तरि॑क्षं
 यच्छा॑न्तरि॒क्षं दृ॒हान्तरि॑क्षं मा हि॒सीर् वि॒श्वस्मै॑ प्रा॒णाय॑पा॒नाय॑

व्या॒नायो॒दानाय॑ प्रति॒ष्ठायै॑ च॒रित्राय॑ वा॒युस्त्वा॒ऽभि पा॒तु म॒ह्या स्व॒स्त्या

छ॒र्दिषा - [ ] 11

TS 4.3.6.2

श॒न्तमे॒न तया॑ दे॒वतया॑ऽङ्गि॒रस्वद्-ध्रु॒वा सी॒द ॥

रा॒ज्यसि॑ प्रा॒ची दिग्-वि॒राडसि॑ दक्षि॒णा दि॒ख् स॒म्राडसि॑ प्र॒तीची॑
दि॒ख्-स्व॒राड॒स्युदी॑ची दि॒गधि॑प॒त्यसि॑ बृ॒हती॑ दि॒गायु॑र्मे पा॒हि प्रा॒णं
मे पा॒ह्यपा॒नं मे पा॒हि व्या॒नं मे पा॒हि चक्षु॑र्मे पा॒हि श्रो॒त्रं मे पा॒हि म॒नो
मे जि॒न्व वा॒चं मे पि॒न्वा ( ) ऽऽत्मा॑नं मे पा॒हि ज्यो॒तिर्मे य॒च्छ ॥ 12

(छ॒र्दिषा - पि॒न्व - षट्च॑) (A6)

TS 4.3.7.1

मा छ॒न्दः प्र॒मा छ॒न्दः प्र॒तिमा॑ छ॒न्दो ऽस्री॑वि र॒छन्दः॑ प॒ङ्क्ति र॒छन्दः॑
उ॒ष्णिहा॑ छ॒न्दो बृ॒हती॑ छ॒न्दोऽनु॒ष्टुप् छ॒न्दो वि॒राट् छ॒न्दो गा॒यत्री॑ छ॒न्द-
स्त्रि॒ष्टुप् छ॒न्दो ज॒गती॑ छ॒न्दः पृ॒थि॒वी छ॒न्दो ऽन्त॑रि॒क्षं छ॒न्दो द्यौ र॒छन्दः॑
स॒मा र॒छन्दो॑ नक्ष॒त्राणि॑ छ॒न्दो म॒न र॒छन्दो॑ वाक् छ॒न्दः कृ॒षि र॒छन्दो॑
हि॒रण्यं॑ छ॒न्दो गौ र॒छन्दो॑ ऽजा॑ छ॒न्दो ऽश्व॑ र॒छन्दः॑ ॥

अ॒ग्निर्दे॒वता - [ ] 13

TS 4.3.7.2

वा॒तो दे॒वता॑ सू॒र्यो दे॒वता॑ च॒न्द्रमा॑ दे॒वता॑ व॒सवो॑ दे॒वता॑ रु॒द्रा दे॒वता॑
 ऽऽदि॒त्या दे॒वता॑ वि॒श्वे दे॒वा दे॒वता॑ म॒रुतो॑ दे॒वता॑ बृ॒हस्प॑तिर् दे॒वतेन्द्रो॑
 दे॒वता॑ व॒रुणो॑ दे॒वता॑ मू॒र्ध्वाऽसि॑ रा॒ङ् ध्रु॒वाऽसि॑ ध॒रुणा॑ य॒न्त्र्यसि॑
 यमि॒त्रीषे॑ त्वो॒र्जे त्वा कृ॒ष्यै त्वा क्षे॒माय॑ त्वा य॒न्त्री रा॒ङ् ध्रु॒वाऽसि॑ ध॒रणी॑
 ध॒र्त्र्यसि॑ ध॒रि॒त्र्यायु॑षे त्वा ( ) वर्च॑से त्वौज॑से त्वा ब॒लाय॑ त्वा ॥ 14

(दे॒वता - ऽऽयु॑षे त्वा - षट् च) (A7)

TS 4.3.8.1

आ॒शुस्त्रि॒वृद्-भा॒न्तः प॒ञ्चद॑शो व्यो॒म सप्त॑द॒शः प्र॒तूर्ति॑-र॒ष्टाद॑श
 -स्तपो॑ न॒वद॑शो ऽभि॒वर्तः॑ स॒वि॒शो ध॒रुण॑ एक॒वि॒शो
 वर्चो॑ द्वा॒वि॒शः सं॒भरण॑स्त्रयो॒वि॒शो योनि॑श्चतुर्वि॒शो
 गर्भाः॑ प॒ञ्चवि॒श ओज॑स्त्रि॒णवः॑ क्र॒तु-रे॒कत्रि॒शः
 प्र॒तिष्ठा॑ त्रय॒स्त्रि॒शो ब्र॒ध्नस्य॑ वि॒ष्टपं॑ चतु॒स्त्रि॒शो
 नाकः॑ षट्त्रि॒शो वि॒वर्तो॑ ऽष्टा॒चत्वारि॒शो ध॒र्त्रश्च॑तुष्टो॒मः ॥ 15

(आ॒शुः - सप्त॑त्रि॒शत्) (A8)

TS 4.3.9.1

अग्ने॑र्भा॒गोऽसि॑ दी॒क्षाया॑ आधि॑पत्यं ब्र॒ह्म स्पृ॑तं त्रि॒वृथ् स्तोम॑ इन्द्र॒स्य
भा॒गोऽसि॑ वि॒ष्णोराधि॑पत्यं क्ष॒त्रञ् स्पृ॑तं पञ्च॒दशः स्तोमो॑ नृ॒चक्ष॑सां
भा॒गोऽसि॑ धा॒तुराधि॑पत्यं ज॒नित्रञ् स्पृ॑तञ् सप्त॒दशः स्तोमो॑
मि॒त्रस्य॑ भा॒गोऽसि॑ वरु॒णस्याऽऽधि॑पत्यं दि॒वो वृ॒ष्टिर्वाताः॑ स्पृ॒ता
ए॒कवि॑ञ्शः स्तोमो॑ ऽदित्यै॑ भा॒गोऽसि॑ पू॒ष्ण आधि॑पत्यमोजः
स्पृ॑तं त्रि॒णवः स्तोमो॑ वसू॒नां भा॒गोऽसि॑- [ ] 16

TS 4.3.9.2

रु॒द्राणा॑माधि॑पत्यं चतु॑ष्पाथ् स्पृ॑तं चतु॑र्वि॒ञ्शः स्तोम॑ आदि॒त्यानां॑
भा॒गोऽसि॑ मरु॒तामाधि॑पत्यं गर्भाः॑ स्पृ॒ताः पञ्च॑वि॒ञ्शः स्तोमो॑ दे॒वस्य॑
सवि॒तुर्भा॒गोऽसि॑ बृ॒हस्प॑तेराधि॑पत्यञ् समी॒चीर्दि॑शः स्पृ॒ताश्चतु॑ष्टोमः
स्तोमो॑ या॒वानां॑ भा॒गोऽस्य॑या॒वाना॑-माधि॑पत्यं प्र॒जाः स्पृ॒ता-
श्चतु॑श्चत्वारि॒ञ्शः स्तोम॑ ऋ॒भूणां॑ भा॒गोऽसि॑ विश्वे॑षां दे॒वाना॑माधि॑पत्यं
भू॒तं नि॒शान्तञ् स्पृ॑तं त्रय॑स्त्रि॒ञ्शः स्तोमः॑ ॥ 17

(वसू॑नां भा॒गोऽसि॑ - षट्च॑त्वारि॒ञ्शच्च) (A9)

TS 4.3.10.1

ए॒कया॑ ऽस्तु॒वत॑ प्र॒जा अ॑धी॒यन्त॑ प्र॒जाप॑तिरधिपतिरासीत् तिसृ॑भिरस्तुवत
 ब्र॒ह्मा॑सृ॒ज्यत॑ ब्र॒ह्म॒णस्प॑ति-रधिपतिरासीत् पञ्च॑भिरस्तुवत
 भू॒तान्य॑सृ॒ज्यन्त॑ भू॒तानां॑ पतिरधिपतिरासीत् सप्त॑भिरस्तुवत
 सप्त॑र्षयोऽसृ॒ज्यन्त॑ धा॒ता-ऽधि॑पतिरासी-न्नव॑भिरस्तुवत पि॒तरो-
 ऽसृ॒ज्यन्ता॑ ऽदि॒तिरधि॑पत्यासी-देका॑दशभि-रस्तुवतर्त॒वो ऽसृ॒ज्यन्ता-
 ऽर्त॒वोऽधि॑पति-रासीत् त्रयो॑दशभि-रस्तुवत मा॒सा अ॑सृ॒ज्यन्त॑
 सँव॑त्सरो ऽधि॑पति- [ ] 18

TS 4.3.10.2

-रासीत् पञ्च॑दशभिरस्तुवत क्ष॒त्र-म॑सृ॒ज्यते॒न्द्रो ऽधि॑पतिरासीत्-
 सप्त॑दशभिरस्तुवत प॒शवो॑ऽसृ॒ज्यन्त॑ बृ॒हस्प॑ति-रधि॑पति-
 रासी॑न्नवदशभि-रस्तुवत शू॒द्रार्या॑वसृ॒ज्येता॑-महो॑रात्रे अधि॑पती
 आ॒स्तामे॑कवि॒ं श॒त्याऽस्तु॒वतै॑कश॒फाः प॒शवो॑ऽसृ॒ज्यन्त॑
 वरु॑णो ऽधि॑पतिरासीत् त्रयो॑वि॒ं श॒त्याऽस्तु॒वत॑ क्षु॒द्राः प॒शवो॑ ऽसृ॒ज्यन्त॑
 पू॒षा ऽधि॑पतिरासीत् पञ्च॑वि॒ं श॒त्या ऽस्तु॒वता॑*ऽऽ॒रण्याः॑ प॒शवो॑ ऽसृ॒ज्यन्त॑
 वा॒यु-रधि॑पतिरासीत् सप्त॑वि॒ं श॒त्याऽस्तु॒वत॑ द्या॒वापृ॑थि॒वी व्यै॑-[ ] 19

TS 4.3.10.3

–तां॑ व॒सवो॑ रु॒द्रा आ॑दि॒त्या अनु॑ व्या॒यन् तेषा॑–माधि॑पत्यमासी–
 न्नववि॑श्र॒त्या ऽस्तुव॑त व॒नस्प॑तयो ऽसृ॒ज्यन्त॑ सोमो ऽधि॑पतिरासी–
 देक॑त्रि॒शता॑ ऽस्तुव॑त प्र॒जा अ॑सृ॒ज्यन्त॑ या॒वानां॑ चा॒या॒वानां॑
 चाऽऽधि॑पत्यमासीत् त्रय॑स्त्रि॒शता॑ ऽस्तुव॑त भू॒तान्य॑शाम्यन् प्र॒जाप॑तिः
 पर॑मेष्ठ्यधि॑पति–रासीत् ॥ 20

(सँव॑त्सरोऽधि॑पतिर्– वि – पञ्च॑त्रि॒शच्च॑) (A10)

TS 4.3.11.1

इ॒यमे॒व सा॒ या प्र॑थ॒मा व्यौ॑च्छद॒न्तर॑स्यां चरति प्रवि॑ष्टा ।
 व॒धूर्ज॑जान नवग॒ज्जनि॑त्री त्रय॑ ए॒नां म॒हिमा॑नः सच॑न्ते ॥
 छ॒न्दस्व॑ती उ॒षसा॑ पेपि॒शाने॑ स॒मानं॑ यो॒निम॑नु सञ्च॑रन्ती ।
 सूर्य॑प॒त्नी वि॑ चरतः प्र॒जान॑ती के॒तुं कृ॑ण्वाने अ॒जरे॑ भूरि॑रेतसा ॥
 ऋ॒तस्य॑ प॒न्थाम॑नु तिस्र॑ आ ऽगु॒–स्त्रयो॑ घ॒र्मासो॑ अनु॒
 ज्योति॑षाऽऽ *गुः ।

प्र॒जामे॒का र॑क्ष॒त्यूर्ज॑मे॒का –[ ] 21

TS 4.3.11.2

व्रतमेका रक्षति देवयूनां ॥

चतुष्टोमो अभवद् या तुरीया यज्ञस्य पक्षा-वृषयो भवन्ती ।

गायत्रीं त्रिष्टुभं जगतीमनुष्टुभं बृहदर्कं युञ्जानाः सुवरा ऽभरन्निदं ॥

पञ्चभिर्द्धाता वि दधाविदं यत् तासां स्वसृरजनयत् पञ्चपञ्च ।

तासामु यन्ति प्रयवेण पञ्च नाना रूपाणि क्रतवो वसानाः ॥

त्रिंशत् स्वसार उपयन्ति निष्कृतं समानं केतुं प्रतिमुञ्चमानाः । 22

TS 4.3.11.3

ऋतूस्तन्वते कवयः प्रजानतीर्मध्येछन्दसः परि यन्ति भास्वतीः ॥

ज्योतिष्मती प्रति मुञ्चते नभो रात्री देवी सूर्यस्य व्रतानि ।

वि पश्यन्ति पशवो जायमाना नानारूपा मातुरस्या उपस्थे ॥

एकाष्टका तपसा तप्यमाना जजान गर्भं महिमानमिन्द्रं ।

तेन दस्यून् व्यसहन्त देवा हन्ताऽसुराणा-मभवच्छचीभिः ॥

अनानुजा-मनुजां मा-मकर्त सत्यं वदन्त्यन्विच्छ एतत् ।

भूयास -[ ] 23

TS 4.3.11.4

मस्य सु॒मतौ॑ यथा॑ यू॒यम॒न्या वो॑ अ॒न्या-म॒ति मा प्र यु॑क्त ॥
 अ॒भून्मम॑ सु॒मतौ॑ वि॒श्ववे॒दा आ॒ष्ट प्र॒तिष्ठा-म॒विद॒द्धि गा॒धं ।
 भू॒यास॑मस्य सु॒मतौ॑ यथा॑ यू॒यम॒न्या वो॑ अ॒न्या-म॒ति मा प्र यु॑क्त ॥
 पञ्च॑ व्यु॒ष्टीर॒नु पञ्च॑ दो॒हा गां पञ्च॑नाम्नीमृतवोऽनु पञ्च॑ ।
 पञ्च॑ दि॒शः पञ्च॑द॒शेन॑ क्लृ॒प्ताः स॒मान॑मूर्द्ध॒न्नी-र॒भि लो॒कमे॒कं ॥ 24

TS 4.3.11.5

ऋ॒तस्य॑ गर्भः॑ प्रथ॒मा व्यू॒ष्यपा॒मेका॑ महि॒मानं॑ बिभर्ति ।
 सूर्य॑स्यै॒का च॑रति निष्कृ॒तेषु॑ घ॒र्मस्यै॒का स॒वितै॒कां नि य॑च्छति ॥
 या प्रथ॒मा व्यौ॒च्छथ् सा॑ धे॒नुर॑भवद् यमे ।
 सा नः॑ प॒यस्व॑ती धु॒क्ष्वोत्तरा॑मुत्तरा॒ञ् समां॑ ॥
 शु॒क्रर्ष॑भा नभ॒सा ज्यो॑तिषा ऽऽ*गाद्-वि॒श्वरू॑पा श॒बली॑र॒ग्निके॑तुः ।
 स॒मान॑मर्थ॒ञ् स्व॒पस्य॑माना बिभ्रती ज॒राम॑जर उष आ॒गाः ॥
 ऋ॒तूनां॑ पत्नी॑ ( ) प्रथ॒मेय॑मा ऽगा॒दह्नां॑ ने॒त्री ज॒नित्री॑ प्र॒जानां॑ ।
 ए॒का स॒ती बहु॑धोषो व्यु॒च्छस्य॑जीर्णा॒ त्वं ज॑रयसि सर्व॒मन्य॑त् ॥ 25

(ऊ॒र्जमे॒का॒ – प्रति॒मु॒ञ्च॒मा॒ना – भू॒या॒स – मे॒कं – प॒त्न्ये का॒न्ना
वि॒ंश॒तिश्च॑) (A11)

TS 4.3.12.1

अ॒ग्ने जा॒तान् प्र णु॒दा नः॑ स॒प॒त्नान् प्रत्य॑जा॒ताञ्जा॒तवे॒दो नु॒दस्व ।
अ॒स्मे दी॒दिहि॑ सु॒मना॑ अहे॒डन् तव॑ स्या॒ञ् शर्म॑न् त्रि॒वरू॑थ उ॒द्भित् ॥
सह॑सा जा॒तान् प्र णु॒दा नः॑ स॒प॒त्नान् प्रत्य॑जा॒ताञ्जा॒तवे॒दो नु॒दस्व ।
अधि॑ नो ब्रू॒हि सु॒मन॑स्यमा॒नो वय॑ञ् स्या॒म प्र णु॒दा नः॑ स॒प॒त्नान् ॥
चतु॑श्च॒त्वारि॑ञ्शः स्तो॒मो वर्चो॑ द्रवि॒णञ् षोड॑शः स्तो॒म
ओजो॑ द्रवि॒णं पृथि॑व्याः पु॒रीष॑म॒स्य – [ ] 26

TS 4.3.12.2

–फ॒सो नाम॑ ।
ए॒व ऀछ॑न्दो वरि॒व ऀछ॑न्दः शं॒भू ऀछ॑न्दः परि॒भू ऀछ॑न्दः
आ॒च्छ॒च्छ॒न्दो मन॑ ऀछ॑न्दो व्य॒च ऀछ॑न्दः सि॒न्धु ऀछ॑न्दः स॒मु॒द्रं छ॑न्दः
स॒लि॒लं छ॑न्दः सँ॒य॒च्छ॑न्दो वि॒य॒च्छ॑न्दो बृ॒ह॒च्छ॑न्दो रथ॑न्तरं छ॑न्दो
नि॒का॒य ऀछ॑न्दो वि॒व॒ध ऀछ॑न्दो गि॒र ऀछ॑न्दो भ्रज॑ ऀछ॑न्दः स॒ष्टुप् छ॑न्दो

ॐ॒ष्टुप् छ॒न्दः॑ क॒कु॒च्छ॒न्द॒ स्त्रि॒क॒कु॒च्छ॒न्दः॑ का॒व्यं॑ छ॒न्दो॑

– ॐ॒कुपं॑ छ॒न्दः॑ – [ ] 27

TS 4.3.12.3

प॒द॒प॒ङ्क्ति॑ श॒छ॒न्दो॑ ऽक्ष॒र॒प॒ङ्क्ति॑ श॒छ॒न्दो॑ वि॒ष्टा॒र॒प॒ङ्क्ति॑ श॒छ॒न्दः॑

क्षु॒रो भृ॒ज्वा॒ज्छ॒न्दः॑ प्र॒च्छ॒च्छ॒न्दः॑ प॒क्ष श॒छ॒न्द ए॒व श॒छ॒न्दो॑

व॒रि॒व श॒छ॒न्दो॑ व॒य श॒छ॒न्दो॑ व॒यस्कृ॑च्छ॒न्दो॑ वि॒शा॒लं छ॒न्दो॑

वि॒ष्प॒र्द्धा श॒छ॒न्द श॒छ॒दि॑ श॒छ॒न्दो॑ दू॒रो॒ह॒णं॑ छ॒न्द॒स्त॒न्द्रं॑

छ॒न्दो॑ ऽङ्का॒ङ्कं॑ छ॒न्दः॑ ॥ 28

(अ॒स्य – इ॒कु॒प॒ज्छ॒न्द – स्त्रय॑स्त्रि॒ंश॒च्च) (A12)

TS 4.3.13.1

अ॒ग्नि॒र्वृ॒त्राणि॑ ज॒ङ्घ॒न॒द् द्र॒वि॒ण॒स्यु॒र्वि॒प॒न्यया॑ ॥

स॒मि॒द्धः॑ शु॒क्र आ॒हुतः॑ ॥

त्व॒ं सो॒मा॒सि स॒त्प॒ति॒–स्त्व॒ं रा॒जो॒त वृ॒त्र॒हा ।

त्वं भ॒द्रो अ॒सि क्र॒तुः॑ ॥

भ॒द्रा ते॑ अ॒ग्ने स्व॒नीक॑ स॒न्दृग् घो॒र॒स्य स॒तो वि॒षु॒ण॒स्य चा॒रुः॑ ।

न यत् ते शोचि स्तमसा वरन्त न ध्वस्मानस्तनुवि रेप आ धुः ॥

भद्रं ते अग्ने सहसिन्ननीक-मुपाक आ रोचते सूर्यस्य । 29

TS 4.3.13.2

रुशद्-दृशो ददृशो नक्तया चिदरूक्षितं दृश आ रूपे अन्नं ॥

सैना ऽनीकेन सुविदत्रो अस्मे यष्टा देवाँ आयजिष्ठः स्वस्ति ।

अदब्धो गोपा उत नः परस्पा अग्ने द्युमदुत रेवद् दिदीहि ॥

स्वस्ति नो दिवो अग्ने पृथिव्या विश्वायुर्द्धेहि यजथाय देव ।

यथ् सीमहि दिविजात प्रशस्तं तदस्मासु द्रविणं धेहि चित्रं ॥

यथा होतर्मनुषो - [ ] 30

TS 4.3.13.3

देवताता यज्ञेभिः सूनो सहसो यजासि ।

एवा नो अद्य समना समाना-नुश-न्नग्न उशतो यक्षि देवान् ॥

अग्निमीडे पुरोहितं यज्ञस्य देवमृत्विजं ।

होतारं रत्नधातमं ॥

वृषा सोम द्युमाँ असि वृषा देव वृषव्रतः ।

वृषा धर्माणि दधिषे ॥

सान्तप॒ना इ॒दं ह॒वि॒र्म॒रु॒त-स्तज्जु॑जुष्ट॒न ।

युष्मा॑को॒ती रि॒शाद॑सः ॥

यो नो॒ म॒र्तो व॑सवो दुर्॒ह॒णा॒यु-स्ति॒रः स॒त्यानि॑ म॒रु॒तो - [ ] 31

TS 4.3.13.4

जिघा॑सात् ।

द्रु॒हः पा॒शं प्र॒ति स मु॑चीष्ट॒ तपि॑ष्ठे॒न तप॑सा **ह॒न्त॒ना** तं ॥

सँव॑त्स॒रीणा॑ म॒रु॒तः स्व॑र्का उ॒रु॒क्ष॒याः स॒ग॒णा मा॑नु॒षेषु॑ ।

तेऽस्म॑त् पा॒शान् प्र मु॑ञ्च॒न्त्वह॑सः सान्तप॒ना म॒दि॒रा मा॑दयि॒ष्णवः॑ ॥

पि॒प्री॒हि दे॒वा उ॑शतो॒ यवि॑ष्ठ वि॒द्वा ऋ॒तूँर् ऋ॒तु॑प॒ते यजे॑ह ।

ये दै॒व्या ऋ॒त्वि॒ज-स्ते॑भि॒रग्ने॑ त्वँ हो॒तृणा॑-म॒स्याय॑जिष्ठः ॥

अग्ने॑ यद॒द्य वि॒शो अ॑ध्व॒रस्य॑ हो॒तः पा॑वक - [ ] 32

TS 4.3.13.5

शो॒चे वे॒ष्ट्वँ हि॑ यज्वा ।

ऋ॒ता य॑जा॒सि म॒हि॒ना वि॑ यद्भूँर् ह॒व्या व॑ह यविष्ठ॒ या ते॑ अ॒द्य ॥

अ॒ग्नि॒ना र॒यि-म॑श्न॒वत् पो॑षमे॒व दि॒वेदि॑वे ।

य॒श॒सं वी॑र॒वत्त॑मं ॥

ग॒य॒स्फा॒नो अ॒मी॒व॒हा व॒सु॒वित् पु॒ष्टि॒वर्द्ध॑नः ।

सु॒मि॒त्रः सोम॑ नो भव ॥

गृ॒हमे॒धास॑ आ ग॒त म॒रुतो॑ मा ऽप॑ भू॒तन॑ ।

प्र॒मुञ्च॑न्तो नो अ॒ह॒सः ॥

पू॒र्वी॒भिर्. हि द॑दा॒शिम॑ श॒रद्धि॑र्मरुतो व॒यं ।

म॒हो॒भि- [ ] 33

TS 4.3.13.6

-श्च॒र्ष॒णी॒नां ॥

प्र बु॒द्धि॒नया॑** ई॒रते॑ वो म॒हा॒सि॒ प्र णा॑मानि प्र॒यज्य॑व-स्ति॒रद्ध्वं॑ ।

स॒ह॒स्रि॒यं द॒म्यं भा॒गमे॒तं गृ॒हमे॒धी॒यं म॒रुतो॑ जुष॒द्ध्वं ॥

उ॒प य-मे॒ति यु॒वतिः॑ सु॒दक्षं॑ दो॒षा व॒स्तोर्. ह॒विष्म॑ती घृ॒ताची॑ ॥

उ॒प स्वै॑न-म॒रम॑तिर्वसू॒युः ॥

इ॒मो अ॒ग्ने वी॒तत॑मानि ह॒व्या ऽज॑स्रो व॒क्षि दे॒वता॑तिमच्छ ।

प्र॒ति न ई॒र् सुर॑भी॒णि वि॒यन्तु॑ ॥

क्री॒डं वः॑ श॒र्द्धो म॒रुत॑-म॒न॒र्वाण॑ रथे॒शुभं॑ ॥ 34

TS 4.3.13.7

क॒ण्वा॑ अ॒भि प्र॑ गा॒यत॑ ॥

अ॒त्या॒सो न॑ ये म॒रुतः॑ स्व॒ञ्चो॑ य॒क्षदृ॑शो न शु॒भय॑न्त म॒र्याः॑ ।

ते ह॒र्म्ये॒ष्ठाः शि॒शवो॑ न शु॒भ्रा व॒थ्सा॒सो न प्र॑क्री॒डिनः॑ प॒यो॒धाः ॥

प्रैषा॒-म॒ज्मेषु॑ वि॒थुरे॑व रे॒जते॑ भू॒मिर्या॑मेषु यद्ध यु॒ञ्जते॑ शु॒भे ।

ते क्री॒डयो॑ धु॒नयो॑ भ्राज॒दृष्ट॑यः स्व॒यं म॒हित्वं॑ प॒नय॑न्त धू॒तयः॑ ॥

उ॒प॒ह॒रेषु॑ यद॒चिद्ध्वं॑ य॒यिं व॑य इ॒व म॒रुतः॑ के॒न - [ ] 35

TS 4.3.13.8

चि॒त् प॒था ।

श्रो॒त॒न्ति को॒शा उप॑ वो रथे॒ष्वा घृ॒त-मु॒क्षता॑ म॒धुव॑र्ण-म॒र्चते॑ ॥

अ॒ग्निम॑ग्निं ह॒वीम॑भिः सदा ह॒वन्त॑ वि॒श॒पतिं॑ ।

ह॒व्यवा॑हं पु॒रुप्रि॑यं ॥

तं हि श॑श्वन्त ई॒डते॑ सु॒चा दे॒वं घृ॒तश्रु॑ता ।

अ॒ग्निं ह॒व्याय॑ वोढ॒वे ॥

इन्द्रा॑ग्नी रो॒चना दि॒वः > [1], इ॒जथ॑द् वृ॒त्र > [2],

मि॒न्द्रं॑ वो वि॒श्वत॑स्परी > [3], न्द्रं॑ नरो > [4],

वि॒श्वक॑र्मन्. ह॒विषा॑ वावृ॒धानो॑ > [5],

वि॒श्वक॑र्मन्. ह॒विषा॑ वर्द्ध॒नेन॑ > [6] ॥ 36

(सूर्य॑स्य - म॒नुषो॑ - म॒रुतः॑ - पा॒वक॑ - म॒हो॑भी - रथे॒शुभ॑ -
ङ्गे॒न॑ - षड्च॑त्वारि॒ंशच्च॑) (A13)

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 13 Anuvaakams :-

(अ॒पान्त्वे॑म॒ - न्न॒यं॑ पु॒रो भु॒वः॑ - प्रा॒ची॑ - ध्रु॒वक्षि॑ति - स्त्र्य॒वि -
रि॒न्द्रा॑ग्नी - मा छ॒न्द - आ॒शुस्त्रि॑वृ - द॒ग्नेर्भा॑गो - ऽस्ये॑क -
ये॒यमे॒व सा॒ या - ऽग्ने॑ जा॒ता - न॒ग्निर्वृ॑त्राणि - त्रयो॑दश)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(अ॒पान्त्वे॑ - न्द्रा॑ग्नी - इ॒यमे॒व - दे॒वता॑ता - षट्त्रि॑ंशत्)

First and Last Padam of Third Prasnam of Kanda 4 :-

(अ॒पान्त्वे॑मन् - ह॒विषा॑ वर्द्ध॒धने॑न)

॥ हरिः॑ ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां चतुर्थ काण्डे तृतीयः प्रश्नः समाप्तः ॥

4.3.1 Appendix

4.3.13.8—इन्द्रा॑ग्नी रो॒चना दि॒वः > [1], इ॒न॒थ॒द्-वृ॒त्र > [2],

इन्द्रा॑ग्नी रो॒चना दि॒वः परि॒ वाजै॑षु भूष॑थः । तद्वा॑ं चेति॒ प्रवी॑र्यं ॥

इ॒न॒थ॒द्-वृ॒त्रमु॑त स॒नोति॑ वाज॒मिन्द्रा॑ यो अ॒ग्नी स॒हुरी॑ स॒पर्या॑त् ।

इ॒र॒ज्यन्ता॑ व॒स॒व्यस्य॑ भू॒रेः स॒हस्त॑मा स॒हसा॑ वाज॒यन्ता॑ ॥

(Appearing in TS 4.2.11.1)

4.3.13.8 मिन्द्रं॑ वो॒ विश्व॑त॒स्परी > [3], इन्द्रं॑ न॒रो > [4],

इन्द्रं॑ वो॒ विश्व॑त॒स्परी ह॒वामहे॑ जने॒भ्यः । अ॒स्माक॑मस्तु के॒वलः ॥

इन्द्रं॑ न॒रो ने॒मधि॑ता ह॒वन्ते॑ यत्पा॒र्या यु॒नज॑ते धि॒यस्ताः॑ ।

शू॒रो नृ॑षा॒ता श॒वस॑श्च॒कान॑ आ गो॒मति॑ व्र॒जे भ॒जा त्व॑न्नः ॥

(Appearing in TS 1.6.12.1)

4.3.13.8 विश्व॑कर्मन् ह॒विषा॑ वावृ॒धानो॑ > 5,

विश्व॑कर्मन् ह॒विषा॑ वर्ध॒नेन॑ > 6

विश्व॑कर्मन् ह॒विषा॑ वावृ॒धानः॑ स्वयं॑ य॒जस्व॑ त॒नुवं॑ जुषा॒णः ।

मुह्य॑न्त्व॒न्ये अ॒भितः॑ स॒पत्ना॑ इ॒हास्माकं॑ म॒घवा॑ सू॒रिर॑स्तु ॥

विश्व॑कर्मन् ह॒विषा॑ वर्ध॒नेन॑ त्रा॒तार॑मिन्द्र॒-म॒कृ॒णो॒रव॑ध्यं ।

तस्मै॑ वि॒शः स॒मन॑मन्त॒ पूर्वी॑र॒यमु॒ग्रो वि॒ह॒व्यो य॑था॒सत् ॥

(Appearing in TS 4.6.2.6)

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः , हरिः ओं

4.4 चतुर्थकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः – पञ्चमचितिशेषनिरूपणं

TS 4.4.1.1

र॒श्मि॒रसि॑ क्ष॒याय॑ त्वा क्ष॒यं जि॒न्व प्रे॒तिर॑सि ध॒र्माय॑ त्वा ध॒र्मं
जि॒न्वान्वि॑ति-रसि दि॒वे त्वा दि॒वं जि॒न्व स॒न्धि-र॑स्यन्त॒रिक्षा॑य त्वा
ऽन्त॒रिक्षं॑ जि॒न्व प्र॒तिधि॑रसि पृ॒थिव्यै॑ त्वा पृ॒थि॒वीं जि॒न्व वि॒ष्टंभो॑ऽसि
वृ॒ष्ट्यै॑ त्वा वृ॒ष्टिं जि॒न्व प्र॒वा ऽस्य॑हे त्वा ऽह॒र्जि॒न्वानु॑ वाऽसि रा॒त्रियै॑
त्वा रा॒त्रिं जि॒न्वोशि॑गसि - [ ] 1

TS 4.4.1.2

वसु॑भ्यस्त्वा वसू॑ज्जि॒न्व प्र॒केतो॑ऽसि रु॒द्रेभ्य॑स्त्वा रु॒द्राज्जि॑न्व
सु॒दी॒तिर॑स्यादि॒त्येभ्य॑स्त्वा ऽऽदि॒त्याज्जि॑न्वौजो॑ऽसि पि॒तृभ्य॑स्त्वा
पि॒तृज्जि॑न्व तन्तु॑रसि प्र॒जाभ्य॑स्त्वा प्र॒जा जि॒न्व पृ॒तना॑षाडसि
पशु॑भ्यस्त्वा पशू॑ज्जि॒न्व रे॒वद॑स्योष॒धीभ्य॑-स्त्वौष॒धीर् जि॒न्वाभि॑जिदसि
यु॒क्त॒ग्रावे॑न्द्राय॒ त्वेन्द्रं॑ जि॒न्वाधि॑पति-रसि प्रा॒णाय॑ - [ ] 2

TS 4.4.1.3

त्वा प्राणं जिन्व यन्ता ऽस्यपानाय त्वा ऽपानं जिन्व स॒ऽसर्पो॑ऽसि
चक्षु॑षे त्वा चक्षु॑र्जिन्व वयो॑धा असि श्रोत्रा॑य त्वा श्रोत्रं॑ जिन्व
त्रिवृ॑दसि प्रवृ॑दसि स॒वृ॑दसि विवृ॑दसि स॒ऽरोहो॑ऽसि नीरो॑होऽसि
प्ररो॑होऽस्यनुरो॑होऽसि वसु॑कोऽसि वेष॑श्चिरसि वस्य॑ष्टिरसि ॥ 3

(उशि॑गसि - प्रा॒णाय॑ - त्रिच॑त्वारि॒ऽशच्च॑) (A1)

TS 4.4.2.1

राज्य॑सि प्राची॑ दिग्-वस॑वस्ते दे॒वा अधि॑पतयोऽग्निर्हे॒तीनां॑ प्रति॒धर्ता॑
त्रिवृ॑त् त्वा स्तोमः॑ पृथि॒व्या॒ श्रय॑त्वाज्य-मु॒क्थ-मव्य॑थयथ् स्त॒भ्नातु॑
रथन्त॑र॒ साम॑ प्रति॒ष्ठित्यै॑ विराड॑सि दक्षि॒णा दिग् रुद्रा॑स्ते दे॒वा
अधि॑पतय इन्द्रो॑ हे॒तीनां॑ प्रति॒धर्ता॑ पञ्चद॑शस्त्वा स्तोमः॑ पृथि॒व्या॒
श्रय॑तु प्रउ॒ग-मु॒क्थ-मव्य॑थयथ् स्त॒भ्नातु॑ बृह॑थ् साम॑ प्रति॒ष्ठित्यै॑
सम्राड॑सि प्रती॒ची दि- [ ] 4

TS 4.4.2.2

-गादि॒त्यास्ते॑ दे॒वा अधि॑पतयः सोमो॑ हे॒तीनां॑ प्रति॒धर्ता॑ सप्तद॑शस्त्वा
स्तोमः॑ पृथि॒व्या॒ श्रय॑तु मरु॒त्वती॑य-मु॒क्थमव्य॑थयथ् स्त॒भ्नातु॑

वै॒रूप॑ꣳ साम॒ प्रति॑ष्ठित्यै॒ स्वरा॑डस्युदीची॒ दि॒ग्वि॒श्वे ते दे॒वा
अधि॑पतयो वरु॒णो हे॒तीनां॑ प्रति॒धर्तै॑कवि॒ꣳश-स्त्वा॒ स्तोमः॑ पृथि॒व्याꣳ
श्रय॑तु निष्के॒वल्य-मु॒क्थ-मव्य॑थयथ् स्त॒भ्नातु॑ वैराज॑ꣳ साम॒
प्रति॑ष्ठित्या॒ अधि॑पत्यसि बृ॒हती॑ दिङ् मरु॒तस्ते दे॒वा
अधि॑पतयो - [ ] 5

TS 4.4.2.3

बृ॒हस्प॑तिर्.हे॒तीनां॑ प्रति॒धर्ता॑ त्रि॒णव॑त्रयस्त्रि॒ꣳशौ त्वा॒ स्तोमौ॑
पृथि॒व्याꣳ श्रय॑तां वै॒श्वदे॒वाग्नि॑मारुते उ॒क्थे अ॒व्यथ॑यन्ती स्त॒भ्नीताꣳ
शा॒क्वरै॑वते साम॒नी प्रति॑ष्ठित्या अ॒न्तरि॑क्षायर्षयस्त्वा प्रथ॒मजा॑
दे॒वेषु॑ दि॒वो मा॒त्रया॑ वरि॒णा प्र॑थन्तु वि॒धर्ता॑ चाय-मधि॑पतिश्च
ते त्वा॒ सर्वे॑ सँवि॒दाना॑ नाक॒स्य पृ॒ष्ठे सु॒वर्गे लो॒के
यज॑मानं च सादयन्तु ॥ 6

(प्र॒तीची॒ दिङ् - मरु॒तस्ते दे॒वा अधि॑पतय - श्चत्वा॒रिꣳशच्च॑) (A2)

TS 4.4.3.1

अ॒यं पु॒रो हरि॑केशः सूर्य॑रश्मिस्तस्य॒ रथ॑गृ॒त्सश्च॒ रथौ॑जाश्च
से॒नानि॑ग्राम॒ण्यौ पु॒ञ्जिक॑स्थ॒ला च॑ कृ॒तस्थ॑ला चा॒प्सर॑सौ या॒तुधा॑ना

हे॒ती र॒क्षा॒सि॒ प्र॒हे॒ति॒रयं॑ द॒क्षि॒णा वि॒श्व॒कर्मा॑ तस्य॒ रथ॑स्वनश्च
रथे॑चि॒त्रश्च॑ से॒नानि॒ग्राम॑ण्यौ मे॒नका॑ च स॒हज॑न्या चा॒प्सर॑सौ
द॒ङ्क्ष॑णवः प॒शवो॑ हे॒तिः पौ॒रुषे॑यो व॒धः प्र॒हे॒ति॒रयं॑ प॒श्चाद् वि॒श्वव्य॑चा
स्तस्य॒ रथ॑प्रो॒तश्चा॒सम॑रथश्च से॒नानि॒ग्राम॑ण्यौ
प्र॒म्लो॑चन्ती चा - [ ] 7

TS 4.4.3.2

नु॒म्लो॑चन्ती चा॒प्सर॑सौ सर्पा॒ हे॒तिर् व्या॒घ्राः प्र॒हे॒ति॒रय॑-मु॒त्तरा॑थ्
संयँ॑द्वसु-स्तस्य॒ से॒नजि॑च्च सु॒षेण॑श्च से॒नानि॒ग्राम॑ण्यौ वि॒श्वाची॑
च घृ॒ताची॑ चा॒प्सर॑सा वापो॒ हे॒तिर् वा॒तः प्र॒हे॒ति॒रय॑मु॒पर्य॑र् वा॒ग्व-
सु॒स्तस्य॒ ता॒क्ष्य-॑श्चा॒रि॒ष्टने॑मिश्च से॒नानि॒ग्राम॑ण्यावु॒र्वशी॑ च
पूर्व॑चित्तिश्चा-प्सरसौ वि॒द्युद्धे॑ति-रव॒स्फूर्ज॑न् प्र॒हे॒ति॒रस्ते॑भ्यो
नम॑स्ते नो मृ॒डय॑न्तु ते यं - [ ] 8

TS 4.4.3.3

द्वि॒ष्मो यश्च॑ नो द्वेष्टि॒ तं वो॑ जंभे॒ दधा॑म्यायो-स्त्वा स॒दने॑ सा॒दया॑म्यव॒त
इ॒च्छा॒यायां॑ नमः॒ समु॑द्राय॒ नमः॒ समु॑द्रस्य॒ चक्ष॑से॒ पर॑मेष्ठी त्वा सा॒दय॑तु
दि॒वः पृ॒ष्ठे व्य॑चस्वतीं॒ प्रथ॑स्वतीं॒ वि॒भूम॑तीं॒ प्र॒भूम॑तीं॒ परि॑भूमतीं॒ दि॒वं

यच्छ दि॒वं दृ॒ह दि॒वं मा हि॒ंसी॒र्विश्व॑स्मै प्रा॒णाया॒पाना॑य
व्या॒नायो॑दा॒नाय॑ प्रति॒ष्ठायै॑ च॒रित्रा॑य सूर्य॑स्त्वाऽभि पा॒तु म॒ह्या स्व॑स्त्या
( ) छ॒र्दिषा॑ श॒न्तमे॒न तया॑ दे॒वतया॑ ऽङ्गि॒रस्वद् ध्रु॒वा सी॑द ॥
प्रो॒थद॒श्चो न॑ यव॒से अ॒विष्यन्॑. यदा॒ महः॑ सँव॒रणा॑द् व्य॒स्थात् ॥
आ॒दस्य॑ वा॒तो अनु॑ वा॒ति शो॒चिर॑ध स्म ते व्र॒जनं॑ कृ॒ष्णम॑स्ति ॥ 9

(प्र॒म्लोच॑न्ती च - य॒ - स्व॑स्त्या - ऽष्टा॒विंश॑तिश्च) (A3)

TS 4.4.4.1

अ॒ग्निर्मूर्ध्ना॑ दि॒वः क॒कुत् प॑तिः पृ॒थि॒व्या अ॒यं ।
अपा॑ं रेता॑ंसि जि॒न्वति ॥
त्वा॒मग्ने॑ पु॒ष्करा॑द॒ध्यथ॑र्वा नि-र॒मन्थ॑त ।
मूर्ध॑न्ो वि॒श्वस्य॑ वा॒घतः॑ ॥
अ॒यम॒ग्निः स॒हस्रि॑णो वा॒जस्य॑ श॒तिन॒स्पतिः॑ ।
मूर्ध्ना॑ क॒वी र॒यीणां॑ ॥
भुवो॑ य॒ज्ञस्य॑ र॒जसश्च॑ ने॒ता यत्रा॑ नि॒युद्धिः॑ स॒चसे॑ शि॒वाभिः॑ ।

दिवि॑ मूर्ध्नि॑ दधि॑षे सुव॑र्षां जि॒ह्वा॒मग्ने॑ च॒कृषे॑ ह॒व्य॒वाहं॑ ॥

अ॒बो॑द्ध्य॒ग्निः॑ स॒मि॒धा ज॒नानां॑ – [ ] 10

TS 4.4.4.2

प्रति॑ धे॒नु-मि॒वा॒य॒ती-मु॒षासं॑ ।

य॒ह्वा इ॒व प्र॒ व॒या मु॒ज्जि॒हानाः॑ प्र॒ भान॑वः॒ सि॒स्र॒ते ना॒क॒म॒च्छ ॥

अ॒वो॒चाम॑ क॒वये॑ मे॒द्ध्य॒ाय व॒चो व॒न्दारु॑ वृष॒भाय॑ वृ॒ष्णो ।

ग॒वि॒ष्ठि॒रो न॒म॒सा स्तो॒म॒म॒ग्नौ दि॒वीव॑ रु॒क्म-मु॒र्व्य॒ञ्च-म॒श्रेत् ॥

ज॒न॒स्य॑ गो॒पा अ॒ज॒नि॒ष्ट जा॒गृ॒वि॒र॒ग्निः सु॒दक्षः॑ सु॒वि॒ताय॑ न॒व्य॒से ।

घृ॒त॒प्र॒ती॒को बृ॒ह॒ता दि॒वि॒स्पृ॒शा द्यु॒मद् वि॑ भा॒ति भ॒र॒ते॒भ्यः शु॒चिः॑ ॥

त्वा॒म॒ग्ने अ॒ङ्गि॒र॒सो – [ ] 11

TS 4.4.4.3

गु॒हा हि॒त-म॒न्व॒वि॒न्द-ञ्छि॒श्रि॒याणं॑ व॒ने॒वने॑ ।

स जा॒य॒से म॒थ्य॒मा॒नः स॒हो म॒हत् त्वा॒मा॒हुः स॒ह॒स॒स्पु॒त्र॒म॒ङ्गि॒रः ॥

य॒ज्ञ॒स्य॑ के॒तुं प्र॒थ॒मं पु॒रो॒हि॒त॒म॒ग्निं न॒र॒स्त्रि॒ष॒ध॒स्थे स-मि॑न्धते ।

इ॒न्द्रे॒ण दे॒वैः स॒र॒थꣳ स॒ ब॒र्हि॒षि सी॒द॒न्नि हो॒ता य॒ज॒था॒य सु॒क्र॒तुः ॥

त्वां चि॒त्र॒श्र॒व॒स्त॒म ह॒व॒न्ते वि॒क्षु ज॒न्त॒वः ।

शो॒चि॒ष्के॒शं॑ पु॒रु॒प्रि॒या॒ग्ने॒ ह॒व्या॒य॒ वो॒ढ॒वे ॥

स॒खा॒यः॑ सं॒ वः॑ स॒म्य॒ञ्च॒-मि॒ष॒ - [ ] 12

TS 4.4.4.4

स्तो॒मं॑ चा॒ग्नये॑ ।

व॒र्षि॒ष्ठाय॑ क्षि॒ती॒ना-मू॒र्जो॑ न॒प्त्रे॒ सह॑स्वते ॥

स॒स॒मिद् यु॒वसे॑ वृष॒न्न॒ग्ने॒ विश्वा॑न्य॒र्य आ॑ ।

इ॒ड॒स्प॒दे॒ स॒मिद्ध्य॑से स नो व॒सू॒न्याऽऽ भ॑र ॥

ए॒ना वो॑ अ॒ग्निं न॑म॒सो॒र्जो॑ न॒पा॒त॒मा हु॑वे ।

प्रि॒यं चे॒ति॒ष्ठ-म॒रति॑ स्व॒द्ध्व॒रं वि॑श्वस्य दू॒त॒म॒मृतं॑ ॥

स यो॑जते अ॒रु॒षो वि॒श्वभो॑ज॒सा स दु॑द्र॒व॒थ् स्वा॑हुतः ।

सु॒ब्र॒ह्मा य॒ज्ञः सु॒शमी॑ - [ ] 13

TS 4.4.4.5

व॒सू॒नां दे॒व रा॒धो ज॑नानां ॥

उ॒द॒स्य शो॒चि-र॑स्था॒दा-जु॑ह्वा॒नस्य॑ मी॒ढुषः॑ ।

उद्-धू॒मा॒सो अ॒रु॒षा॒सो दि॒वि॒स्पृ॒शः स-म॒ग्नि-मि॑न्धते न॒रः ॥

अ॒ग्ने वा॒जस्य॑ गो॒मत॑ ई॒शानः॑ सह॒सो य॑हो ।

अ॒स्मे धे॑हि जा॒तवे॒दो म॒हि श्र॒वः ॥
स इ॒धानो॑ वसु॒ष्कवि॒-र॒ग्निरी॒डेन्यो॑ गिरा ।
रेव॒दस्म॑भ्यं पु॒र्वणी॑क दीदिहि ॥
क्ष॒पो रा॑जन्नु॒त त्मना॑ग्ने वस्तो॑-रु॒तोष॑सः ।
स ति॒ग्मजं॑भ - [ ] 14

TS 4.4.4.6

रक्ष॑सो द॒ह प्र॑ति ॥
आ ते॑ अ॒ग्न इ॒धीम॑हि द्यु॒मन्तं॑ दे॒वाज॑रं ।
यद्ध॑ स्या ते॒ पनी॑यसी स॒मिद्-दी॑दयति द्यवीष॑ स्तो॒तृभ्य॑ आ भ॑र ॥
आ ते॑ अ॒ग्न ऋ॒चा ह॒विः शु॒क्रस्य॑ ज्योतिष॑-स्पते ।
सु॒श्चन्द्र॑ द॒स्म वि॒श्वप॑ते ह॒व्यवा॑ट् तु॒भ्य हू॑यत इष॑ स्तो॒तृभ्य॑
आ भ॑र ॥
उ॒भे सु॑श्चन्द्र॑ सर्पि॒षो द॒र्वी श्री॑णीष आ॒सनि॑ ।
उ॒तो न॒ उत् पु॑पूर्या- [ ] 15

TS 4.4.4.7

उक्थेषु॑ शव॑सस्पत॒ इष॑ꣳ स्तोतृ॒भ्य आ॑ भर॒ ॥
 अग्ने॑ तम॒द्याश्वं॑ न स्तोमैः॒ क्रतुं॑ न भ॒द्रꣳ ह॒दिस्पृ॑शं॒ ॥
 ऋ॒द्ध्यामा॑ त ओ॒हैः॑ ॥

अ॒था ह्यग्ने॑ क्रतो॒र्भद्र॑स्य दक्ष॑स्य सा॒धोः॒ ।

रथी॑र्ऋत॒स्य बृ॒हतो॑ ब॒भूथ॑ ॥

आभि॑ष्टे अ॒द्य गी॒र्भिर्गृ॑णन्तोऽग्ने॒ दाशे॑म ।

प्र ते॑ दि॒वो न॑ स्तनयन्ति शु॒ष्माः॑ ॥

एभि॑र्नो अ॒र्कैर्भ॑वा॒ नो अ॒र्वाङ्ख॑ - [ ] 16

TS 4.4.4.8

सुव॑र्न ज्योतिः॑ ।

अग्ने॑ विश्वे॑भिः सु॒मना॑ अनी॒कैः॑ ॥

अ॒ग्निꣳ हो॒तारं॑ म॒न्ये दा॑स्वन्तं॒ वसोः॑ सू॒नुꣳ स॒हसो॑ जा॒तवे॑दसं ।

विप्रं॑ न जा॒तवे॑दसं ।

य ऊ॒र्द्ध॒ध्वया॑ स्व॒द्ध्वरो॑ दे॒वो दे॒वाच्या॑ कृ॒पा ।

घृ॒तस्य॑ वि॒भ्राष्टि॑मनु शु॒क्रशो॑चिष आ॒जुह्वा॑नस्य स॒र्पिषः॑ ॥

अग्ने॒ त्वं नो॒ अन्त॑मः ।

उ॒त त्रा॒ता शि॒वो भ॑व व॒रूथ्यः॑ ॥

तं त्वा॑ शोचि॒ष्ठ दी॑दिवः ।

सु॒म्नाय॑ नू॒न-मी॑महे॒ सखि॑भ्यः ॥

वसु॑र॒ग्निर्वसु॑श्रवाः ( ) ।

अच्छा॑ नक्षि॑ द्यु॒मत्त॑मो र॒यिं दाः॑ ॥ 17

(ज॒ना॒ना - म॒ङ्गिर॑स - इ॒ष - सु॒शमी॑ - ति॒ग्मज॑भ - पु॒पूर्वा -

अ॒र्वाङ् - वसु॑श्रवाः - प॒ञ्च च) (A4)

TS 4.4.5.1

इ॒न्द्रा॒ग्निभ्यां॑ त्वा स॒युजा॑ यु॒जा यु॑नज्म्याघा॒राभ्यां॑ तेज॒सा

व॒र्चसो॑क्थेभिः स्तोमे॑भि इ॒च्छन्द्वा॑भी र॒य्यै पो॑षाय स॒जा॒तानां॑

म॒द्ध्यम॑स्थेयाय मया॑ त्वा स॒युजा॑ यु॒जा यु॑नज्म्यं॒बा दु॒ला नि॑त॒न्नि-

र॒भ्रय॑न्ती मे॒घय॑न्ती व॒र्षय॑न्ती चु॒पुणी॑का॒ नामा॑सि प्र॒जाप॑तिना त्वा

वि॒श्वाभि॑र्द्धीभि-रु॒प द॑धामि पृ॒थिव्यु॑द॒पुर-म॑न्नेन वि॒ष्टा म॑नु॒ष्यास्ते॑

गो॒प्तारो॑ ऽग्निर्वि॒यत्तो॑ऽस्यां ता॒महं॑ प्र प॒द्ये सा - [ ] 18

TS 4.4.5.2

मे॒ शर्म॑ च॒ वर्म॑ चा॒स्त्वधि॑द्यौ-रन्तरि॑क्षं ब्र॒ह्मणा॑ वि॒ष्टा म॒रुत॑स्ते
गो॒प्तारो॑ वा॒युर्विय॑त्तोऽस्यां॒ ताम॑हं प्र प॒द्ये सा मे॒ शर्म॑ च॒ वर्म॑ चास्तु
द्यौ-र॒परा॑जिता॒ऽमृते॑न वि॒ष्टाऽऽदि॒त्यास्ते॑ गो॒प्तारः॒ सूर्यो॑ विय॑त्तो ऽस्यां
ताम॑हं प्र प॒द्ये सा मे॒ शर्म॑ च॒ वर्म॑ चास्तु ॥ 19

(सा - ऽष्टाच॑त्वारि॒ंशच्च॑) (A5)

TS 4.4.6.1

बृ॒हस्प॑तिस्त्वा सादयतु पृ॒थिव्याः॑ पृ॒ष्ठे ज्योति॑ष्मतींँ वि॒श्वस्मै॑
प्रा॒णाय॑पा॒नाय॑ वि॒श्वं ज्योति॑र्यच्छा॒ग्निस्ते॑ ऽधि॒पति॑र् विश्व॑कर्मा त्वा
सादय॑त्वन्तरि॑क्षस्य पृ॒ष्ठे ज्योति॑ष्मतींँ वि॒श्वस्मै॑ प्रा॒णाय॑पा॒नाय॑ वि॒श्वं
ज्योति॑र्यच्छ वा॒युस्ते॑ऽधि॒पतिः॑ प्र॒जाप॑तिस्त्वा सादयतु दि॒वः पृ॒ष्ठे
ज्योति॑ष्मतींँ वि॒श्वस्मै॑ प्रा॒णाय॑पा॒नाय॑ वि॒श्वं ज्योति॑र्यच्छ परमे॒ष्ठी
तेऽधि॑पतिः पु॒रोवा॑त॒सनि॑-रस्य॒भ्रस॑नि-रसि वि॒द्यु थ्स॑नि - [ ] 20

TS 4.4.6.2

-रसि॑ स्तनयि॒त्नुस॑निरसि वृ॒ष्टिस॑निरस्य-ग्ने॒र्या॒न्यसि॑ दे॒वाना॑-
मग्ने॒र्या॒न्यसि॑ वा॒यो॒र्या॒न्यसि॑ दे॒वानांँ॑ वा॒यो॒र्या॒न्यस्य॑न्तरि॑क्षस्य॒र्या॒न्यसि॑

दे॒वाना॑-मन्तरिक्ष॒यान्यस्य॑-न्तरिक्ष॒-मस्य॑न्तरिक्षाय॒ त्वा स॒लिला॑य॒ त्वा
स॒र्णीका॑य॒ त्वा स॒तीका॑य॒ त्वा के॒ताय॑ त्वा प्र॒चेत॑से॒ त्वा वि॒वस्व॑ते॒ त्वा
दि॒वस्त्वा॑ ज्योतिष॒ आदि॒त्येभ्य॑स्त्वर्चे॒ त्वा रु॒चे त्वा द्यु॒ते त्वा ( ) भा॒से
त्वा ज्योति॑षे॒ त्वा यशो॑दां॒ त्वा यश॑सि तेजो॒दां त्वा तेज॑सि पयो॒दां त्वा
पय॑सि वर्चो॒दां त्वा वर्च॑सि द्रवि॒णोदां॑ त्वा द्रवि॒णे सा॒दयामि॑
तेन॑र्षि॒णा तेन॑ ब्रह्म॒णा तया॑ दे॒वतया॑ ऽङ्गिर॒स्वद् ध्रु॒वा सी॑द ॥ 21

(विद्यु॒त्सनि॑र् - द्यु॒ते त्वै - कान्ना॒त्रि॒शच्च॑) (A6)

TS 4.4.7.1

भूय॑स्कृ॒दसि॑ वरि॒वस्कृ॑दसि॒ प्राच्य॑स्यूर्ध्वा॒ऽस्य-न्तरिक्ष॑सद॒स्य-
न्तरिक्षे॑ सी॒दा-फ॒सुष॑दसि॒ श्येन॑सदसि॒ गृध्र॑सदसि॒ सुपर्ण॑सदसि॒
नाक॑सदसि॒ पृथि॑व्यास्त्वा द्रवि॒णे सा॒दयाम्य॑-न्तरिक्ष॑स्य॒ त्वा द्रवि॑णे
सा॒दयामि॑ दि॒वस्त्वा द्रवि॑णे सा॒दयामि॑ दि॒शां त्वा द्रवि॑णे सा॒दयामि॑
द्रवि॑णोदां॒ त्वा द्रवि॑णे सा॒दयामि॑ प्रा॒णं मे पा॒ह्यपा॑नं मे पाहि
व्या॒नं मे - [ ] 22

TS 4.4.7.2

पा॒ह्यायु॑र्मे पा॒हि वि॒श्वायु॑र्मे पा॒हि सर्वा॑युर्मे पा॒ह्यग्ने॑ यत् ते पर॑
ह॒न्नाम॑ तावे॒हि स॑ र॒भाव॑है पाञ्च॑ ज॒न्येष्व॑-प्ये॒द्ध्यग्ने॑ या॒वा
अ॒या॒वा ए॒वा ऊ॒माः स॒ब्दः स॒गरः सु॒मेकः॑ ॥ 23

(व्या॒नं मे॒-द्वा॒त्रिं॑शच्च) (A7)

TS 4.4.8.1

अ॒ग्निना॑ वि॒श्वाषा॑ट् सू॒र्येण॑ स्वर॑ट् कृ॒त्वा श॑ची॒पति॑र् ऋ॒षभे॑ण त्व॒ष्टा
य॒ज्ञेन॑ म॒घवा॑न् दक्षि॑णया सु॒वर्गो॑ म॒न्युना॑ वृ॒त्रहा॑ सौहा॒र्द्येन॑ त॒नूधा॑ अ॒न्नेन॑
ग॒यः पृ॒थिव्या॑ऽस॒नो दृ॒ग्भि-र॒न्नादो॑ व॒षट्का॑रेण॒र्द्धः सा॒म्ना त॒नूपा॑ वि॒राजा॑
ज्योति॑ष्मान् ब्र॒ह्मणा॑ सोम॒पा गो॑भिर्य॒ज्ञं दा॑धार क्ष॒त्रेण॑
म॒नुष्या॑-नश्चे॒न च॑ रथे॒न च॑ व॒ज्र्य॑तुभिः प्र॒भुः सँव॑त्सरेण॑ परि॒भू
स्तप॑साऽना॒धृष्टः॑ सू॒र्यः सन्॑ त॒नूभिः॑ ॥ 24

(अ॒ग्नि - नै॒का॒न्नप॑ञ्चा॒शत्) (A8)

TS 4.4.9.1

प्र॒जाप॑तिर्म॒नसा॑ ऽन्धो॑ऽच्छे॒तो धा॒ता दी॒क्षाया॑ स॒विता॑ भृ॒त्यां पू॒षा
सोम॑क्रय॒ण्यां व॑रुण॒ उप॑न॒द्धो ऽसु॑रः क्री॒यमा॑णो मि॒त्रः क्री॒तः

शि॒पिवि॒ष्ट आ॒सादि॒तो न॒रन्धि॒षः प्रो॒ह्यमा॒णो ऽधि॒पति॒रागतः॑ प्र॒जाप॒तिः
 प्र॒णीय॒मानो॑ ऽग्नि॒राग्नी॑द्धे बृ॒हस्प॒तिराग्नी॑द्धात् प्र॒णीय॒मान इन्द्रो॑
 हवि॒र्द्धाने॑ ऽदि॒तिरा॒सादि॒तो वि॒ष्णुरु॒पाव॒ह्रिय॒माणो॑ ऽथ॒र्वोपो॑त्तो
 यमो॑ऽभि॒षुतो॑ ऽपू॒तपा॑ आ॒धूय॒मानो वा॒युः पू॒यमा॒नो मि॒त्रः क्षी॒रश्री॒र्मन्थी॑
 स॒क्तुश्री॑र्वै॒श्वदे॒व उ॒न्नीतो॑ रु॒द्र ( ) आ॒हुतो॑ वा॒युरा॒वृत्तो॑ नृ॒चक्षाः॑
 प्र॒तिख्या॒तो भ॒क्ष आ॒गतः॑ पि॒तृणां॑ ना॒राश॒सो ऽसु॒रात्तः॑ सि॒न्धु-
 रव॒भृथ-म॒वप्र॒यन्थ् स॒मुद्रो॑ ऽव॒गतः॑ स॒लिलः॑ प्र॒प्लुतः॑
 सु॒वरु॒द्रचं॑ ग॒तः ॥ 25

(रु॒द्र - एक॑विं॒शति॑श्च) (A9)

TS 4.4.10.1

कृ॒त्तिका॑ नक्ष॒त्र-म॒ग्निर्दे॒वता॑ऽग्ने रुचः॑ स्थ प्र॒जाप॒तेर्द्वा॒तुः
 सोम॑स्य॒र्चे त्वा॑ रु॒चे त्वा॑ द्यु॒ते त्वा॑ भा॒से त्वा॑ ज्यो॒तिषे॑ त्वा रोहि॒णी
 नक्ष॑त्रं प्र॒जाप॒तिर्दे॒वता॑ मृ॒गशी॒र्षं नक्ष॑त्रं सोमो॑ दे॒वता॑ ऽर्द्रा॑ नक्ष॑त्रं
 रु॒द्रो दे॒वता॑ पु॒नर्व॒सू नक्ष॑त्रमदि॒तिर्दे॒वता॑-ति॒ष्यो नक्ष॑त्रं बृ॒हस्प॒तिर्दे॒वता॑

ऽऽश्रेषा नक्षत्रं सर्पा देवता मघा नक्षत्रं पितरो देवता फल्गुनी

नक्षत्र - [ ] 26

TS 4.4.10.2

-मर्यमा देवता फल्गुनी नक्षत्रं भगो देवता हस्तो नक्षत्रं सविता
देवता चित्रा नक्षत्रमिन्द्रो देवता स्वाती नक्षत्रं वायुर्देवता विशाखे
नक्षत्रमिन्द्राग्नी देवता ऽनूराधा नक्षत्रं मित्रो देवता रोहिणी
नक्षत्रमिन्द्रो देवता विचृतौ नक्षत्रं पितरो देवता ऽषाढा नक्षत्रमापो
देवता ऽषाढा नक्षत्रं विश्वे देवा देवता श्रोणा नक्षत्रं विष्णुर्देवता
श्रविष्ठा नक्षत्रं वसवो - [ ] 27

TS 4.4.10.3

देवता शतभिषङ् नक्षत्रमिन्द्रो देवता प्रोष्ठपदा नक्षत्रमज एकपाद्
देवता प्रोष्ठपदा नक्षत्रमहिर्बुध्नयो देवता रेवती नक्षत्रं पूषा देवता
ऽश्वयुजौ नक्षत्रमश्विनौ देवता ऽपभरणीर्नक्षत्रं यमो देवता,

पूर्णा पश्चाद् >¹, यत् ते देवा अदधुः >² ॥ 28

(फल्गुनी नक्षत्रं - वसव - स्त्रयस्त्रिंशच्च) (A10)

TS 4.4.11.1

मधु॑श्च माध॑वश्च वास॑न्तिकावृ॒तू शुक्र॑श्च शुचि॑श्च ग्रैष्मा॑वृ॒तू
 नभ॑श्च नभ॒स्यश्च॑ वार्.षिका॑वृ॒तू इष॑श्चोर्ज॑श्च शार॒दावृ॒तू
 सह॑श्च सह॒स्यश्च॑ हैम॑न्तिकावृ॒तू तप॑श्च तप॒स्यश्च॑ शैशि॒रावृ॒तू
 अ॒ग्ने-र॑न्तः॒श्लेषो॑ऽसि क॒ल्पेतां॑ द्यावा॑पृथि॒वी क॒ल्पन्ता॑माप ओष॑धीः
 क॒ल्पन्ता॑म॒ग्नयः॑ पृथ॒ङ् मम॑ ज्यैष्ठ्या॑य स॒व्रता- [ ] 29

TS 4.4.11.2

ये॑ ऽग्नयः॑ सम॑नसो ऽन्तरा॑ द्यावा॑पृथि॒वी शैशि॒रावृ॒तू अ॒भि क॒ल्पमा॑ना
 इन्द्र॑मिव दे॒वा अ॒भि सं वि॑शन्तु सँय॑च्च प्रचे॑ताश्चाग्नेः सोम॑स्य
 सूर्य॑स्यो-ग्रा च भी॒मा च॑ पित॒ॄणां य॑मस्येन्द्र॑स्य ध्रु॒वा च॑ पृथि॒वी च॑
 दे॒वस्य॑ स॒वितु॑र्म॒रुतां व॑रुणस्य ध॒र्त्री च॑ धरि॒त्री च॑ मि॒त्रावरु॑णयोर्
 मि॒त्रस्य॑ धा॒तुः प्रा॑ची च प्र॒तीची॑ च व॒सूनां॑ रु॒द्राणा - [ ] 30

TS 4.4.11.3

-मादि॒त्यानां॑ ते तेऽधि॑पतयस्तेभ्यो नम॑स्ते नो मृ॒डय॑न्तु ते यं द्वि॒ष्मो
 यश्च॑ नो द्वेष्टि॒ तं वो॑ जंभे दधामि सह॑स्रस्य प्र॒मा अ॑सि सह॑स्रस्य
 प्र॒तिमा॑ अ॒सि सह॑स्रस्य वि॒मा अ॑सि सह॑स्रस्योन्मा अ॒सि सा॒हस्रो॑ऽसि

सहस्राय त्वे॒मा मे॒ अ॒ग्न इ॒ष्टका॑ धे॒नवः॑ स॒न्त्वेका॑ च श॒तं च स॒हस्रं॑
चायु॑तं च – [ ] 31

TS 4.4.11.4

नियु॑तं च प्र॒युतं॑ चा॒र्बुदं॑ च न्य॒र्बुदं॑ च स॒मुद्रश्च॑ म॒द्ध्यं चान्त॑श्च
परा॒र्द्धश्चे॒मा मे॒ अ॒ग्न इ॒ष्टका॑ धे॒नवः॑ स॒न्तु ष॒ष्टिः स॒हस्र॑म॒युत-
मक्षी॑यमाणा ऋत॒स्थाः स्थ॑र्तावृ॒धो घृ॑तश्चु॒तो मधु॑श्चु॒त ऊ॒र्जस्व॑तीः
स्वधा॑विनी॒स्ता मे॒ अ॒ग्न इ॒ष्टका॑ धे॒नवः॑ स॒न्तु वि॒राजो॑ नाम
काम॑दु॒घा अ॒मुत्रा॑मु॒ष्मिन् लो॑के ॥ 32

(स॒व्रता॑ – रु॒द्राणा॑ – म॒युतञ्च॑ – पञ्च॑च॒त्वारि॑ञ्श॒च्च) (A11)

TS 4.4.12.1

समि॑द्-दि॒शामा॑शया॒ नः सु॒वर्वि॑न्म॒धो-र॑तो मा॒धवः॑ पा॒त्वस्मा॑न् ।
अ॒ग्निर्दे॒वो दु॒ष्टरी॑तु-र॒दाभ्य॑ इ॒दं क्ष॒त्रञ् रक्ष॑तु पा॒त्वस्मा॑न् ॥
रथ॑न्तरञ् साम॒भिः पा॒त्वस्मा॑न् गा॒यत्री छ॑न्दसां वि॒श्वरू॑पा ।
त्रि॒वृन्नो॑ वि॒ष्टया॑ स्तोमो अ॒ह्नाञ् स॒मुद्रो॑ वा॒त इ॒दमो॑जः पि॒पर्तु॑ ॥
उ॒ग्रा दि॒शा-म॒भिभू॑तिर्वयो॒धाः शु॒चिः शु॒क्रे अ॒हन्यो॑ज॒सीना॑ ॥
इन्द्रा॑धि॒पतिः॑ पि॒पृता॑दतो नो म॒हि – [ ] 33

TS 4.4.12.2

क्ष॒त्रं वि॒श्वतो॑ धा॒रये॒दं ॥

बृ॒हत् सा॒म क्ष॒त्रभृ॑द्-वृ॒द्धवृ॑ष्णि॒यं त्रि॒ष्टुभौ॑जः शु॒भित॑-मु॒ग्रवी॑रं ।

इन्द्र॑ स्तोमे॒न पञ्च॑द॒शेन॑ म॒द्ध्यमि॑दं वा॒तेन॑ स॒गरे॑ण रक्ष ॥

प्रा॒ची दि॒शाऽस॒हय॑शा य॒शस्व॑ती वि॒श्वे दे॒वाः प्रा॒वृषा॑ ऽह्नाऽ॒
सु॒वर्व॑ती ।

इ॒दं क्ष॒त्रं दु॒ष्टर॑-म॒स्त्वो॒जो ऽना॑धृष्टः स॒हस्रि॑यः स॒हस्व॑त् ॥

वै॒रूपे॑ सा॒मन्नि॒ह तच्छ॑के॒म जग॑त्यैनं वि॒क्ष्वाऽऽ वे॑श॒यामः॑ ।

वि॒श्वे दे॒वाः सप्त॑द॒शेन॑ - [ ] 34

TS 4.4.12.3

वर्च॑ इ॒दं क्ष॒त्रं स॒लिल॑वा॒त-मु॒ग्रं ॥

ध॒र्त्री दि॒शां क्ष॒त्रमि॑दं दा॒धारो॑प॒स्थाऽऽशा॑नां मि॒त्रव॑द॒स्त्वो॒जः ।

मि॒त्राव॑रुणा श॒रदा॑ऽह्नां चि॒किलू॑ अ॒स्मै रा॒ष्ट्राय॑ म॒हि श॒र्म यच्छ॑तं ॥

वै॒राजे॑ सा॒मन्ना॑धि मे म॒नीषा॑ऽनु॒ष्टुभा॑ संभृ॒तं वि॒र्यं॑ स॒हः ।

इ॒दं क्ष॒त्रं मि॒त्रव॑दा॒र्द्रदा॑नु मि॒त्राव॑रुणा रक्ष॒त-मा॑धि॒पत्यैः॑ ॥

स॒म्राड् दि॒शाँ॑ स॒हसाम्नी॑ स॒हस्व॒त्यृ॒तुर् हे॒म॒न्तो वि॒ष्टया॑ नः पि॒प॒र्तु ।

अ॒व॒स्यु॒वा॒ता – [ ] 35

TS 4.4.12.4

बृ॒ह॒ती॒र्नु श॒क्व॒री॒रि॒मं यँ॑ज॒म॒व॒न्तु नो॑ घृ॒ता॒चीः॑ ॥

सु॒व॒र्व॒ती सु॒दु॒घा नः॑ प॒य॒स्व॒ती दि॒शां दे॒व्य॑व॒तु नो॑ घृ॒ता॒चीः॑ ।

त्वं गो॒पाः पु॒र॒ए॒तो॒त प॒श्चाद् बृ॒ह॒स्प॒ते या॒म्यां यँ॑डि॒ग्धि॒ वाचं॑ ॥

ऊ॒र्ध्वा दि॒शाँ॑ र॒न्ति॒रा॒शौष॑धी॒नाँ सँ॑व॒त्स॒रेण॑ स॒वि॒ता नो॑ अ॒ह्नां॑ ।

रे॒व॒थ् सा॒मा॒ति॒च्छ॒न्दा उ॒ छ॒न्दो ऽजा॑त॒श॒त्रुः स्यो॒ना नो॑ अ॒स्तु ॥

स्तो॒म॒त्रय॑स्त्रि॒ंशे॑ भु॒व॒न॒स्य प॒त्नि वि॒व॒स्व॒द्वा॒ते अ॒भि नो॑ – [ ] 36

TS 4.4.12.5

गृ॒णा॒हि ।

घृ॒त॒व॒ती स॒वि॒त-रा॑धि॒प॒त्यैः प॒य॒स्व॒ती र॒न्ति-रा॑शा नो अ॒स्तु ॥

ध्रु॒वा दि॒शां वि॑ष्णु॒प॒त्य॒घो॒रा ऽस्ये॑शा॒ना स॒ह॒सो या॑ म॒नो॒ता ।

बृ॒ह॒स्प॒तिर् मा॒त॒रि॒श्चो॒त वा॒युः स॒न्धु॒वा॒ना वा॒ता अ॒भि नो॑ गृ॒ण॒न्तु ॥

वि॒ष्टं॒भो दि॒वो ध॒रु॒णः पृ॒थि॒व्या अ॒स्ये॑शा॒ना ज॒ग॒तो वि॑ष्णु॒प॒त्नी ।

वि॒श्व॒व्य॒चा इ॒ष॒य॒न्ती॑ सु॒भू॒तिः शि॒वा नो॑ अ॒स्त्व॒दि॒ति॒रु॒प॒स्थे॑ ॥

वै॒श्वा॒न॒रो न॑ ऊ॒त्या>[3], पृ॒ष्ठो दि॒व्य>[4],

नु नो॑ ( ) ऽद्या॒नु॒म॒ति>[5], र॒न्वि॒द॒नु॒म॒ते त्वं >[6],

क॒या न॑श्चि॒त्र आ भु॒वत्>[7], को अ॒द्य यु॒ङ्क्ते >[8] ॥ 37

(महि॑ - स॒प्त॒द॒शे॒ना - ऽव॒स्यु॒वा॒ता - अ॒भि नो॑ - ऽनु॑ न -
श्चतु॑र्द॒श च) (A12)

चतुर्थकाण्डे चतुर्थः प्रश्नः

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 12 Anuvaakams :-

(रश्मि॑रसि॒ - रा॒ज्यस्य॑ - यं पु॒रो ह॑रि॒केशो॑ - ऽग्नि॑मू॒द्धे -
न्द्वा॒ग्निभ्यां॑ - बृ॒हस्प॑तिर् - भू॒यस्कृ॑द - स्य॒ग्निना॑ वि॒श्वाषा॑ट् -
प्र॒जाप॑ति॒र्मन॑सा - कृ॒त्तिका॑ - मधु॑श्च - स॒मिदि॑शां - द्वा॒दश॑)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(रश्मि॑रसि॒ - प्र॒ति धे॒नु- म॑सि स्तनयि॒नुस॑निर - स्या॒दित्या॑ना॒ -
स॒प्तत्रिं॑शत्)

First and Last Padam of Fourth Prasnam of Kandam 4 :-

(रश्मि॑रसि॒ - को अ॒द्य यु॑ङ्गे)

॥ हरिः॑ ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां चतुर्थ काण्डे चतुर्थः प्रश्नः समाप्तः ॥

4.4.1 Appendix

4.4.10.3 – पूर्णा पश्चाद् > ¹ यत् ते देवा अदधुः > ²

पूर्णा पश्चादुत् पूर्णा पुरस्तादुन्मध्यतः पौर्णमासी जिगाय ।
तस्यान् देवा अधि सँवसन्त उत्तमे नाक इह मादयन्तां ॥

यत्ते देवा अदधुर् भागधेयममावास्ये सँवसन्तो महित्वा ।
सानो यज्ञं पिपृहि विश्ववारे रयिं नो धेहि सुभगे सुवीरं ॥

(Appearing in TS 3.5.1.1)

4.4.12.5 – वैश्वानरो न ऊत्या > ³, पृष्टो दिव्य > ⁴

वैश्वानरो न ऊत्याऽऽ प्र यातु परावतः । अग्निरुक्थेन वाहसा ॥

पृष्टो दिवि पृष्टो अग्निः पृथिव्यां पृष्टो विश्वा ओषधीरा विवेश ।
वैश्वानरः सहसा पृष्टो अग्निः सनो दिवा स रिषः पातु नक्तं ॥

(Appearing in TS 1.5.11.1)

4.4.12.5 – नु॑ नो॑ द्यानु॑मति॑ > 5, रन्वि॑दनु॑मते॑ त्वं > 6

अनु॑ नो॑ऽद्याऽनु॑मति॑र्यज्ञं॑ दे॒वेषु॑ मन्यतां॑ ।

अ॒ग्निश्च॑ ह॒व्यवा॑हनो॒ भवतां॑ दा॒शुषे॑ मयः॑ ॥

अन्वि॑दनु॑मते॑ त्वं॑ म॒न्यासै॑ शञ्च॑नः कृ॒धि ।

ऋ॒त्वे द॑क्षाय नो हि॒नु प्र॑ण॒ आयू॑ष्णि॒ तारि॑षः ॥

(Appearing in TS 3.3.11.4)

4.4.12.5 – कया॑ नश्चि॒त्र आ॑भुवत् > 7, को॑ अद्य॒ युङ्क्ते॑ > 8

कया॑ नश्चि॒त्र आ॑भुवद्भू॒ती स॒दा वृ॑धः सखा॑ । कया॑ श॒चिष्ठ॑या वृ॒ता ॥

को॑ अद्य॒ युङ्क्ते॑ धु॒रि गा॑ ऋ॒तस्य॑ शिमी॒वतो॑ भा॒मिनो॑ दुर्ह॒णायू॑न् ।

आ॒सन्नि॑षून् ह॒थस्व॑सो मयो॒भून् य॑ ए॒षां भृ॒त्यामृ॑णध॒त् स जी॑वात् ॥

(Appearing in TS 4.2.11.3)

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः,

श्री गुरुभ्यो नमः , हरिः ओं

4.5 चतुर्थकाण्डे पञ्चमः प्रश्नः – होमविधिनिरूपणं

TS 4.5.1.1

नमस्ते रु॒द्र म॒न्य॒व उ॒तो त इ॒ष॒वे नमः॑ ।
नमस्ते अस्तु॑ ध॒न्व॒ने बा॒हु॒भ्यामु॒त ते नमः॑ ॥
या त इ॒षुः शि॒वत॒मा शि॒वं ब॒भू॒व ते ध॒नुः ।
शि॒वा श॒र॒व्या या त॒व तया॑ नो रु॒द्र मृ॒डय ॥
या ते रु॒द्र शि॒वा त॒नूर॒घोरा॑ ऽपा॒पका॑शिनी ।
तया॑ नस्त॒नुवा॑ श॒न्तम॒या गि॒रिश॑न्ता॒भि चा॑क॒शीहि ॥
यामि॑षुं गि॒रिश॑न्त ह॒स्ते – [ ] 1

TS 4.5.1.2

बि॒भर्ष्य॑स्त॒वे ।
शि॒वां गि॒रि॒त्र तां कु॑रु मा हि॒ंसीः पु॒रुषं॑ जगत् ॥
शि॒वेन॑ वच॒सा त्वा गि॒रि॒शा॒च्छा॑ वदामसि ।

यथा नः सर्वमि-ज्जगदयक्ष्मञ् सुमना असत् ॥
 अद्ध्यवोचदधिवक्ता प्रथमो दैव्यो भिषक् ।
 अहीञ्च सर्वान् जंभयन्थ् सर्वाश्च यातुधान्यः ॥
 असौ यस्ताम्रो अरुण उत बभ्रुः सुमङ्गलः ।
 ये चेमाञ् रुद्रा अभितो दिक्षु - [ ] 2

TS 4.5.1.3

श्रिताः सहस्रशो ऽवैषाञ् हेड ईमहे ॥
 असौ यो ऽवसर्पति नीलग्रीवो विलोहितः ।
 उतैनं गोपा अदृशन्-नदृशन्-नुदहार्यः ।
 उतैनं विश्वा भूतानि स दृष्टो मृडयाति नः ॥
 नमो अस्तु नीलग्रीवाय सहस्राक्षाय मीढुषे ।
 अथो ये अस्य सत्वानोऽहं तेभ्यो ऽकरन्नमः ॥
 प्र मुञ्च धन्वनस्त्व-मुभयो-रर्त्तियोज्या ।
 याश्च ते हस्त इषवः - [ ] 3

TS 4.5.1.4

परा॒ ता॒ भ॒गवो॑ वप ॥

अ॒व॒त॒त्य॒ ध॒नु॒स्त्व॑ꣳ स॒ह॒स्राक्ष॑ श॒तेषु॑धे ।

नि॒शी॒र्य॑ श॒ल्यानां॑ मु॒खा शि॒वो नः॑ सु॒मना॑ भव ॥

वि॒ज्यं॑ ध॒नुः क॒प॒र्दि॒नो वि॒शल्यो॑ बा॒णवाꣳ उ॒त ।

अ॒ने॒श॒न्न॒स्ये॒षव॑ आ॒भुर॑स्य निष॒ङ्ग॒थिः ॥

या ते॑ हे॒ति॒र्मी॒ढुष्ट॑म ह॒स्ते ब॒भूव॑ ते ध॒नुः ।

तया॑ऽस्मान् वि॒श्वत॑ स्त्व॒मय॑क्ष्मया परि॒ब्भुज॑ ॥

नम॑स्ते अ॒स्त्वायु॑धा॒याना॑त॒ताय॑ धृ॒ष्णवे॑ ॥

उ॒भा॒भ्या ( ) मु॒त ते॒ नमो॑ बा॒हु॒भ्यां तव॑ ध॒न्वने॑ ॥

परि॑ ते ध॒न्वनो॑ हे॒ति॒र॒स्मान् वृ॑णक्तु वि॒श्वतः॑ ।

अथो॒ य इ॒षुधि॑स्त॒वारे॑ अ॒स्मन्नि॑ धेहि तं ॥ 4

(ह॒स्ते - दि॒क्ष्वि - ष॒व - उ॒भा॒भ्यां - द्वावि॑ꣳश॒तिश्च) (A1)

TS 4.5.2.1

नमो॑ हि॒रण्य॑बा॒हवे॑ से॒नान्ये॑ दि॒शां च॒ पत॑ये नमो॒

नमो॑ वृ॒क्षे॒भ्यो ह॒रि॒केशे॑भ्यः प॒शूनां॑ पत॑ये नमो॒

नमः स॒स्पि॒ञ्ज॒राय॒ त्वि॒षी॒मते॒ प॒थी॒नां प॒तये॒ नमो॒
 नमो॑ ब॒भ्लु॒शाय॑ वि॒व्या॒धिने॒-ऽन्ना॑नां प॒तये॒ नमो॒
 नमो॑ हरि॒केशा॑यो-प॒वी॒तिने॑ पु॒ष्टा॒नां प॒तये॒ नमो॒
 नमो॑ भ॒वस्य॑ हे॒त्यै ज॒गतां॑ प॒तये॒ नमो॒
 नमो॑ रु॒द्राया॑-त॒ता॒विने॑ क्षे॒त्रा॒णां प॒तये॒ नमो॒
 नमः॑ सू॒ताया॑-ह॒न्त्याय॑ व॒ना॒नां प॒तये॒ नमो॒ नमो॒ - [ ] 5

TS 4.5.2.2

रोहि॑ताय॒ स्थ॒प॒तये॒ वृ॒क्षा॒णां प॒तये॒ नमो॒
 नमो॑ म॒न्त्रि॒णे वा॒णि॒जाय॑ क॒क्षा॒णां प॒तये॒ नमो॒
 नमो॑ भुव॒न्तये॑ वा॒रि॒व॒स्कृ॒ता-यौष॑धी॒नां प॒तये॒ नमो॒
 नम॑ उ॒च्चैर्घो॑षाया क्र॒न्द॒य॒ते प॒त्ती॒नां प॒तये॒ नमो॒
 नमः॑ कृ॒थ॒स्न॒वी॒ताय॑ धा॒व॒ते स॒त्व॒नां प॒तये॒ नमः॑ ॥ 6

(व॒ना॒नां प॒तये॒ नमो॒ नम॑ - ए॒कान्न॒त्रि॒श॒च्च॑) (A2)

TS 4.5.3.1

नमः॑ स॒ह॒मा॒नाय॑ नि॒व्या॒धि॒न आ॒व्या॒धि॒नी॒नां प॒तये॒ नमो॒
 नमः॑ क॒कु॒भाय॑ नि॒ष॒ङ्गि॒णे स्ते॒ना॒नां प॒तये॒ नमो॒

नमो॑ नि॒षङ्गि॑ण इ॒षुधि॑मते तस्कराणां पतये नमो॑
 नमो॑ वञ्चते॑ परि॒वञ्च॑ते स्तायूनां पतये नमो॑
 नमो॑ नि॒चेर॑वे परि॒चरा॑यारण्यानां पतये नमो॑
 नमः॑ सृ॒कावि॑भ्यो जिघा॑स्सद्भ्यो मु॒ष्णातां॑ पतये नमो॑
 नमो॑ ऽसि॒मद्भ्यो॑ नक्तं॑ चरद्भ्यः प्रकृ॒न्तानां॑ पतये नमो॑
 नम॑ उ॒ष्णीषि॑णे गि॒रिच॑राय कु॒लुञ्चा॑नां पतये नमो॑ नम॑ - [ ] 7

TS 4.5.3.2

इ॒षुम॑द्भ्यो धन्वावि॒भ्यश्च॑ वो नमो॑
 नम॑ आ॒तन्वा॑नेभ्यः प्र॒तिद॑धानेभ्यश्च वो नमो॑
 नम॑ आ॒यच्छ॑द्भ्यो वि॒सृज॑द्भ्यश्च वो नमो॑
 नमो॑ ऽस्य॑द्भ्यो वि॒द्ध्य॑द्भ्यश्च वो नमो॑
 नम॑ आ॒सीने॑भ्यः श॒याने॑भ्यश्च वो नमो॑
 नमः॑ स्व॒पद्भ्यो॑ जाग्रद्भ्यश्च वो नमो॑
 नम॑ स्तिष्ठ॑द्भ्यो धा॒वद्भ्यश्च॑ वो नमो॑

नमः सभाभ्यः सभापतिभ्यश्च वो नमो
नमो अश्वेभ्यो ऽश्वपतिभ्य ( ) श्व वो नमः ॥ 8

(कुलुञ्चानां पतये नमो नमो – ऽश्वपतिभ्य – स्त्रीणि च) (A3)

TS 4.5.4.1

नम आ॒व्या॒धिनी॑भ्यो वि॒विद्ध्य॑न्तीभ्यश्च वो नमो
नम उ॒गणा॑भ्य-स्तृ॒हती॑भ्यश्च वो नमो
नमो गृ॒थ्से॑भ्यो गृ॒थ्स॑पतिभ्यश्च वो नमो
नमो ब्रा॒तै॑भ्यो ब्रा॒त॑पतिभ्यश्च वो नमो
नमो ग॒णे॑भ्यो ग॒ण॑पतिभ्यश्च वो नमो
नमो वि॒रूपे॑भ्यो वि॒श्वरूपे॑भ्यश्च वो नमो
नमो म॒हद्भ्यः॑ क्षु॒ल्लके॑भ्यश्च वो नमो
नमो र॒थि॑भ्यो-ऽर॒थे॑भ्यश्च वो नमो
नमो र॒थै॑भ्यो – [ ] 9

TS 4.5.4.2

रथ॑पतिभ्यश्च वो नमो
नमः से॒ना॑भ्यः से॒ना॑निभ्यश्च वो नमो

नमः क्षत्त॑भ्यः संग्र॑हीत॑भ्यश्च वो नमो॑

नमस्तक्ष॑भ्यो रथ॑कारेभ्यश्च वो नमो॑

नमः कु॑लालेभ्यः कम॑रिभ्यश्च वो नमो॑

नमः पु॒ञ्जिष्टे॑भ्यो निषा॑देभ्यश्च वो नमो॑

नम इषु॑कृद्भ्यो धन्व॑कृद्भ्यश्च वो नमो॑

नमो मृ॑गयुभ्यः श्व॑निभ्यश्च वो नमो॑

नमः श्व॑भ्यः श्वप॑तिभ्यश्च ( ) वो नमः ॥ 10

(रथे॑भ्यः - श्वप॑तिभ्यश्च - द्वे च॑) (A4)

TS 4.5.5.1

नमो भ॒वाय॑ च रु॒द्राय॑ च नमः श॒र्वाय॑ च पशु॑पतये च

नमो नी॒लग्री॑वाय च शि॒तिक॑ण्ठाय च नमः क॒पर्दि॑ने च व्यु॒प्तके॑शाय च

नमः स॒हस्रा॑क्षाय च श॒तध॑न्वने च नमो गि॒रिशा॑य च शि॒पिवि॑ष्टाय च

नमो मी॒ढुष्ट॑माय चेषु॑मते च नमो ह्र॒स्वाय॑ च वा॒मना॑य च

नमो बृ॒हते॑ च वर्॒षीय॑से च नमो वृ॒द्धाय॑ च सँवृ॑द्ध्वने च-[ ] 11

TS 4.5.5.2

नमो॑ अ॒ग्रि॒याय॑ च प्रथ॒माय॑ च नम॑ आ॒शवे॑ चाजि॒राय॑ च
नमः॑ शी॒घ्रि॒याय॑ च शी॒भ्याय॑ च नम॑ ऊ॒र्म्याय॑ चाव॒स्वन्याय॑ च
नमः॑ स्रो॒तस्याय॑ च द्वी॒प्याय॑ च ॥ 12

(सँवृद्ध्वने च – पञ्चविंशतिश्च) (A5)

TS 4.5.6.1

नमो॑ ज्ये॒ष्ठाय॑ च कनि॒ष्ठाय॑ च नमः॑ पूर्॒वजाय॑ चाप॒रजाय॑ च
नमो॑ म॒द्ध्य॒माय॑ चाप॒गल्भाय॑ च नमो॑ जघ॒न्याय॑ च बु॒द्धि॒न्याय॑ च
नमः॑ सो॒भ्याय॑ च प्र॒तिस॒र्याय॑ च नमो॑ या॒म्याय॑ च क्षे॒म्याय॑ च
नम॑ उ॒र्वर्याय॑ च ख॒ल्याय॑ च नमः॑ श्लो॒क्याय॑ चाव॒सान्याय॑ च
नमो॑ व॒न्याय॑ च क॒क्ष्याय॑ च नमः॑ श्र॒वाय॑ च प्र॒तिश्र॒वाय॑ च-[ ] 13

TS 4.5.6.2

नम॑ आ॒शुषे॒णाय॑ चा॒शुर॒थाय॑ च नमः॑ शू॒राय॑ चाव॒भिन्दते॑ च
नमो॑ वर्मि॒णे च वरू॒थिने॑ च नमो॑ बि॒ल्मिने॑ च क॒वचि॒ने च
नमः॑ श्रु॒ताय॑ च श्रु॒तसे॒नाय॑ च ॥ 14

(प्रतिश्रवाय च – पञ्चविंशतिश्च) (A6)

TS 4.5.7.1

नमो॑ दु॒न्दु॒भ्याय॑ चा॒हन॒न्याय॑ च॒ नमो॑ धृ॒ष्णावे॑ च प्र॒मृ॒शाय॑ च
 नमो॑ दू॒ताय॑ च प्र॒हि॒ताय॑ च॒ नमो॑ नि॒षङ्गि॑णे॒ चेषु॑धि॒मते॑ च
 नम॑ स्ती॒क्ष्णेष॑वे चा॒यु॒धिने॑ च॒ नमः॑ स्वा॒यु॒धाय॑ च सु॒धन्व॑ने च॒
 नमः॑ सु॒त्याय॑ च प॒थ्याय॑ च॒ नमः॑ का॒त्याय॑ च नी॒प्याय॑ च
 नमः॑ सू॒द्याय॑ च सर॒स्याय॑ च॒ नमो॑ ना॒द्याय॑ च वै॒श॒न्ताय॑ च -[ ] 15

TS 4.5.7.2

नमः॑ कू॒प्याय॑ चा॒व॒त्याय॑ च॒ नमो॑ वर्ष्या॑य चा॒व॒र्ष्याय॑ च
 नमो॑ मे॒घ्याय॑ च वि॒द्यु॒त्याय॑ च॒ नम॑ ई॒र्दि॒ध्रया॑य चा॒त॒प्याय॑ च
 नमो॑ वा॒त्याय॑ च रे॒ष्मिया॑य च॒ नमो॑ वा॒स्त॒व्याय॑ च वा॒स्तु॒पाय॑ च ॥ 16

(वै॒श॒न्ताय॑ च - त्रि॒श॒च्च) (A7)

TS 4.5.8.1

नमः॑ सो॒माय॑ च रु॒द्राय॑ च॒ नम॑स्ता॒म्राय॑ चा॒रु॒णाय॑ च
 नमः॑ श॒ङ्गाय॑ च प॒शु॒प॒तये॑ च॒ नम॑ उ॒ग्राय॑ च भी॒माय॑ च
 नमो॑ अ॒ग्रे॒व॒धाय॑ च दू॒रे॒व॒धाय॑ च॒ नमो॑ ह॒न्त्रे॑ च ह॒नी॒य॒से॑ च
 नमो॑ वृ॒क्षे॒भ्यो॑ ह॒रि॒के॒शे॒भ्यो॑ नम॑स्ता॒राय॑

नमः॑ शं॒भवे॑ च॒ मयो॒भवे॑ च॒ नमः॑ शङ्क॒राय॑ च॒ मयस्क्र॒राय॑ च॒
नमः॑ शि॒वाय॑ च॒ शिव॑तराय च॒ – [ ] 17

TS 4.5.8.2

नम॑स्ती॒र्थ्याय॑ च॒ कू॒ल्याय॑ च॒ नमः॑ पा॒र्याय॑ चावा॒र्याय॑ च॒
नमः॑ प्र॒तर॑णाय चो॒त्तर॑णाय च॒ नम॑ आ॒ता॒र्याय॑ चा॒ला॒द्याय॑ च॒
नमः॑ श॒ष्याय॑ च॒ फे॒न्याय॑ च॒ नमः॑ सि॒क॒त्याय॑ च॒ प्र॒वा॒ह्याय॑ च॒ ॥ 18

(शिव॑तराय च – त्रि॒॒श॒च्च) (A8)

TS 4.5.9.1

नम॑ इ॒रि॒ण्याय॑ च॒ प्र॒प॒थ्याय॑ च॒ नमः॑ कि॒॒शिला॑य च॒ क्षय॑णाय च॒
नमः॑ क॒प॒र्दि॒ने च॑ पु॒ल॒स्तये॑ च॒ नमो॑ गो॒ष्ठ्याय॑ च॒ गृ॒ह्याय॑ च॒
नम॑स्त॒ल्प्याय॑ च॒ गे॒ह्याय॑ च॒ नमः॑ का॒व्याय॑ च॒ ग॒ह्वरे॑ष्ठाय च॒
नमो॑ ह॒ृद॒य्याय॑ च॒ नि॒वे॒ष्याय॑ च॒ नमः॑ पा॒॒स॒व्याय॑ च॒ रज॑स्याय च॒
नमः॑ शु॒ष्क्याय॑ च॒ हरि॑त्याय च॒ नमो॑ लो॒प्याय॑ चो॒ल॒प्याय॑ च॒ – [ ] 19

TS 4.5.9.2

नम॑ ऊ॒र्व्याय॑ च॒ सू॒र्म्याय॑ च॒ नमः॑ प॒र्ण्याय॑ च॒ प॒र्ण॑श॒द्याय॑ च॒
नमो॑ऽप॒गु॒रमा॑णाय चा॒भिघ्न॑ते च॒ नम॑ आ॒क्खि॑दते च॒ प्र॒क्खि॑दते च॒

नमो॑ वः॒ कि॒रि॒के॒भ्यो॑ दे॒वा॒ना॒ꣳ हृ॒द॒ये॒भ्यो॑
 नमो॑ वि॒क्षी॒ण॒के॒भ्यो॑
 नमो॑ वि॒चि॒न्व॒त्के॒भ्यो॑
 नम॑ आ॒निर्. ह॒ते॒भ्यो॑
 नम॑ आ॒मी॒व॒त्के॒भ्यः॑ ॥ 20

(उ॒ल॒प्या॒य च॒ – त्र॒य॒स्त्रि॒ꣳश॒च्च) (A9)

TS 4.5.10.1

द्रा॒पे अ॒न्ध॒स॒स्प॒ते द॒रि॒द्र॒न्नी॒ल॒लो॒हि॒त ।
 ए॒षां पु॒रु॒षा॒णामे॒षां प॒शू॒नां मा भेर् मा॒ऽरो मो ए॒षां किञ्च॒नाम॑मत् ॥
 या ते॑ रु॒द्र शि॒वा त॒नूः शि॒वा वि॒श्वा॒हभे॒षजी॑ ।
 शि॒वा रु॒द्रस्य॑ भे॒षजी॑ तया॑ नो मृ॒ड जी॒वसे॑ ॥
 इ॒माꣳ रु॒द्राय॑ तव॒से क॒प॒र्दि॒ने क्ष॒य॒द्वी॒राय॑ प्र भ॒राम॑हे म॒तिं ।
 यथा॑ नः॒ श॒म॒सद् द्वि॒पदे॑ च॒तु॒ष्पदे॑ वि॒श्वं पु॒ष्टं ग्रा॒मे अ॒स्मि – [ ] 21

TS 4.5.10.2

न्न॒नातु॑रं ॥

मृ॒डा नो॑ रु॒द्रो त॒नो म॒य॒स्कृ॒धि क्ष॒य॒द्वी॒राय॑ नम॒सा वि॒धेम॑ ते ।

यच्छं च योश्च म॒नुराय॒जे पि॒ता तद॒श्याम॒ तव॒ रुद्र॒ प्रणी॑तौ ॥
 मा नो॑ म॒हान्त॑मु॒त मा नो॑ अ॒र्भकं॑ मा न॒ उक्ष॑न्तमु॒त मा न॑ उ॒क्षितं॑ ।
 मा नो॑ व॒धीः पि॒तरं॑ मो॒त मा॒तरं॑ प्रि॒या मा न॑स्तनु॒वो – [ ] 22

TS 4.5.10.3

रुद्र॒ रीरि॑षः ॥
 मा न॑स्तो॒के तन॑ये मा न॒ आयु॑षि मा नो॒ गोषु॒ मा नो॒ अश्वे॑षु रीरिषः ।
 वी॒रान् मा नो॑ रुद्र॒ भामि॑तो व॒धीर् ह॒विष्म॑न्तो नम॒सा वि॑धेम ते ॥
 आ॒रा॒त्ते गो॒घ्न उ॒त पू॒रुष॑घ्ने क्षय॒द्वीरा॑य सु॒म्नम॑स्मे ते अस्तु ।
 र॒क्षा च॑ नो॒ अधि॑ च दे॒व ब्रू॒ह्यथा॑ च नः॒ शर्म॑ यच्छ द्वि॒बर्हाः॑ ॥

स्तु॒हि – [ ] 23

TS 4.5.10.4

श्रु॒तं ग॒र्त्तस॑दं यु॒वानं॑ मृ॒गं न॒ भीम॑-मु॒पह॑न्तु-मु॒ग्रं ।
 मृ॒डा ज॑रि॒त्रे रुद्र॒ स्तवा॑नो अ॒न्यन्ते॑ अ॒स्मन्नि॑वपन्तु से॒नाः ॥
 परि॑ णो रु॒द्रस्य॑ हे॒तिर् वृ॑णक्तु परि॑ त्वे॒षस्य॑ दु॒र्मति॑रघा॒योः ।
 अव॑ स्ति॒रा म॒घव॑द्भ्य-स्तनु॒ष्व मी॑द्वस्तो॒काय॑ तनया॒य मृ॑डय ॥

मी॒दुष्ट॑म॒ शिव॑तम॒ शिवो॑ नः सु॒मना॑ भव ।

पर॑मे वृ॒क्ष आ॑यु॒धं नि॒धाय॑ कृ॒त्तिं व॑सान॒ आ च॑र पि॒नाकं॑ – [ ] 24

TS 4.5.10.5

बिभ्र॑दागहि ॥

विकि॑रिद॒ विलो॑हित॒ नम॑स्ते अस्तु॒ भगवः॑ ।

यास्ते॑ सह॒स्रं हे॒तयो॑ऽन्य-म॒स्मन्नि॑ वप॒न्तु ताः॑ ॥

सह॑स्राणि सह॒स्रधा॑ बा॒हुवो॑स्तव हे॒तयः॑ ।

तासा॑मी॒शानो॑ भगवः॒ परा॑ची॒ना मु॒खा कृ॑धि ॥ 25

(अ॒स्मिञ्-स्त॒नुवः॑-स्तु॒हि-पि॒नाक॑-मे॒कान्न॑त्रि॒ञ्शच्च॑) (A10)

TS 4.5.11.1

सह॑स्राणि सह॒स्रशो॑ ये रु॒द्रा अधि॑ भू॒म्यां ॥

तेषां॑ सह॒स्रयो॑जने ऽव॒धन्वा॑नि तन्म॒सि ॥

अ॒स्मिन् मह॑त्य॒र्णवै-ऽन्त॑रि॒क्षे भ॒वा अधि॑ ॥

नील॑ग्री॒वाः शि॒ति॒कण्ठाः॑ श॒र्वा अधः॑ क्ष॒माच॑राः ॥

नील॑ग्री॒वाः शि॒ति॒कण्ठा॑ दि॒वञ् रु॒द्रा उप॑श्रिताः ॥

ये वृ॒क्षेषु॑ स॒स्पिञ्ज॑रा नील॑ग्री॒वा विलो॑हिताः ॥

ये भू॒ताना॑-मधि॒पत॑यो वि॒शिखा॑सः क॒पर्दि॑नः ॥

ये अ॒न्नेषु॑ वि॒विद्ध्य॑न्ति पा॒त्रेषु॑ पि॒बतो॑ ज॒नान् ॥

ये प॒थां प॑थि॒रक्ष॑य ऐ॒लबृ॑दा य॒व्युधः॑ ॥

ये ती॒र्थानि॑ - [ ] 26

TS 4.5.11.2

प्र॒चर॑न्ति सृ॒काव॑न्तो नि॒षङ्गि॑णः ॥

य ए॒ताव॑न्तश्च भू॒याँस॑श्च दि॒शो रु॒द्रा वि॑त॒स्थिरे॑ ॥

तेषाँ॑ स॒हस्र॑योजने ऽव॒धन्वा॑नि तन्म॒सि ॥

नमो॑ रु॒द्रेभ्यो॑ ये पृ॒थिव्यां॑ यै॒ऽन्तरि॑क्षे ये दि॒वि येषा॑म॒न्नं

ँवा॑तो व॒र्षमि॑षव॒स्तेभ्यो॑ द॒श प्रा॑ची॒र्दश॑ दक्षि॒णा द॒श प्र॑ती॒चीर्

द॒शोदी॑चीर् द॒शोर्द्ध्वा-स्ते॑भ्यो नम॒स्ते नो॑ मृडयन्तु ते यं

द्वि॒ष्मो यश्च॑ ( ) नो द्वेष्टि॒ तं वो॑ जंभे॑ दधामि ॥ 27

(ती॒र्थानि॑ - यश्च॑ - षट् च॑) (A11)

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 11 Anuvaakams :-

(नम॑स्ते रु॒द्र – नमो॑ हि॒र॒ण्य॒बा॒हवे॑ – नमः॑ स॒ह॒मा॒नाय॑ – नम॑
आ॒व्या॒धिनी॑भ्यो – नमो॑ भ॒वाय॑ – नमो॑ ज्ये॒ष्ठाय॑ – नमो॑ दु॒न्दु॒भ्याय॑
– नमः॑ सो॒माय॑ – नम॑ इ॒रि॒ण्याय॑ – द्रा॒पे – स॒ह॒स्रा – ण्ये॒का॒द॒श)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(नम॑स्ते रु॒द्र – नमो॑ भ॒वाय॑ – द्रा॒पे – स॒प्त॒वि॒ं॒शतिः॑)

First and Last Padam of Fifth Prasnam of Kandam 4:-

(नम॑स्ते रु॒द्र – तं॑ वो॒ जं॒भे द॒धामि॑)

॥ हरिः॑ ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां चतुर्थ काण्डे पञ्चमः प्रश्नः समाप्तः ॥

ओं नमः परमात्मने, श्री महागणपतये नमः, श्री गुरुभ्यो नमः

हरिः ओं

4.6 चतुर्थकाण्डे षष्ठः प्रश्नः – परिषेचन-संस्काराभिधानं

TS 4.6.1.1

अ॒श्मन्नू॒र्जं प॑र्व॒ते शि॒श्रिया॒णां वा॑र्ते प॒र्जन्ये॑ व॒रुण॑स्य शु॒ष्मे ।

अ॒द्भ्य ओष॑धी॒भ्यो व॒नस्प॑ति॒भ्योऽधि॑ संभृ॒तां तां न॑ इ॒षमू॒र्जं

ध॒त्त म॑रुतः स॒ञ्जरा॑णाः ॥

अ॒श्मञ्स्ते॑ क्षु॒दमुं॑ ते शु॒गृच्छ॑तु यं द्वि॒ष्मः ॥

स॒मुद्र॑स्य॒ त्वाऽवा॑क॒या ऽग्ने॑ परि॒ व्यया॑मसि ।

पा॒वको॑ अ॒स्मभ्य॑ञ् शि॒वो भ॑व ॥

हि॒मस्य॑ त्वा ज॒रायु॑णा ऽग्ने॑ परि॒ व्यया॑मसि ।

पा॒वको॑ अ॒स्मभ्य॑ञ् शि॒वो भ॑व ॥

उप – [ ] 1

TS 4.6.1.2

–ज्म॒न्नुप॑ वे॒तसे॑ऽव॒त्तरं॑ न॒दीष्वा॑ ।

अ॒ग्ने पि॒त्तम॑पा॒मसि॑ ॥

मण्डू॒कि॒ ताभि॒रा ग॒हि॒ से॒मं नो॒ य॒ज्ञं ।
 पा॒व॒क॒व॒र्णं॑ शि॒वं कृ॒धि ॥
 पा॒व॒क आ चि॒तय॒न्त्या कृ॒पा ।
 क्षा॒मन् रुरु॒च उ॒षसो॒ न भा॒नुना॑ ॥
 तूर्व॒न् न या॒मन्ने॒तश॒स्य नू॒ रण॒ आ यो घृ॒णे ।
 न त॒तृषा॒णो अ॒जरः ॥
 अ॒ग्ने पा॒व॒क रो॒चिषा॑ म॒न्द्रया॑ दे॒व जिह्वा॑ ॥

आ दे॒वान्. – [ ] 2

TS 4.6.1.3

व॒क्षि॒ यक्षि॑ च ॥
 स नः॑ पा॒व॒क दी॒दिवो॑ ऽग्ने॒ दे॒वां॑ इ॒हाऽऽ वह॑ ।
 उ॒प य॒ज्ञं॑ ह॒विश्च॑ नः ॥
 अ॒पा॒मि॒दं न्य॒यनं॑ स॒मु॒द्रस्य॑ नि॒वेश॑नं ।
 अ॒न्यं ते॑ अ॒स्मत् त॑प॒न्तु हे॒तयः॑ पा॒व॒को अ॒स्मभ्य॑ शि॒वो भ॑व ॥
 नम॒स्ते ह॒रसे॑ शो॒चिषे॑ नम॒स्ते अ॒स्त्वर्चि॑षे ॥

अ॒न्यं ते॑ अ॒स्मत् तप॑न्तु हे॒तयः॑ पा॒व॒को अ॒स्मभ्य॑ꣳ शि॒वो भव॑ ॥

नृ॒षदे॑ वड - [ ] 3

TS 4.6.1.4

—फ॒सु॒षदे॑ वड् वन॒सदे॑ वड् ब॒र्हि॒षदे॑ वट्थ् सु॒व॒र्विदे॑ वट् ॥
 ये दे॒वा दे॒वानां॑ य॒ज्ञिया॑ य॒ज्ञिया॑नाꣳ सँव॑त् स॒री॒णमु॑प भा॒गमा॑सते ।
 अ॒हु॒तादो॑ ह॒विषो॑ य॒ज्ञे अ॒स्मिन्थ् स्व॒यं जु॑हु॒दध्वं॑ म॒धुनो॑ घृ॒तस्य॑ ॥
 ये दे॒वा दे॒वेष्व॑धि दे॒वत्व॑मा॒यन् ये ब्र॑ह्म॒णः पु॒र ए॒तारो॑ अ॒स्य ।
 येभ्यो॑ न॒र्ते प॑वते धाम किं च॒न न ते॑ दि॒वो न पृ॑थि॒व्या अ॒धि स्नु॑षु ॥

प्रा॒णदा॑ - [ ] 4

TS 4.6.1.5

अ॒पा॒नदा॑ व्या॒नदा॑श्चक्षु॒र्दा व॒र्चो॒दा व॒रिवो॑दाः ।
 अ॒न्यं ते॑ अ॒स्मत् तप॑न्तु हे॒तयः॑ पा॒व॒को अ॒स्मभ्य॑ꣳ शि॒वो भव॑ ॥
 अ॒ग्नि॒स्तिग्मे॑न शो॒चिषा॑ यꣳस॒द्वि॒श्वं न्य॑त्रि॒णं ।
 अ॒ग्नि॒र्नो वꣳस॑ते र॒यिं ॥
 सै॒ना ऽनी॑केन सु॒वि॒दत्रो॑ अ॒स्मे य॑ष्टा दे॒वाꣳ आ॑य॒जिष्ठः॑ स्व॒स्ति ।
 अ॒द॒ब्धो गो॑पा उ॒त नः॑ प॒र॒स्या अ॒ग्ने द्यु॑म॒दुत॑ रे॒वद्—दि॑दीहि ॥ 5

(उप-देवान्-वट्-प्राणदा-श्चतुश्चत्वारिंशच्च) (A1)

TS 4.6.2.1

य इ॒मा वि॒श्वा भु॒वनानि॑ जुह्व॒दृषिर्॒होता॑ नि॒षसा॒दा पि॒ता नः॑ ।
 स आ॒शिषा॑ द्र॒विणमि॑च्छ॒मानः॑ परम॒च्छदो॑ वर॒ आ वि॒वेश ॥
 वि॒श्वकर्मा॑ मन॒सा यद्विहा॑या धा॒ता वि॒धाता॑ पर॒मोत॑ स॒न्दृक् ।
 तेषा॑मिष्टानि॒ समि॑षा म॒दन्ति॑ यत्र॒ सप्तर॑षीन् पर॒ एक॑माहुः ॥
 यो नः॑ पि॒ता ज॒निता॑ यो वि॒धाता॑ यो नः॑ स॒तो अ॒भ्या सज्ज॑जान॒ । 6

TS 4.6.2.2

यो दे॒वानां॑ नाम॒धा एक॑ ए॒व तं॑ संप्र॒श्नं भु॒वना॑ यन्त्य॒न्या ॥
 त आ॒ ऽय॑जन्त॒ द्रवि॑णं स-म॒स्मा ऋ॒षयः॑ पूर्वे॒ जरि॑तारो न भू॒ना ।
 अ॒सूर्ता॑ सू॒र्ता रज॑सो वि॒माने॑ ये भू॒तानि॑ स॒मकृ॑ण्वन्नि॒मानि॑ ॥
 न तं॑ वि॒दाथ॑ य इ॒दं ज॒जाना॑न्यद् युष्मा॒कम॑न्तरं भ॒वाति॑ ।
 नी॒हारे॑ण प्रावृ॒ता जल्प्या॑ चासु॒तृप॑ उक्थ॒शास-॑श्चरन्ति ॥
 प॒रो दि॒वा प॒र ए॒ना - [ ] 7

TS 4.6.2.3

पृ॒थि॒व्या॒ प॒रो दे॒वेभि॒-र॒सुरै॒र्गुहा॒ यत् ।
 क॒७ स्वि॒द्-ग॒र्भं प्रथ॑मं द॒द्ध्र आपो॑ यत्र दे॒वाः स॒मग॑च्छन्त विश्वे ॥
 तमि॒द्-ग॒र्भं प्रथ॑मं द॒द्ध्र आपो॑ यत्र दे॒वाः स॒मग॑च्छन्त विश्वे ।
 अ॒जस्य॑ नाभा॒वद्ध्येक॑-म॒र्पितं॑ यस्मिन्नि॒दं वि॒श्वं भुव॑नमधि श्रितं ॥
 वि॒श्वक॑र्मा ह्यजनिष्ट दे॒व आदि॑द्-गन्ध॒र्वो अ॑भवद् द्वितीयः ।
 तृ॒तीयः पि॒ता ज॒नितौ॑षधीना - [ ] 8

TS 4.6.2.4

-म॒पां ग॒र्भं व्य॑दधात् पु॒रुत्रा ॥
 चक्षु॑षः पि॒ता म॒नसा॒ हि धी॑रो घृ॒तमे॑ने अ॒जन॑न्नन्नमाने ।
 यदे॒दन्ता॒ अद॑द् ह॒न्त पूर्॒व आदि॑द् द्यावापृथि॒वी अ॑प्रथेतां ॥
 वि॒श्वत॑श्चक्षु-रु॒त वि॒श्वतो॑मुखो वि॒श्वतो॑हस्त उ॒त वि॒श्वत॑स्पात् ।
 सं बा॒हुभ्यां॑ नमति सं प॒तत्रै॑र् द्यावापृथि॒वी ज॒नय॑न् दे॒व एकः॑ ॥
 कि॒७ स्वि॒दासी॑-दधि॒ष्ठान॑-मा॒रंभ॑णं क॒तम॑थ् स्वि॒त् किमा॑सीत् ।
 यदी॒ भूमिं॑ ज॒नय॑न् - [ ] 9

TS 4.6.2.5

वि॒श्व॒कर्मा॑ वि॒ द्यामौ॑र्णो॒न् म॒हिना॑ वि॒श्वच॑क्षाः ॥
 कि॒ञ्च॑ स्वि॒द्-व॒नं क॒ उ स॒ वृक्ष॑ आसी॒द्-यतो॑ द्यावा॒पृथि॒वी नि॒ष्टत॑क्षुः ।
 मनी॑षिणो॒ मन॑सा पृ॒च्छते॒दु तद्य॑द॒द्ध्यति॑ष्ठद् भुव॒नानि॑ धा॒रय॑न् ॥
 या ते॒ धामा॑नि प॒रमा॑णि या ऽव॒मा या म॑द्ध्य॒मा वि॒श्वक॑र्मन्नु॒तेमा॑ ।
शिक्षा॑ सखि॑भ्यो ह॒विषि॑ स्वधावः स्व॒यं य॑जस्व त॒नुवं जु॑षाणः ॥

वाचस्पतिं॑ वि॒श्वकर्मा॑णमू॒तये॑ - [ ] 10

TS 4.6.2.6

मनो॑युजं॒ वाजे॑ **अद्या॑** हुवेम ।
 स नो॒ नेदि॑ष्ठा ह॒वनानि॑ जोषते वि॒श्वशं॑भू-र॒वसे॑ सा॒धुक॑र्मा ॥
 वि॒श्वक॑र्मन् ह॒विषा॑ वावृ॒धानः॑ स्व॒यं य॑जस्व त॒नुवं जु॑षाणः ।
 मुह्य॑न्त्व॒न्ये अ॒भितः॑ स॒पत्ना॑ इ॒हास्मा॑कं म॒घवा॑ सू॒रिर॑स्तु ॥
 वि॒श्वक॑र्मन् ह॒विषा॑ वर्द्ध॒नेन॑ त्रा॒तार॑मिन्द्र-म॒कृणो॑रव॒द्ध्यं ।
 तस्मै॑ वि॒शः स॑मनमन्त॒ पूर्वी॑रयमु॒ग्रो वि॒हव्यो॑ यथा ऽस॑त् ॥
 स॒मुद्रा॑य व॒युना॑य सिन्धू॒नां प॑तये॒ नमः॑ ( ) ।

नदीनां सर्वासां पित्रे जुहुता विश्वकर्मणे

विश्वा ऽहा ऽमर्त्यं हविः ॥ 11

(जजानै - नौ - षधीनां - भूमिं जनय - न्रूतये - नमो - नव

च) (A2)

TS 4.6.3.1

उदेनमुत्तरां नयाग्ने घृतेनाऽऽहुत ।

रायस्पोषेण सꣳ सृज प्रजया च धनेन च ॥

इन्द्रेमं प्रतरां कृधि सजाताना-मसद्-वशी ।

समेनं वर्चसा सृज देवेभ्यो भागधा असत् ॥

यस्य कुर्मो हविर्गृहे तमग्ने वर्द्धया त्वं ।

तस्मै देवा अधि ब्रवन्नयं च ब्रह्मणस्पतिः ॥

उदु त्वा विश्वे देवा - [ ] 12

TS 4.6.3.2

अग्ने भरन्तु चित्तिभिः ।

स नो भव शिवतमः सुप्रतीको विभावसुः ॥

पञ्च दिशो दैवीर्यज्ञमवन्तु देवीरपामतिं दुर्मतिं बाधमानाः ।

रा॒य॒स्पो॒षे य॒ज्ञ॒प॒ति-मा॒भ॒ज॒न्तीः ॥

रा॒य॒स्पो॒षे अ॒धि य॒ज्ञो अ॒स्था॒त् स॒मि॒द्धे अ॒ग्ना॒व॒धि मा॒म॒हा॒नः ।

उ॒क्थ॒प॒त्र ई॒ड्यो गृ॒भी॒त॒स्त॒प्तं घ॒र्मं प॒रि॒गृ॒ह्या॒य॒ज॒न्त ॥

ऊ॒र्जा यद्-य॒ज्ञ॒म॒श॒म॒न्त दे॒वा दै॒व्या॒य ध॒र्त्रे जो॒ष्ट्रे ।

दे॒व॒श्रीः श्री॒म॒णाः श॒त॒प॒याः - [ ] 13

TS 4.6.3.3

प॒रि॒गृ॒ह्य दे॒वा य॒ज्ञ॒मा॒य॒न् ॥

सू॒र्य॒र॒श्मि॒र्हरि॒केशः पु॒र॒स्ता॒त् स॒वि॒ता ज्यो॒ति॒रु॒द॒या अ॒ज॒स्रं ।

तस्य॑ पू॒षा प्र॒स॒वं या॒ति दे॒वः संप॒श्यन् वि॒श्वा भु॒व॒ना॒नि गो॒पाः ॥

दे॒वा दे॒वे॒भ्यो अ॒ध्व॒र्य॒न्तो अ॒स्थु॒र्वी॒त श॒मि॒त्रे श॒मि॒ता य॒ज॒द्ध्यै ।

तु॒री॒यो य॒ज्ञो य॒त्र ह॒व्य॒मे॒ति ततः॑ पा॒व॒का आ॒शि॒षो नो जु॒ष॒न्तां ॥

वि॒मा॒न ए॒ष दि॒वो म॒द्ध्य आ॒स्त आप॒प्रि॒वान् रो॒द॒सी अ॒न्त॒रि॒क्षं ।

स वि॒श्वा॒ची॒र॒भि - [ ] 14

TS 4.6.3.4

च॒ष्टे घृ॒ता॒ची॒र॒न्त॒रा पू॒र्व॒म॒प॒रं च के॒तुं ॥

उ॒क्षा स॒मु॒द्रो अ॒रु॒णः सु॒पर्णः पू॒र्व॒स्य यो॒निं पि॒तु॒रा वि॒वेश ।

म॒ध्ये दि॒वो नि॒हि॒तः पृ॒श्नि॒र॒श्मा वि च॒क्रमे रज॑सः पा॒त्यन्तौ ॥

इन्द्रं॑ वि॒श्वा अ॒वीवृ॑धन्त् समु॒द्रव्य॑च॒सं गिरः॑ ।

रथी॑तम॒ रथी॑नां वा॒जानां॑ स॒त्पतिं॑ पतिं ॥

सु॒म्न॒हूर्य॒ज्ञो दे॒वा आ च॑ वक्षद्-यक्ष॒दग्नि॑र्दे॒वो दे॒वा आ च॑ वक्षत् ॥

वा॒जस्य॑ ( ) मा प्र॒सवे॑नोद्ग्रा॒भेणो॑-द॒ग्रभी॑त् ।

अथा॑ स॒पत्ना॑ इन्द्रो॑ मे नि॒ग्रा॒भेणा॑ध॒रा अ॒कः ॥

उ॒द्ग्रा॒भं च॑ नि॒ग्रा॒भं च॑ ब्र॒ह्म दे॒वा अ॒वीवृ॑धन् ।

अथा॑ स॒पत्नानि॑न्द्रा॒ग्नी मे॑ वि॒षू॒ची॒नान् व्य॑स्यतां ॥ 15

(दे॒वाः - श॒त॒प॒या - अ॒भि - वा॒जस्य॑ - षड्विं॑शतिश्च) (A3)

TS 4.6.4.1

आ॒शुः शि॒शानो॑ वृष॒भो न यु॒द्ध्मो घ॑नाघ॒नः क्षो॑भण-श्च॒र्षणी॑नां ।

सं॒क्रन्द॑नोऽनि॒मिष॑ ए॒कवी॒रः श॒त से॑ना अजय॒त् सा॒कमि॑न्द्रः ॥

सं॒क्रन्द॑नेनानि॒मिषे॑ण जिष्णु॒ना यु॒त्कारे॑ण दु॒श्च्यव॑नेन धृ॒ष्णुना॑ ।

तदि॑न्द्रेण जय॒त तथ् सह॑द॒ध्वं यु॒धो न॒र इ॒षुह॑स्तेन वृ॒ष्णा ॥

स इ॒षुह॑स्तैः स नि॒षंगि॑भिर्व॒शी स॒स्र॑ष्टा स यु॒ध इन्द्रो॑ ग॒णेन॑ ।

स॒ꣳसृष्ट॑जि॒त् सोम॑पा बाहु॒शर्द्ध्यूर्ध्व॑धन्वा॒ प्रति॑हि॒ताभि॑रस्ता ॥

बृ॒हस्प॑ते परि॒ दीया॑- [ ] 16

TS 4.6.4.2

रथे॑न रक्षो॒हा ऽमि॑त्राꣳ अप॒बाध॑मानः ।

प्र॒भञ्ज॑न्थ॒ सेनाः॑ प्रमृ॒णो यु॒धा जय॑न्नस्माक॑-मे॒द्ध्यवि॑ता रथानां ॥

गो॒त्रभि॑दं गो॒विदं॑ व॒ज्रबा॑हुं जय॑न्तम॒ज्म प्रमृ॑णन्त-मोज॒सा ।

इम॑ꣳ सजा॒ता अनु॑-वीर॒यद्ध्व॑-मिन्द्र॑ꣳ सखा॒यो ऽनु॑ सꣳ र॒भद्ध्वं॑ ॥

बल॑वि॒ज्ञायः॑-स्थ॒विरः॑ प्र॒वीरः॑ सह॒स्वान् वा॒जी सह॑मान उ॒ग्रः ।

अ॒भिवी॑रो अ॒भिस॑त्वा स॒होजा॑ जै॒त्रमि॑न्द्र रथ॒मा तिष्ठ॑ गो॒वित् ॥

अ॒भि गो॒त्राणि॑ सह॒सा गा॑ह॒मानो ऽदा॒यो- [ ] 17

TS 4.6.4.3

वी॒रः श॑तम॒न्युरि॑न्द्रः ।

दु॒श्च्यव॑नः पृ॒तना॑षाड्यु॒द्ध्यो-स्माक॑ꣳ सेना॑ अव॒तु प्र यु॒थ्सु ॥

इन्द्र॑ आ॒सां-ने॒ता बृ॒हस्प॑तिर् दक्षि॒णा य॒ज्ञः पु॒र ए॒तु सोमः॑ ।

दे॒वसे॒नाना॑-म॒भिभ॑ज्जती॒नां जय॑न्ती॒नां मरु॑तो य॒न्त्वग्रे॑ ॥

इन्द्र॑स्य वृ॒ष्णो वरु॑णस्य रा॒ज्ञ आ॒दित्या॑नां मरु॒ताꣳ शर्द्ध॑ उ॒ग्रं ।

म॒हाम॒नसां॑ भु॒वन॒च्य॒वानां॑ घो॒षो दे॒वानां॑ ज॒यता॑ मु॒दस्थात् ॥

अ॒स्माक॒-मि॒न्द्रः स॒मृतेषु॑ ध्व॒जेष्व॒स्माकं॑ या॒ इष॑व॒स्ता ज॒यन्तु ॥ 18

TS 4.6.4.4

अ॒स्माकं॑ वी॒रा उत्त॑रे भव॒न्त्वस्मा॑नु दे॒वा अव॑ता ह॒वेषु ॥

उ॒द्धर्ष॑य म॒घव॒न्ना-यु॒धान्यु॒त्स॒त्वेनां॑ मा॒मका॑नां म॒हासि॑ ।

उ॒द्ध॒त्रह॑न् वा॒जिनां॑ वा॒जिना॒न्युद्-र॑थानां ज॒यता॑मेतु घो॒षः ॥

उ॒प प्रे॒त ज॒यता॑ नरःस्थि॒रा वः स॑न्तु बा॒हवः॑ ।

इ॒न्द्रो वः श॑र्म यच्छ॒त्वेना॒धृष्या॑ यथा ऽस॒थ ॥

अ॒वसृ॑ष्टा॒ परा॑ प॒त श॑रव्ये ब्र॒ह्मसं॑शिता ।

गच्छा॒मित्रा॑न् प्र- [ ] 19

TS 4.6.4.5

वि॒श मै॒षां कञ्च॑नोच्छिषः ॥

म॒र्माणि॑ ते॒ वर्म॑भि॒ रू॒छाद॑यामि सोम॒स्त्वा रा॒जा ऽमृ॑ते॒नाभि॑ व॒स्तां ।

उ॒रोर्व॑री॒यो व॑रि॒वस्ते॑ अस्तु ज॒यन्तं॑ त्वा॒मनु॑ म॒दन्तु॑ दे॒वाः ॥

य॒त्र बा॒णाः संप॑तन्ति कु॒मारा॑ वि॒शिखा॑ इ॒व ।

इ॒न्द्रो न॒स्तत्र॑ वृ॒त्रहा॑ वि॒श्वाहा॑ श॒र्म यच्छ॑तु ॥ 20

(दी॒या – दा॒यो – ज॒यन्त्व – मि॒त्रान् प्र – च॒त्वारि॑ञ्श॒च्च) (A4)

TS 4.6.5.1

प्रा॒ची॒मनु॑ प्र॒दिशं॑ प्रेहि॑ वि॒द्वान॒ग्नेर॒ग्ने पु॒रोअ॑ग्नि॒र्भवे॑ह ।
 वि॒श्वा आ॒शा दी॒द्यानो॑ वि भा॒ह्वूर्जं॑ नो धेहि॑ द्वि॒पदे॑ चतु॒ष्पदे॑ ॥
 क्र॒मद्ध्व॑म॒ग्निना॑ ना॒कमु॒ख्यञ् ह॒स्तेषु॑ बिभ्र॑तः ।
 दि॒वः पृ॒ष्ठञ् सु॒वर्ग॑त्वा मि॒श्रा दे॒वेभि॑राद्ध्वं ॥
 पृ॒थि॒व्या अ॒हमु॒दन्तरि॑क्ष-माऽरु॑ह-मन्त॑रि॒क्षाद् दि॒वमाऽरु॑हं ।
 दि॒वो ना॒कस्य॑ पृ॒ष्ठाथ् सु॒वर्ज्यो॑ति॒रगा- [ ] 21

TS 4.6.5.2

म॒हं ॥
 सु॒व॒र्यन्तो॑ नापै॒क्षन्त॑ आ द्याञ् रो॒हन्ति॑ रो॒दसी॑ ।
 य॒ज्ञं ये॑ वि॒श्वतो॑धा॒रञ् सु॒वि॒द्वाञ्सो॑ वि॒तेनि॑रे ॥
 अ॒ग्ने प्रेहि॑ प्रथ॒मो दे॒वय॑तां चक्षु॑र्दे॒वाना॑मु॒त म॒र्त्यानां॑ ।
 इ॒यक्ष॑माणा भृ॒गुभिः॑ स॒जोषाः॑ सु॒व॒र्यन्तु॑ यज॒मानाः॑ स्व॒स्ति ॥
 न॒क्तोषा॑सा स॒मन॑सा वि॒रूपे॑ धा॒पये॑ते शि॒शुमे॑कञ् स॒मीची॑ ।

द्या॒वा क्षा॒मा रु॒क्मो अ॒न्तर्वि॑ भा॒ति दे॒वा अ॒ग्निं धा॒रयन्॑ द्र॒विणो॒दाः ॥

अ॒ग्ने स॒हस्रा॑क्ष - [ ] 22

TS 4.6.5.3

श॒तमूर्ध्व॑ञ्छ॒तं ते॑ प्रा॒णाः स॒हस्र॑म॒पानाः॑ ।

त्वञ् सा॒हस्र॑स्य रा॒य ई॒शिषे॑ तस्मै॑ ते वि॒धेम॑ वा॒जाय॑ स्वाहा ॥

सु॒पर्णो॑ऽसि ग॒रुत्मा॑न् पृ॒थिव्याञ् सी॒द पृ॒ष्ठे पृ॒थिव्याः॑

सी॒द भा॒साऽन्तरि॑क्ष॒मा पृ॒ण ज्योति॑षा दि॒वमु॑त्त॒भान॑ तेज॒सा दि॒श

उद् दृ॒ह ॥

आ॒जुह्वा॑नः सु॒प्रती॑कः पु॒रस्ता॑द॒ग्ने स्वां॑ यो॒निमा॑ सी॒द सा॒द्ध्या ।

अ॒स्मिन्थ्-स॒धस्थे॑ अ॒ध्युत्तर॑स्मिन् वि॒श्वे दे॒वा - [ ] 23

TS 4.6.5.4

यज॑मानश्च सी॒दत ॥

प्रे॒द्धो अ॒ग्ने दी॑दिहि पु॒रो नो॑ ऽज॒स्रया॑ सू॒र्म्या य॒विष्ठ ।

त्वाञ् श॒श्वन्त॑ उप॒ यन्ति॑ वा॒जाः ॥

वि॒धेम॑ ते प॒रमे॑ जन्म॒न्नग्ने॑ वि॒धेम॑ स्तोमै॒रवरे॑ स॒धस्थे॑ ।

यस्मा॑द्-यो॒ने-रु॒दारि॑था यजे॒ तं प्र॒ त्वे ह॒वीष्णि॑ जुहुरे॒ समि॑द्धे ॥

ता॒ ऽ स॒वि॒तुर्व॑रेण्यस्य चि॒त्रा॒मा॒ऽहं वृ॑णे सु॒म॒तिं वि॒श्वज॑न्यां ।

या॒मस्य॑ क॒ण्वो अ॒दु॒हत् प्र॒पी॒ना॒ ऽ स॒हस्र॑धा॒रां – [ ] 24

TS 4.6.5.5

प॒यसा॑ म॒हीं गां ॥

स॒प्त ते॑ अ॒ग्ने स॒मि॒धः स॒प्त जि॒ह्वाः स॒प्तर्ष॑यः स॒प्त धा॑म प्रि॒याणि॑ ।

स॒प्त हो॒त्राः स॒प्त॒धा त्वा॑ यज॒न्ति स॒प्त यो॒नीरा॑ **पृ॒णस्वा॑** घृ॒तेन॑ ॥

ई॒दृङ् चा॒न्यादृङ् चै॒तादृङ् च॑ प्र॒ति॒दृङ् च॑ मि॒तश्च॑ सं॒मि॒तश्च॑ स॒भराः॑ ॥

शु॒क्रज्यो॑तिश्च चि॒त्रज्यो॑तिश्च स॒त्यज्यो॑तिश्च ज्यो॒तिष्मा॑ ऽश्च

स॒त्यश्च॑र्त॒पाश्चा॑त्य॒हाः ॥ 25

TS 4.6.5.6

ऋ॒तजि॑च्च स॒त्यजि॑च्च से॒नजि॑च्च सु॒षेण॑श्चान्त्यमि॒त्रश्च॑

दू॒रेअ॑मि॒त्रश्च॑ ग॒णः ॥

ऋ॒तश्च॑ स॒त्यश्च॑ ध्रु॒वश्च॑ ध॒रुण॑श्च ध॒र्ता च॑ वि॒धर्ता॑ च वि॒धा॒रयः॑ ॥

ई॒दृक्षा॑स ए॒तादृक्षा॑स **ऊ** षु णः स॒दृक्षा॑सः प्र॒ति॒स॒दृक्षा॑स ए॒तन॑ ।

मि॒तास॑श्च सं॒मि॒तास॑श्च न ऊ॒तये॑ स॒भर॑सो म॒रुतो॑ य॒ज्ञे अ॒स्मिन्नि॒न्द्रं

दै॒वीर्वि॑शो म॒रुतो॑ऽनुव॒र्त्मानो॑ ( ) यथे॒न्द्रं दै॒वीर्वि॑शो म॒रुतो॑ऽनुव॒र्त्मानं॑

ए॒वमि॒मं य॑ज॒मानं॑ दै॒वीश्च॑ वि॒शो मा॑नु॒षीश्चानु॑व॒र्त्मानो॑ भवन्तु ॥ 26

(अगा॒ - सह॒स्राक्ष॑ - दे॒वाः - सह॒स्र॑धा॒रा - म॒त्य॒हा -
अनु॑व॒र्त्मानः॑ - षोड॑श च) (A5)

TS 4.6.6.1

जी॒मूत॑स्येव भवति प्र॒तीकं॑ य॒द्-व॒र्मी या॑ति स॒मदा॑मुप॒स्थे ।
अना॑वि॒द्धया॑ तनु॒वा ज॑य त्व॒ स त्वा॑ व॒र्मणो॑ म॒हिमा॑ पिप॒र्तु ॥
ध॒न्व॒ना गा॑ ध॒न्व॒ना ऽऽजिं॑ ज॒येम॑ ध॒न्व॒ना ती॒व्राः स॒मदो॑ ज॒येम॑ ।
ध॒नुः श॒त्रो॒रप॑का॒मं कृ॑णोति ध॒न्व॒ना सर्वाः॑ प्र॒दिशो॑ ज॒येम॑ ॥
व॒क्ष्य॒न्ती॒वेदा॑ ग॒नीग॑न्ति क॒र्णं प्रि॒य॒ स॒खायं॑ परिष॒स्वजा॑ना ।
योषे॑व शि॒ङ्गे वि॒त॒ता ऽधि॑ ध॒न्व॒न् - [ ] 27

TS 4.6.6.2

ज्या॒ इ॒य॒ सम॑ने पा॒रय॑न्ती ॥
ते आ॒चर॑न्ती स॒मने॒व योषा॑ मा॒ते॒व पु॒त्रं बि॑भृतामुप॒स्थे ।
अप॑ श॒त्रून् वि॒द्ध्य॒ता सँ॑वि॒दाने॑ आ॒र्त्नी इ॒मे वि॑ष्फुर॒न्ती अ॒मि॒त्रान् ॥
ब॒ह्वीनां॑ पि॒ता ब॒हुर॑स्य पु॒त्रश्चि॒श्वा कृ॑णोति स॒मना॑ ऽव॒गत्य॑ ।
इ॒षुधिः॑ स॒ङ्काः पृ॑त॒नाश्च॑ सर्वाः पृ॒ष्ठे नि॒नद्धो॑ ज॒यति॑ प्र॒सूतः॑ ॥

रथे तिष्ठन् नयति वाजिनः पुरो यत्रयत्र कामयते सुषारथिः ।

अभीशूनां महिमानं – [ ] 28

TS 4.6.6.3

पनायत मनः पश्चादनु यच्छन्ति रश्मयः ॥

तीव्रान् घोषान् कृण्वते वृषपाणयोऽश्वा रथेभिः सह वाजयन्तः ।

अवक्रामन्तः प्रपदैरमित्रान् क्षिणन्ति शत्रून्-रनपव्ययन्तः ॥

रथवाहनं हविरस्य नाम यत्राऽऽयुधं निहितमस्य वर्म ।

तत्रा रथमुप शग्मं सदेम विश्वाहा वयं सुमनस्यमानाः ॥

स्वादुषंसदः पितरो वयोधाः कृच्छेश्रितः शक्तीवन्तो गभीराः ।

चित्रसेना इषुबला अमृद्धाः सतोवीरा उरवो व्रातसाहाः ॥

ब्राह्मणासः – [ ] 29

TS 4.6.6.4

पितरः सोम्यासः शिवे नो द्यावापृथिवी अनेहसा ।

पूषा नः पातु दुरितादृतावृधो **रक्षा** माकिर्नो अघशंस ईशत ॥

सुपर्णं वस्ते मृगो अस्या दन्तो गोभिः सन्नद्धा पतति प्रसूता ।

यत्रा नरः सं च वि च द्रवन्ति तत्रास्मभ्यमिषवः शर्म यंसन् ॥

ऋ॒जी॒ते॒ परि॑ वृ॒डि॒ग्ध॒ नो॑ ऽ॒श्मा॒ भव॑तु नस्त॒नूः ।

सो॒मो॒ अधि॑ ब्रवी॒तु नो॑ ऽदि॒तिः – [ ] 30

TS 4.6.6.5

श॒र्म॒ यच्छ॑तु ॥

आ॒ ज॒ङ्घ॑न्ति सान्वे॒षां ज॒घना॑ ५ उप॒ जिघ्न॑ते ।

अश्वा॑जनि॒ प्रचे॑तसो ऽश्वा॒न्थ् सम॑थ्सु चोदय ॥

अहि॑रिव भो॒गैः पर्ये॑ति बा॒हुं ज्या॑या हे॒तिं परि॑बाध॒मानः॑ ।

ह॒स्त॒घ्नो वि॒श्वा व॒युना॑नि वि॒द्वान् पु॒मान् पु॒मा॑ ५ सं॒ परि॑ पातु वि॒श्वतः॑ ॥

व॒नस्प॑ते वी॒ड्व॒ङ्गो हि॒ भूया॑ अ॒स्मथ्स॑खा प्र॒तर॑णः सु॒वीरः॑ ।

गो॒भिः सन्न॑द्धो अ॒सि वी॒डय॑स्वाऽऽस्था॒ता ते ज॑यतु जे॒त्वानि॑ ॥

दि॒वः पृ॒थि॒व्याः पर्यो॑ – [ ] 31

TS 4.6.6.6

–ज॒ उद्भृ॑तं व॒नस्प॑तिभ्यः पर्या॒भृत॑ ५ स॒हः ।

अ॒पा॒मो॒ज्मानं॑ परि॒ गो॒भि॒रावृ॑तमिन्द्र॒स्य वज्र॑ ५ ह॒विषा॑ रथं य॒ज ॥

इन्द्र॑स्य वज्रो म॒रुता॑मनी॒कं मि॒त्रस्य॑ गर्भो व॒रुण॑स्य नाभिः ।

से॒मां नो॑ ह॒व्यदा॑तिं जुषा॒णो दे॒व रथ॑ प्रति ह॒व्या गृ॑भाय ॥

उप॑ श्वा॒सय॑ पृ॒थि॒वीमु॒त द्यां॑ पु॒रु॒त्रा ते॑ म॒नुतां॑ वि॒ष्टितं॑ जगत् ।

स दु॒न्दु॒भे स॒जूरि॒न्द्रेण॑ दे॒वैर्दू॒राद्- [ ] 32

TS 4.6.6.7

द॒वीयो॑ अप॒ सेध॑ श॒न्नून् ॥

आ क्र॒न्दय॑ ब॒लमो॒जो न॒ आ धा॑ नि॒ष्टनि॒हि दु॒रिता॑ बा॒धमा॑नः ।

अप॑ प्रोथ दु॒न्दु॒भे दु॒च्छु॒नाꣳ इ॒त इ॒न्द्रस्य॑ मु॒ष्टिर॑सि वी॒डय॑स्व ॥

आ ऽमू॒रज॑ प्र॒त्याव॑र्तये॒माः के॒तुम॑द् दु॒न्दु॒भिर्वा॑वदीति ।

सम॑श्च॒पर्णा॑श्चरन्ति नो नरोऽस्मा॑कमिन्द्र रथि॒नो ज॑यन्तु ॥ 33

(ध॒न्वन् - म॒हि॒मानं॑ - ब्रा॒ह्म॒णा॒सो - ऽदि॑तिः - पृ॒थि॒व्याः परि॑ -

दू॒रा - दे॒कच॑त्वारिꣳश॒च्च) (A6)

TS 4.6.7.1

यद॑क्र॒न्दः प्र॒थमं॑ जा॒यमा॑न उ॒द्यन्त्स॑मु॒द्रादु॑त वा पु॒रीषा॑त् ।

श्ये॑नस्य प॒क्षा ह॑रि॒णस्य॑ बा॒हू उप॑स्तुत्यं म॒हि जा॑तं ते अ॒र्वन् ॥

यमे॑न द॒त्तं त्रि॑त ए॒नमा॑युन॒गिन्द्र॑ ए॒णं प्र॑थ॒मो अ॑द्ध्यतिष्ठत् ।

ग॒न्ध॒र्वो अ॑स्य र॒शना॑म-गृ॒भ्णाथ् सू॒राद॑श्च व॒सवो॑ नि॒रत॑ष्ठ ॥

अ॒सि॒ य॒मो अ॒स्यादि॒त्यो अ॒र्व॒न्न॒सि त्रि॒तो गु॒ह्येन॒ व्र॒तेन॒ ।

अ॒सि॒ सो॒मै॒न स॒मया॒ वि॒पृ॒क्त - [ ] 34

TS 4.6.7.2

आ॒हु॒स्ते त्री॒णि दि॒वि ब॒न्ध॒नानि॑ ॥

त्री॒णि त आ॒हु॒र्दिवि॑ ब॒न्ध॒नानि॑ त्री॒ण्यप्सु॑ त्री॒ण्यन्तः॑ स॒मु॒द्रे ।

उ॒ते॒व मे॒ वरु॑ण इ॒च्छन्थ॑स्य॒र्वन् य॒त्रा त आ॒हुः प॒र॒मं ज॒नि॒त्रं ॥

इ॒मा ते॑ वा॒जि॒न्न॒व॒मार्ज॑नानी॒मा श॒फा॒नाः स॒नि॒तु॒र्नि॒धा॒नाः ।

अ॒त्रा ते॑ भ॒द्रा र॒श॒ना अ॒पश्य॑मृ॒तस्य॑ या अ॒भिर॑क्ष॒न्ति गो॒पाः ॥

आ॒त्मानं॑ ते॒ मन॑सा ऽऽ॒रा॒द॒जा॒ना-म॒वो दि॒वा - [ ] 35

TS 4.6.7.3

प॒त॒यन्तं॑ प॒तङ्गं॑ ।

शि॒रो अ॒पश्यं॑ प॒थि॒भिः सु॒गे॒भि-र॒रेणु॑भिर्जे॒ह॒मानं॑ प॒त॒त्रि ॥

अ॒त्रा ते॑ रू॒पमु॑त्त॒मम॑पश्यं॒ जिगी॑षमा॒ण-मि॒ष आ प॒दे गोः॑ ।

य॒दा ते॑ म॒र्तो अ॒नु भो॑ग॒मा॒न॒डादि॑द् ग्र॒सि॒ष्ठ ओष॑धी॒रजी॑गः ॥

अ॒नु त्वा र॒थो अ॒नु म॒र्यो अ॒र्व॒न्न॒नु गा॒वोऽनु॑ भ॒गः क॒नी॒नाः ।

अ॒नु ब्रा॒ता॒स॒स्त॒व स॒ख्यमी॑यु॒रनु॑ दे॒वा म॑मि॒रे वी॒र्यं॑ - [ ] 36

TS 4.6.7.4

ते ॥

हिरण्यशृङ्गो ऽयो अस्य पादा मनोजवा अवर इन्द्र आसीत् ।
 देवा इदस्य हविरद्यमायन् यो अर्वन्तं प्रथमो अद्ध्यतिष्ठत् ॥
 ईर्मान्तासः सिलिकमद्ध्यमासः सञ् शूरणासो दिव्यासो अत्याः ।
 हञ्सा इव श्रेणिशो यतन्ते यदाक्षिषुर्दिव्य-मज्ममश्वाः ॥
 तव शरीरं पतयिष्वर्वन् तव चित्तं वात इव ध्रुजीमान् ।
 तव शृङ्गाणि विष्टिता पुरुत्राऽरण्येषु जर्भुराणा चरन्ति ॥

उप - [ ] 37

TS 4.6.7.5

प्रागाच्छसनं वाज्यर्वा देवद्रीचा मनसा दीद्ध्यानः ।
 अजः पुरो नीयते नाभिरस्यानु पश्चात् कवयो यन्ति रेभाः ॥
 उप प्रागात् परमं यथ् सधस्थमर्वाञ् अच्छा पितरं मातरं च ।
 अद्या देवान् जुष्टतमो हि गम्या अथाऽऽ शास्ते दाशुषे वार्याणि ॥ 38
 (विपृक्तो - दिवा - वीर्य - मुपै - कान्नचत्वारिञ्शच्च) (A7)

TS 4.6.8.1

मा नो मि॒त्रो वरु॑णो अ॒र्य॒मा ऽऽयु॑रिन्द्र॒ ऋभु॑क्षा मरु॒तः परि॑ ख्यन् ।
यद्-वा॒जिनो॑ दे॒वजा॑तस्य स॒प्तैः प्र॒वक्ष्या॑मो वि॒दथे॑ वी॒र्या॑णि ॥
यन्नि॒र्णिजा॑ रे॒क्णसा॑ प्रावृ॒तस्य॑ रा॒तिं गृ॒भीतां॑ मु॒खतो॑ नयन्ति ।
सुप्रा॒ङ्जो मे॒म्यद् वि॒श्वरूप॑ इन्द्रा॒पूष्णोः॑ प्रि॒यमप्ये॑ति पा॒थः ॥
ए॒ष च्छा॑गः पु॒रो अ॒श्वेन॑ वा॒जिना॑ पू॒ष्णो भा॒गो नी॑यते वि॒श्वदै॒व्यः ।
अ॒भिप्रि॒यं य॑त् पु॒रोडा॑शमर्वता त्वष्टे - [ ] 39

TS 4.6.8.2

-दे॒नꣳ सौ॑श्रवसाय जि॒न्वति॑ ॥
यद्ध॒विष्य॑मृ॒तुशो॑ दे॒वयानं॑ त्रि॒र्मानु॑षाः पर्य॒श्वं नय॑न्ति ।
अ॒त्रा पू॒ष्णः प्र॒थमो॑ भा॒ग ए॒ति य॒ज्ञं दे॒वेभ्यः॑ प्र॒तिवे॒दय॑न्न॒जः ॥
होता॑ ऽध्व॒र्युरा॒वया॑ अ॒ग्निमि॒न्धो ग्रा॒वग्रा॒भ उ॒त शꣳस्ता॑ सु॒विप्रः॑ ।
तेन॑ य॒ज्ञेन॑ स्वरं॒कृतेन॑ स्वि॒ष्टेन॑ व॒क्षणा॑ आ पृ॒णध्वं॑ ॥
यू॒पव्र॑स्का उ॒त ये॑ यू॒पवा॒हाश्च॒षालं॑ ये अ॒श्वयू॒पाय॑ तक्षति ।
ये चा॒र्वते॑ प॒चनꣳ सं॒भर॑न्त्यु॒तो - [ ] 40

TS 4.6.8.3

तेषा॑-म॒भिगू॑र्तिर्न॒ इ॒न्वतु॑ ॥
 उप॑ प्रा॒गाथ् सु॒मन्मे॑ ऽधा॒यि म॑न्म॒ दे॒वा॒ना॒मा॒शा उप॑ वी॒तपृ॑ष्ठः ।
 अ॒न्वे॒नं वि॒प्रा ऋ॑षयो म॒दन्ति॑ दे॒वानां॑ पु॒ष्टे च॑कृ॒मा सु॒बन्धुं॑ ॥
 यद्-वा॒जिनो॑ दा॒म स॒न्दा॒नम॑र्वतो॒ या शी॑र्ष॒ण्या र॑श॒ना र॒ज्जुर॑स्य ।
 यद्-वा॒ घा॒स्य प्र॑भृ॒तमा॒स्ये तृ॒णं सर्वा॑ ता ते॒ अपि॑ दे॒वेष्व॑स्तु ॥
 यद॑श्च॒स्य क्र॒विषो॑ - [ ] 41

TS 4.6.8.4

म॒क्षिका॑ ऽऽश॒ यद्-वा॒ स्वरौ॑ स्व॒धितौ॑ रि॒प्तम॑स्ति ।
 य॒द्ध॒स्तयोः॑ श॒मितु॑र्यन्न॒खेषु॑ सर्वा॒ ता ते॒ अपि॑ दे॒वेष्व॑स्तु ॥
 यदू॒वद्ध्यमु॑दरस्याप॒वाति॑ य आ॒मस्य॑ क्र॒विषो॑ ग॒न्धो अ॑स्ति ।
 सु॒कृ॒ता तच्छ॑मि॒तारः॑ कृ॒ण्वन्तू॑त मे॒धं शृ॑तपा॒कं प॑चन्तु ॥
 यत् ते॒ गा॒त्राद॑ग्नि॒ना प॑च्यमा॒नाद॑भि शू॒लं नि॑हतस्याव॒धाव॑ति ।
 मा तद्-भू॒म्या॒मा श्रि॒ष ( )-न्मा॑ तृ॒णेषु॑ दे॒वेभ्य॑स्तदु॒शद्भ्यो॑
 रा॒तम॑स्तु ॥ 42

(इ - दुतो - क्रविषः - श्रिषथ् - सप्त च) (A8)

TS 4.6.9.1

ये वा॒जिनं॑ परि॒पश्य॑न्ति प॒क्वं यँ॑ ई॒माहुः॑ सु॒रभि॑र्निर्ह॒रेति॑ ।
 ये चा॒र्वतो॑ मा॒स॒भि॒क्षामु॑पा॒सत॑ उ॒तो ते॒षाम॑भि॒गूर्ति॑र्न इ॒न्वतु॑ ॥
 यन्नी॑क्ष॒णं मा॒स्य॑च॒न्या उ॒खाया॑ या पा॒त्राणि॑ यू॒ष्ण आ॒सेच॑नानि ।
 ऊ॒ष्म॒ण्याऽपि॑धा॒ना च॒रूणा॑म॒ङ्गाः सू॒नाः परि॑ भू॒षन्त्य॑श्चं ॥
 नि॒क्रम॑णं नि॒षद॑नं वि॒वर्त॑नं य॒च्च प॒ङ्बी॑शम॒र्वतः॑ ।
 यच्च॑ प॒पौ यच्च॑ घा॒सिं -[ ] 43

TS 4.6.9.2

ज॒घास॑ सर्वा॒ ता ते॒ अपि॑ दे॒वेष्व॑स्तु ॥
 मा त्वा॒ ऽग्नि॑र्ध्व॒नयि॑द्-धू॒मग॑न्धि॒र्मोखा॑ भ्राज॒न्त्यभि॑ वि॒क्त ज॒घ्निः॑ ।
 इष्टं॑ वी॒तम॑भि॒गूर्तं॑ व॒षट्कृ॑तं तं दे॒वासः॑ प्र॒ति गृ॑भ्णन्त्य॑श्चं ॥
 यद॑श्वा॒य वा॒स उप॑स्तृणन्त्य॒धीवा॒सं या॑ हि॒रण्या॑न्यस्मै ।
 स॒न्दा॒नम॑र्वन्तं प॒ङ्बी॑शं प्रि॒या दे॒वेष्वा॑ या॒मय॑न्ति ॥
 यत् ते॒ सा॒दे म॑ह॒सा शू॑कृ॒तस्य॑ पा॒र्षिया॑ वा क॒शया॑ - [ ] 44

TS 4.6.9.3

वा तुतोद ।

सु॒चे॒व ता॒ ह॒वि॒षो॑ अ॒ध्व॒रेषु॑ सर्वा॒ ता ते॒ ब्र॒ह्म॒णा॑ सू॒दया॑मि ॥

चतु॑स्त्रि॒ंशद्-वा॒जिनो॑ दे॒वब॑न्धोर् वड्क्री-र॒श्वस्य॑ स्व॒धि॒तिः॑ स॒मे॒ति ।

अच्छि॑द्रा गा॒त्रा व॒युना॑ कृ॒णोत॑ परु॒ष्यरु-र॒नु॒घुष्या॑ वि श॒स्त ॥

ए॒क॒स्त्वष्टु॑र॒श्वस्या॑ वि॒शस्ता॑ द्वा य॒न्तारा॑ भव॒तस्त॑थर्तुः ।

या ते॒ गा॒त्राणा॑मृ॒तुथा॑ कृ॒णोमि॑ ता॒ता पि॒ण्डा॒नां प्र जु॑होम्य॒ग्नौ ॥

मा त्वा तपत् - [ ] 45

TS 4.6.9.4

प्रि॒य आ॒त्माऽपि॑यन्तं॒ मा स्व॑धि॒तिस्त॑नुव॒ आ ति॑ष्ठिपत् ते ।

मा ते॒ गृ॒ध्नु-र॒वि॒शस्ता॑ ऽति॒हाय॑ छि॒द्रा गा॒त्राण्य॑सिना॒ मि॒थू कः॑ ॥

न वा उ॒-वे॒तन्मि॑यसे॒ न रि॑ष्यसि दे॒वा इ॒देषि॑ प॒थिभिः॑ सु॒गेभिः॑ ।

हरी॑ ते यु॒ञ्जा पृ॑षती अ॒भूता॑मु॒पास्था॑द्-वा॒जी धु॒रि रा॑स॒भस्य॑ ॥

सु॒गव्यं॑ नो वा॒जी स्व॑श्चि॒यं पु॒ंसः पु॒त्रा उ॒त वि॑श्वापु॒ष र॑यिं ( ) ।

अ॒ना॒गास्त्वं नो॒ अदि॑तिः कृ॒णोतु॑ क्ष॒त्रं नो॒ अश्वो॑ वन॒ता

ह॒विष्मा॑न् ॥ 46 (घा॒सिं-क॒शया॑ - तपद् - र॒यिं - नव॑ च) (A9)

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 9 Anuvaakams :-

(अ॒श्मन् - य इ॒मो - दे॒न - मा॒शुः - प्रा॒चीं - जी॒मू॒तस्य॑ -
यद॒क्र॒न्दो - मा नो॑ मि॒त्रो - ये वा॒जिनं॑ - नव॑)

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(अ॒श्मन् - मनो॑यु॒जं - प्रा॒चीम॒नु - श॒र्म यच्छ॑तु - तेषा॑म॒भिगू॒र्तिः॑
- षट्च॑त्वारि॒ंशत्)

First and Last Padam of Sixth Prasam of Kaandam 4 :-

(अ॒श्मन् - ह॒विष्मान्॑)

॥ हरिः॑ ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां चतुर्थ काण्डे षष्ठः प्रश्नः समाप्तः ॥

ओं नमः परमात्मने , श्री महागणपतये नमः ,
श्री गुरुभ्यो नमः , हरिः ओं

4.7 चतुर्थकाण्डे सप्तमः प्रश्नः – वसोर्धारादिशिष्ट

संस्काराभिधानं

TS 4.7.1.1

अ॒ग्नावि॑ष्णू स॒जोष॑से॒मा व॑र्द्धन्तु वां गिरः ।

द्यु॒म्नैर्वा॑जेभि॒-रा ग॑तं ॥

वा॒जश्च॑ मे प्र॒सव॑श्च मे प्र॒यति॑श्च मे प्र॒सिति॑श्च मे

धी॒तिश्च॑ मे क्र॒तुश्च॑ मे स्वर॑श्च मे श्लो॒कश्च॑ मे

श्रा॒वश्च॑ मे श्रु॒तिश्च॑ मे ज्यो॒तिश्च॑ मे सु॒वश्च॑ मे

प्रा॒णश्च॑ मे ऽपान॑ - [ ] 1

TS 4.7.1.2

-श्च॑ मे व्या॒नश्च॑ मे ऽसु॑श्च मे चि॒त्तं च॑ म आ॒धीतं॑ च मे वाक्च॑ मे

मन॑श्च मे चक्षु॑श्च मे श्रो॒त्रं च॑ मे दक्ष॑श्च मे बलं॑ च म

ओज॑श्च मे सह॑श्च म आयु॑श्च मे ज॒रा च॑ म आ॒त्मा च॑ मे

त॒नू॒श्च॑ मे॒ ( ) श॒र्म च॑ मे॒ व॒र्म च॑ मे॒ ऽङ्गा॑नि च॒ मे॒ ऽस्थानि॑ च॒ मे॒
प॒रू॒षि च॑ मे॒ शरी॑राणि च॒ मे॒ ॥ 2

(अ॒पा॒न - स्त॒नू॒श्च॑ मे॒ - ऽष्टा॑दश च) (A1)

TS 4.7.2.1

ज्यै॒ष्ठ्यं च॑ म॒ आधि॑पत्यं च॒ मे॒ म॒न्युश्च॑ मे॒ भाम॑श्च॒ मे॒
ऽम॑श्च॒ मे॒ ऽम्भ॑श्च॒ मे॒ जे॒मा च॑ मे॒ महि॑मा च॒ मे॒ वरि॑मा च॒ मे॒
प्र॒थि॒मा च॑ मे॒ व॒र्ष्मा च॑ मे॒ द्राघु॑या च॒ मे॒ वृ॒द्धं च॑ मे॒
वृ॒द्धिश्च॑ मे॒ स॒त्यं च॑ मे॒ श्र॒द्धा च॑ मे॒ जग॑च्च - [ ] 3

TS 4.7.2.2

-मे॒ धनं॑ च॒ मे॒ व॒शश्च॑ मे॒ त्वि॒षिश्च॑ मे॒ क्री॒डा च॑ मे॒
मो॒दश्च॑ मे॒ जा॒तं च॑ मे॒ जनि॑ष्यमाणं च॒ मे॒ सू॒क्तं च॑ मे॒
सु॒कृ॒तं च॑ मे॒ वि॒त्तं च॑ मे॒ वे॒द्यं च॑ मे॒ भू॒तं च॑ मे॒ भवि॑ष्यच्च॒ मे॒
सु॒गं च॑ मे॒ सु॒पथं॑ च॒ म॒ ऋ॒द्धं च॑ म॒ ऋ॒द्धि ( ) च॑ मे॒ क्लृ॑प्तं च॒ मे॒
क्लृ॑प्तिश्च॒ मे॒ म॒तिश्च॑ मे॒ सु॒मतिश्च॑ मे॒ ॥ 4

(जग॑च्च - ऋ॒द्धि - श्रु॑तुर्दश च) (A2)

TS 4.7.3.1

शं च मे मयश्च मे प्रियं च मे ऽनुकामश्च मे कामश्च मे
 सौमनसश्च मे भद्रं च मे श्रेयश्च मे वस्यश्च मे
 यशश्च मे भगश्च मे द्रविणं च मे यन्ता च मे धर्ता च मे
 क्षेमश्च मे धृतिश्च मे विश्वं च - [ ] 5

TS 4.7.3.2

मे महश्च मे सँविच्च मे ज्ञात्रं च मे सूश्च मे प्रसूश्च मे
 सीरं च मे लयश्च म ऋतं च मे ऽमृतं च मे ऽयक्ष्मं च मे
 ऽनामयच्च मे जीवातुश्च मे दीर्घायुत्वं च मे ऽनमित्रं च मे
 ऽभयं च मे सुगं च मे शयनं ( ) च मे सूषा च मे सुदिनं च मे ॥ 6

(विश्वं च - शयन - मष्टौ च) (A3)

TS 4.7.4.1

ऊर्क्च मे सूनृता च मे पयश्च मे रसश्च मे घृतं च मे मधु च मे
 सग्धिश्च मे सपीतिश्च मे कृषिश्च मे वृष्टिश्च मे जैत्रं च म औद्भिद्यं
 च मे रयिश्च मे रायश्च मे पुष्टं च मे पुष्टिश्च मे विभु च - [ ] 7

TS 4.7.4.2

मे प्र॒भु च॑ मे बहु॑ च॑ मे भू॒यश्च॑ मे पूर्णं॑ च॑ मे पूर्ण॑तरं च॑ मे
 ऽक्षि॑तिश्च॑ मे कू॒यवाश्च॑ मेऽन्नं॑ च॑ मे ऽक्षु॑च्च मे व्री॒हयश्च॑ मे
 ॥ यवा॑श्च॑ मे मा॒षाश्च॑ मे ति॒लाश्च॑ मे मु॒द्गाश्च॑ मे ख॒ल्वाश्च॑ मे
 गो॒धूमा॑श्च॑ मे म॒सुरा॑- ( ) -श्च॑ मे प्रि॒यंग॑वश्च॑ मे ऽण॑वश्च॑ मे
 श्या॒माका॑श्च॑ मे नी॒वारा॑श्च॑ मे ॥ 8

(वि॒भु च॑ - म॒सुरा॑ - श्व॒तुर्द॑श च॑) (A4)

TS 4.7.5.1

अ॒श्मा च॑ मे मृ॒त्तिका॑ च॑ मे गि॒रय॑श्च॑ मे पर्व॑ताश्च॑ मे सि॒कता॑श्च॑ मे
 वन॑स्पतयश्च॑ मे हि॒रण्यं॑ च॑ मे ऽय॑श्च॑ मे सी॒सं च॑ मे त्र॒पुश्च॑ मे
 श्या॒मं च॑ मे लो॒हं च॑ मेऽग्नि॑श्च॑ म आप॑श्च॑ मे वी॒रुध॑श्च॑ म
 ओष॑धयश्च॑ मे कृ॒ष्टप॑च्यं च॑ - [ ] 9

TS 4.7.5.2

मे ऽकृ॑ष्टपच्यं च॑ मे ग्रा॒म्याश्च॑ मे प॒शव॑ आ॒रण्या॑श्च॑ य॒ज्ञेन॑ कल्प॑न्तां
 ॥ वि॒त्तं च॑ मे वि॒त्तिश्च॑ मे भू॒तं च॑ मे भू॒तिश्च॑ मे वसु॑ च॑ मे वस॑तिश्च॑ मे
 कर्म॑ च॑ मे श॒क्तिश्च॑ मेऽर्थ॑श्च॑ म ए॒मश्च॑ म इति॑श्च॑ मे गति॑श्च॑ मे ॥ 10

(कृष्टपच्यं चा – षाचत्वारिंशच्च) (A5)

TS 4.7.6.1

अ॒ग्निश्च॑ म॒ इन्द्र॑श्च मे॒ सोम॑श्च म॒ इन्द्र॑श्च मे॒
स॒विता च॑ म॒ इन्द्र॑श्च मे॒ सर॑स्वती च म॒ इन्द्र॑श्च मे॒
पू॒षा च॑ म॒ इन्द्र॑श्च मे॒ बृ॒ह॒स्पति॑श्च म॒ इन्द्र॑श्च मे॒
मि॒त्रश्च॑ म॒ इन्द्र॑श्च मे॒ वरु॑णश्च म॒ इन्द्र॑श्च मे॒ त्व॒ष्टा च॑ – [ ] 11

TS 4.7.6.2

म॒ इन्द्र॑श्च मे॒ धा॒ता च॑ म॒ इन्द्र॑श्च मे॒
वि॒ष्णुश्च॑ म॒ इन्द्र॑श्च मे॒ ऽश्वि॑नौ च म॒ इन्द्र॑श्च मे॒
म॒रुत॑श्च म॒ इन्द्र॑श्च मे॒ वि॒श्वे च॑ मे॒ दे॒वा इन्द्र॑श्च मे॒
पृ॒थि॒वी च॑ म॒ इन्द्र॑श्च मे॒ ऽन्त॑रि॒क्षं च॑ म॒ इन्द्र॑श्च मे॒
द्यौश्च॑ म॒ ( ) इन्द्र॑श्च मे॒ दि॒शश्च॑ म॒ इन्द्र॑श्च मे॒
मू॒र्ध्ना च॑ म॒ इन्द्र॑श्च मे॒ प्र॒जाप॑तिश्च म॒ इन्द्र॑श्च मे॒ ॥ 12

(त्व॒ष्टा च॑ – द्यौश्च॑ म॒ – ए॒क॒विं॑शतिश्च) (A6)

TS 4.7.7.1

अ॒॒शु॒श्च॑ मे॒ र॒श्मि॒श्च॑ मे॒ ऽदा॒भ्य॒श्च॑ मे॒ ऽधि॒पति॑श्च॒ म
उपा॒॒शु॒श्च॑ मे॒ ऽन्तर्या॑मश्च॒ म ऐ॒न्द्रवा॒यव॑श्च॒ मे
मै॒त्राव॒रुण॑श्च॒ म आ॒श्विन॑श्च॒ मे प्र॒तिप्र॒स्थान॑श्च॒ मे शु॒क्रश्च॑ मे
म॒न्थी च॑ म आ॒ग्रय॑णश्च॒ मे वै॒श्वदे॒वश्च॑ मे॒ ध्रु॒वश्च॑ मे
वै॒श्वान॒रश्च॑ म ऋ॒तुग्र॒हाश्च॑- [ ] 13

TS 4.7.7.2

मे॒ ऽति॒ग्राह्या॑श्च॒ म ऐ॒न्द्रा॒ग्नश्च॑ मे॒ वै॒श्वदे॒वश्च॑ मे
म॒रुत्व॑तीयाश्च॒ मे मा॒हेन्द्र॑श्च॒ म आ॒दित्य॑श्च॒ मे सा॒वि॒त्रश्च॑ मे
सा॒र॒स्वत॑श्च॒ मे पौ॒ष्णश्च॑ मे पा॒त्नीव॑तश्च॒ मे हा॒रि॒यो॒ज॒नश्च॑ मे ॥ 14

(ऋ॒तुग्र॒हाश्च॑ - च॒तु॒स्त्रि॒ंश॒च्च॑) (A7)

TS 4.7.8.1

इ॒ध्मश्च॑ मे॒ ब॒र्हि॒श्च॑ मे॒ वे॒दि॒श्च॑ मे॒ धि॒ष्णि॒याश्च॑ मे॒
सु॒चश्च॑ मे॒ च॒म॒साश्च॑ मे॒ ग्रा॒वा॒णश्च॑ मे॒ स्वर॑वश्च॒ म
उ॒पर॑वाश्च॒ मे ऽधि॑षवणे च॒ मे द्रो॑णक॒ल॒शश्च॑ मे
वा॒य॒व्या॒नि च॑ मे॒ पू॒त॒भृ॒च्च॑ म आ॒ध॒व॒नी॒यश्च॑ म आ॒ग्नी॒ध्रं च॑ मे

ह॒वि॒र्ध्ना॑नं च॒ मे गृ॒हाश्च॑ ( ) मे॒ सद॒श्च मे॒ पु॒रो॒डा॒शाश्च॑ मे
प॒च॒ताश्च॑ मे॒ऽव॒भृ॒थश्च॑ मे॒ स्व॒गा॒का॒रश्च॑ मे ॥ 15

(गृ॒हाश्च॑ – षोड॒श च॑) (A8)

TS 4.7.9.1

अ॒ग्नि॒श्च मे॒ घ॒र्मश्च॑ मे॒ऽर्क॑श्च मे॒ सूर्य॑श्च मे॒
प्रा॒णश्च॑ मे॒ ऽश्व॑मे॒धश्च॑ मे॒ पृ॒थि॒वी च॒ मे ऽदि॑तिश्च मे॒
दि॒तिश्च॑ मे॒ द्यौश्च॑ मे॒ श॒क्व॒री॒रङ्गु॑ल॒यो दि॒शश्च॑ मे॒
य॒ज्ञेन॑ क॒ल्पन्ता॑- मृ॒क्च मे॒ साम॑ च॒ मे स्तो॑मश्च मे॒
य॒जुश्च॑ मे॒ दी॒क्षा ( ) च॒ मे त॑पश्च॒ म ऋ॒तुश्च॑ मे॒ व्र॒तं च॒ मे
ऽहो॒रा॒त्रयो॑र् वृ॒ष्ट्या बृ॒ह॒द्र॒थन्त॑रे च॒ मे य॒ज्ञेन॑ क॒ल्पेतां॑ ॥ 16

(दी॒क्षा – ऽष्टा॒दश च॑) (A9)

TS 4.7.10.1

ग॒र्भाश्च॑ मे॒ व॒थ्साश्च॑ मे॒ त्र्य॒विश्च॑ मे॒ त्र्य॒वी च॒ मे दि॒त्य॒वाट् च॒ मे
दि॒त्यौ॒ही च॒ मे
प॒ञ्चा॒विश्च॑ मे॒ प॒ञ्चा॒वी च॒ मे त्रि॒व॒थ्सश्च॑ मे॒ त्रि॒व॒थ्सा च॒ मे
तु॒र्य॒वाट् च॒ मे तु॒र्यौ॒ही च॒ मे प॒ष्ठ॒वाच् च॒ मे प॒ष्ठौ॒ही च॒ म उ॒क्षा च॒ मे

वशा च म ऋषभश्च – [ ] 17

TS 4.7.10.2

मे वेहच्च मे ऽन॒ड्वान् च मे धे॒नुश्च म आयु॑र्य॒ज्ञेन॑ कल्पतां प्रा॒णो
य॒ज्ञेन॑ कल्पता-मपा॒नो य॒ज्ञेन॑ कल्पतां व्या॒नो य॒ज्ञेन॑ कल्पतां
चक्षु॑र् य॒ज्ञेन॑ कल्पता॒ श्रोत्रं॑ य॒ज्ञेन॑ कल्पतां मनो॑ य॒ज्ञेन॑ कल्पतां
वाग् य॒ज्ञेन॑ कल्पता-मा॒त्मा य॒ज्ञेन॑ कल्पतां य॒ज्ञो य॒ज्ञेन॑ कल्पतां ॥ 18

(ऋषभश्च – चत्वारिंशच्च) (A10)

TS 4.7.11.1

एका च मे तिस्रश्च मे पञ्च च मे सप्त च मे
नव च म एकादश च मे त्रयोदश च मे पञ्चदश च मे
सप्तदश च मे नवदश च म एकविंशतिश्च मे
त्रयोविंशतिश्च मे पञ्चविंशतिश्च मे सप्तविंशतिश्च मे
नवविंशतिश्च म एकत्रिंशच्च मे त्रयस्त्रिंशच्च – [ ] 19

TS 4.7.11.2

मे चतस्रश्च मे ऽष्टौ च मे द्वादश च मे
षोडश च मे विंशतिश्च मे चतुर्विंशतिश्च मे

ॐ॒ष्टा॒वि॒ं॒श॒ति॒श्च॒ मे॒ द्वा॒त्रि॒ं॒श॒च्च॒ मे॒ षट्॒त्रि॒ं॒श॒च्च॒ मे॒
च॒त्वा॒रि॒ं॒श॒च्च॒ मे॒ च॒तु॒श्च॒त्वा॒रि॒ं॒श॒च्च॒ मे॒ ॐ॒ष्टा॒च॒त्वा॒रि॒ं॒श॒च्च॒ मे॒
वा॒ज॒श्च॒ प्र॒स॒व॒श्चा॒पि॒ज॒श्च॒ क्र॒तु॒श्च॒ सु॒व॒श्च॒ मू॒र्द्धा॒ च॒
व्य॒ङ्गि॒ज॒य॒श्चा॒- ( ) - न्त्या॒य॒न॒श्चा॒न्त्य॒श्च॒ भौ॒व॒न॒श्च॒
भु॒व॒न॒श्चा॒धि॒प॒ति॒श्च॒ ॥ 20

(त्रयस्त्रिंशच्च - व्यङ्गिजय - एकादश च) (A11)

TS 4.7.12.1

वा॒जो॑ नः स॒प्त प्र॒दि॒श॒श्च॒त॒स्रो॑ वा॒ प॒रा॒व॒तः॑ ।
वा॒जो॑ नो॒ वि॒श्वे॑र्दे॒वैर् ध॒न॒सा॒ता॒वि॒हा॒व॒तु॑ ॥
वि॒श्वे॑ अ॒द्य म॒रु॒तो॒ वि॒श्वे॑ ऊ॒ती॒ वि॒श्वे॑ भ॒व॒न्त्व॒ग्नयः॑ स॒मि॒द्धाः॑ ।
वि॒श्वे॑ नो॒ दे॒वा अ॒व॒सा॒ऽऽ ग॒म॒न्तु॒ वि॒श्वम॑स्तु॒ द्र॒वि॒णं॒ वा॒जो॑ अ॒स्मे ॥
वा॒ज॒स्य॑ प्र॒स॒वं॒ दे॒वा रथै॑र्या॒ता हिर॑ण्ययैः ।
अ॒ग्निरि॒न्द्रो॒ बृ॒ह॒स्प॒ति॒र्म॒रु॒तः॑ सोम॒पी॒त॒ये ॥
वा॒जे॒वा॒जे॒ ऽव॑त वा॒जिनो॑ नो॒ ध॒ने॒षु॒ - [ ] 21

TS 4.7.12.2

वि॒प्रा अ॒मृता ऋ॒तज्ञाः ।

अ॒स्य म॒ध्वः पि॒बत मा॒दय॑ध्वं तृ॒प्ता या॑त प॒थिभि॑र्दे॒वयानैः॑ ॥

वा॒जः पु॒रस्ता॑दु॒त म॒ध्यतो॑ नो वा॒जो दे॒वाः ऋ॒तुभिः॑ कल्पयाति ।

वा॒जस्य॑ हि प्र॒सवो॑ नन्नमीति वि॒श्वा आ॒शा वा॒जप॑तिर्भवेयं ॥

प॒यः पृ॒थिव्यां॑ प॒य ओष॑धीषु प॒यो दि॒व्यन्त॑रि॒क्षे प॒यो धां॑ ।

प॒यस्व॑तीः प्र॒दिशः॑ सन्तु॒ मह्यं॑ ॥

सं मा॑ सृ॒जामि॑ प॒यसा॑ घृ॒तेन॑ सं मा॑ सृ॒जाम्य॑प – [ ] 22

TS 4.7.12.3

ओष॑धीभिः ।

सोऽहं॑ वा॒जः स॒नेय॑मग्ने ॥

न॒क्तोषा॑सा स॒मन॑सा वि॒रूपे॑ धा॒पये॑ते शि॒शुमे॑कः स॒मीची॑ ।

द्या॒वा क्षा॒मा रु॒क्मो अ॒न्तर्वि॑ भा॒ति दे॒वा अ॒ग्निं धा॑रयन् द्र॒विणो॑दाः ॥

स॒मुद्रो॑ऽसि न॒भस्वा॑ना॒र्द्रदानुः॑ शं॒भूर्म॑यो॒भूर॑भि मा॑ वा॒हि स्वाहा॑

मा॒रुतो॑ऽसि म॒रुतां॑ ग॒णः शं॒भूर्म॑यो॒भूर॑भि मा॑ वा॒हि स्वाहा॑

ऽव॒स्युर॑सि दु॒वस्वा-ज्छं॑भूर्म॑यो॒भू-र॑भि मा॑ ( ) वा॒हि स्वाहा॑ ॥ 23

(धने॑ – ष्वपो – दुव॑स्वाज्छं॑भूर्मयो॑भूरभि॒ मा – द्वे च॑) (A12)

TS 4.7.13.1

अ॒ग्निं॑ यँ॒नज्मि॑ श॒वसा॑ घृ॒तेन॑ दि॒व्यं॑ सु॒पर्णं॑ वय॒सा बृ॒हन्तं॑ ।
 तेन॑ व॒यं प॑तेम ब्र॒ध्नस्य॑ वि॒ष्टप॑ सु॒वो रु॒हाणा॑ अधि॒ नाक॑ उत्त॒मे ॥
 इ॒मौ ते॑ प॒क्षाव॑ज॒रौ प॑त॒त्रिणो॑ या॒भ्यां॑ र॒क्षास्य॑प॒हस्य॑ग्ने ।
 ता॒भ्यां प॑तेम सु॒कृता॑मु॒ लोकं॑ यँ॒त्रर्ष॑यः प्रथ॒मजा॑ ये पु॒राणाः॑ ॥
 चि॒दसि॑ स॒मुद्र॑यो॒नि-रि॒न्दुर्दक्षः॑ श्ये॒न ऋ॒तावा॑ ।
 हि॒रण्य॑पक्षः शकु॒नो भु॑र॒ण्युर् म॒हान्थ् स॒धस्थे॑ ध्रु॒व – [ ] 24

TS 4.7.13.2

आ निष॑त्तः ॥
 नम॑स्ते अस्तु॒ मा मा॑ हि॒सीर्वि॑श्वस्य मूर्ध॒न्नधि॑ तिष्ठसि श्रि॒तः ।
 स॒मुद्रे॑ ते हृ॒दय॑-म॒न्तरा॑युर् द्यावा॑पृथि॒वी भु॑वनेष्वर्पि॑ते ॥
 उ॒द॒नो द॑त्तो॒दधिं॑ भि॒न्त दि॒वः प॒र्जन्या॑द॒न्तरि॑क्षात् पृथि॒व्यास्ततो॑ नो
 वृ॒ष्ट्या ऽव॑त ।
 दि॒वो मूर्ध्ना॑ ऽसि॑ पृथि॒व्या नाभि॑-रू॒र्गपा॑-मोष॑धीनां ।

वि॒श्वायुः॑ शर्म॑ स॒प्र॒था नम॑स्प॒थे ॥

येन॑र्ष॒यस्त॑पसा स॒त्र - [ ] 25

TS 4.7.13.3

मा॒स॒तेन्धा॑ना अ॒ग्नि॑ सु॒वरा॑भरन्तः ।

तस्मि॑न्न॒हं नि॑ द॒धे ना॑के अ॒ग्निमे॒तं य॑माहु॒र्मन॑व स्ती॒र्णब॑र्हिषं ॥

तं प॒त्नीभि॑रनु॒ गच्छे॑म दे॒वाः पु॒त्रैर्भ्रा॑तृभि॒रुत॑ वा हि॒रण्यैः॑ ।

नाकं॑ गृ॒ह्णा॒नाः सु॑कृ॒तस्य॑ लो॒के तृ॒तीये॑ पृ॒ष्ठे अधि॑ रोच॒ने दि॒वः ॥

आ वा॒चो म॑द्ध्य-म॒रुह॑द्-भु॒र्यु॒रय॑-म॒ग्निः स॑त्पति॒श्चेकि॑तानः ।

पृ॒ष्ठे पृ॑थि॒व्या नि॑हि॒तो द॑वि॒द्युत॑दधस्प॒दं कृ॑णुते - [ ] 26

TS 4.7.13.4

ये पृ॒त॒न्यवः॑ ॥

अ॒यम॑ग्निर्वी॒रत॑मो वयो॒धाः स॑ह॒स्रि॒यो दी॑प्यतामप्रयुच्छन् ।

वि॒भ्राज॑मानः स॒रिर॑स्य म॒द्ध्य उप॑ प्र यात दि॒व्यानि॑ धाम ॥

सं प्र च्य॑वद्ध्वमनु॒ सं प्र॑ या॒ताग्ने॑ प॒थो दे॑व॒याना॑न् कृ॒णु॑द्ध्वं ।

अ॒स्मिन्थ् स॒धस्थे॑ अ॒द्ध्यु॑त्तरस्मिन् विश्वे॑ दे॒वा य॑ज॒मान॑श्च सीदत ॥

ये॒ना॒ सह॒स्रं॑ ँ॒वह॒सि॒ ये॒ना॒ग्ने॒ सर्व॑वे॒दसं॑ ।

ते॒नेमं॑ य॒ज्ञं नो॑ वह॒ दे॒व्या॒नो य॒ - [ ] 27

TS 4.7.13.5

उ॒त्त॒मः ॥

उ॒द्-बु॒द्ध्य॒स्वाग्ने॑ प्र॒ति जा॒गृह्ये॑न-मि॒ष्टा॒पूर्ते॑ स॒ꣳ सृ॒जे॒थाम॑यं च ।

पुनः॑ कृ॒ण्व॒स्त्वा पि॒तरं॑ यु॒वान्-म॒न्वाता॑ꣳसी॒त् त्वयि॑ तन्तु॒मेतं॑ ॥

अ॒यं ते॒ योनि॑र् ऋ॒त्वियो॒ यतो॑ जा॒तो अ॒रोच॑थाः ।

तं जा॒नन्न॑ग्न आ॒ रोहा॑था नो॒ वर्द्ध॑या रयिं ॥ 28

(ध्रु॒वः - स॒त्रं - कृ॑णु॒ते - यः - स॒प्तत्रिं॑श॒च्च) (A13)

TS 4.7.14.1

म॒माग्ने॑ व॒र्चो वि॒ह॒वेष्व॑स्तु व॒यं त्वे॒न्धा॒ना स्त॒नुवं॑ पु॒षेम॑ ।

म॒ह्यं न॑म॒न्तां प्र॒दिश॑श्च॒तस्र॑ स्त्वया ऽ॒ध्यक्षे॑ण पृ॒तना॑ ज॒येम॑ ॥

मम॑ दे॒वा वि॒ह॒वे स॑न्तु॒ सर्व॑ इ॒न्द्रा॒वन्तो॑ म॒रुतो॑ वि॒ष्णु॒रग्निः॑ ।

ममा॑न्त॒रि॒क्ष-मु॒रु गो॒पम॑स्तु॒ म॒ह्यं वा॑तः प॒वतां॑ का॒मे अ॒स्मिन् ॥

मयि॑ दे॒वा द्र॒विण॑-मा॒ यज॑न्तां म॒य्या॒शी-र॑स्तु॒ मयि॑ दे॒वहू॑तिः ।

दै॒व्या हो॑ता॒रा व॑निष॒न्त - [ ] 29

TS 4.7.14.2

पूर्वे ऽरि॑ष्टाः स्याम॑ त॒नुवा॑ सु॒वीराः॑ ॥
 मह्यं॑ य॒जन्तु॑ मम॒ यानि॑ ह॒व्या ऽऽकू॑तिः स॒त्या मन॑सो मे अस्तु ।
 ए॒नो मा॒ निगां॑ क॒तम॒च्च॒नाहं॑ वि॒श्वे दे॒वा॒सो अ॒धि वो॒चता॑ मे ॥
 दे॒वीः ष॒डुर्वी॑-रु॒रु णः॑ कृ॒णोत॑ वि॒श्वे दे॒वा॒स इ॒ह वी॑रयद्ध्वं ।
 मा हा॑स्महि प्र॒जया॒ मा त॒नूभि॒र्मा र॑धाम द्विष॒ते सो॑म राजन् ॥
 अ॒ग्निर्म॒न्युं प्र॑ति॒नुदन् पु॒रस्ता॑- [ ] 30

TS 4.7.14.3

द॒द॒ब्धो गो॒पाः परि॑ पा॒हि न॒स्त्वं ।
 प्र॒त्यज्चो॑ यन्तु नि॒गुतः॑ पु॒नस्ते॑ ऽमै॒षां चि॒त्तं प्र॒बुधा॑ वि नै॒शत् ॥
 धा॒ता धा॒तृणां॑ भु॒वन॑स्य य॒स्पति॑र् दे॒वः स॒वि॒तार॑-म॒भिमा॑तिषाहं ॥
 इ॒मं य॒ज्ञ म॒श्विनो॒भा बृ॑ह॒स्पति॑र् दे॒वाः पा॑न्तु य॒जमा॑नं न्य॒र्थात् ॥
 उ॒रुव्य॑चा नो म॒हिषः॑ शर्म॒ यः स॒दस्मिन्॑ ह॒वे पु॒रुहू॑तः पु॒रुक्षु॑ ।
 स नः॑ प्र॒जायै॑ हर्यश्च मृ॒डये॑न्द्र मा - [ ] 31

TS 4.7.14.4

नो॑ री॒रिषो॑ मा॒ परा॑ दाः ॥

ये नः॑ स॒पत्ना॒ अप॒ ते भव॑न्त्विन्द्रा॒ग्निभ्या॒-मव॑ बा॒धामहे॒ तान् ।

वस॑वो रु॒द्रा आ॑दि॒त्या उप॑रि॒स्पृशं॑ मो॒ग्रं चेत्ता॑र-म॒धि रा॒ज-म॑क्रन् ॥

अ॒र्वाञ्च॒ मिन्द्र॑म॒मुतो॑ हवामहे॒ यो गो॒जिद्-ध॑न॒जिदश्च॑जिद्-यः ।

इ॒मन्नो॑ य॒ज्ञं वि॑ह॒वे जु॑षस्वा॒स्य कु॑र्मो ह॒रिवो॑ मे॒दिनं॑ त्वा ॥ 32

(व॒नि॒षन्त॒ - पु॒रस्तान्॒ - मा॒ - त्रि॑च॒त्वारि॑ञ्श॒च्च) (A14)

TS 4.7.15.1

अ॒ग्नेर्म॑न्वे प्रथ॒मस्य॑ प्र॒चेत॑सो॒ यं पा॒ञ्चज॑न्यं ब॒हवः॑ स॒मिन्धते॑ ।

वि॒श्वस्यां॑ वि॒शि प्र॑वि॒विशि॒वाञ्स॑-मीमहे॒ स नो॑ मु॒ञ्चत्वञ् ह॑सः ॥

यस्ये॒दं प्रा॒णन्नि॑मिषद् यदे॒जति॑ यस्य॒ जातं॑ ज॒नमा॑नं च॒ केवलं॑ ।

स्तौ॒म्यग्निं॑ ना॒थितो॑ जो॒हवी॑मि स नो॑ मु॒ञ्चत्वञ् ह॑सः ॥

इन्द्र॑स्य म॒न्ये प्रथ॑मस्य॒ प्रचे॑तसो वृ॒त्रघ्नः॑ स्तो॒मा उप॒ मा-मु॒पागुः॑ ।

यो दा॒शुषः॑ सु॒कृतो॑ ह॒वमु॒प ग॑न्ता - [ ] 33

TS 4.7.15.2

स नो मुञ्चत्व॑ ह॒सः ॥
यः सं॒ग्रामं॑ न॒यति॑ सँ व॒शी यु॒धे यः पु॒ष्टानि॑ स॒सृजति॑ त्रयाणि ।
स्तौमीन्द्रं॑ नाथि॒तो जो॑हवीमि स नो मुञ्चत्व॑ ह॒सः ॥
मन्वे वाँ मि॒त्रावरु॑णा तस्य॑ वि॒त्त॑ स॒त्यौज॑सा दृ॒हणा॒ यं नु॒देथै॑ ।
या रा॒जान॑ स॒रथं॑ या॒थ उ॒ग्रा ता नो॑ मुञ्चत॒माग॑सः ॥
यो वा॒ रथ॑ ऋ॒जुर॑श्मिः स॒त्यध॑र्मा मि॒थु श्र॑रन्त-मुप॒याति॑ दू॒षय॑न् ।
स्तौमि॑ - [ ] 34

TS 4.7.15.3

मि॒त्रावरु॑णा नाथि॒तो जो॑हवीमि तौ नो मुञ्चत॒माग॑सः ॥
वा॒योः स॒वितु॑र् वि॒दथा॑नि मन्महे॒ यावा॑त्मन्वद्-बि॒भृतो॑ यौ च र॒क्षतः॑ ।
यौ विश्व॑स्य परि॒भू ब॑भूवतुस्तौ नो मुञ्चत॒माग॑सः ॥
उप॒ श्रेष्ठा॑ न आ॒शिषो॑ दे॒वयो॑र्द्धमे॒ अस्थि॑रन् ।
स्तौमि॑ वा॒यु स॒वितारं॑ नाथि॒तो जो॑हवीमि तौ नो मुञ्चत॒माग॑सः ॥

र॒थी॒त॒मौ र॒थी॒ना-म॒ह्व ऊ॒तये शु॒भं ग॒मि॒ष्ठौ सु॒यमे॒भिर॒श्वैः ।

य॒यौर् -[ ] 35

TS 4.7.15.4

वां दे॒वौ दे॒वेष्व॒नि॒शित॒-मो॒ज॒स्तौ नो॑ मु॒ञ्च॒त॒मा॒ग॒सः ॥

यद॒यातं॑ व॒ह॒तु॒ꣳ सु॒र्या॒या-स्त्रि॒च॒क्रेण॑ स॒ꣳ स॒द॒मि॒च्छ॒मा॒नौ ।

स्तौमि॑ दे॒वाव॒श्वि॒नौ ना॒थि॒तो जो॒ह॒वीमि॑ तौ नो॑ मु॒ञ्च॒त॒मा॒ग॒सः ॥

म॒रु॒तां म॒न्वे अ॒धि नो॑ ब्रु॒वन्तु॑ प्रे॒मां वा॒चं वि॒श्वा म॒वन्तु॑ वि॒श्वे ॥

आ॒शून् हु॒वे सु॒य॒मा॒नू॒तये॑ ते नो॑ मु॒ञ्च॒न्त्वे॒न॒सः ॥

ति॒ग्म॒मा॒यु॒धं वी॒डि॒त॒ꣳ स॒ह॒स्व॒द् दि॒व्य॒ꣳ श॒र्द्धः - [ ] 36

TS 4.7.15.5

पृ॒त॒ना॒सु जि॒ष्णु ।

स्तौमि॑ दे॒वान् म॒रु॒तो ना॒थि॒तो जो॒ह॒वीमि॑ ते नो॑ मु॒ञ्च॒न्त्वे॒न॒सः ॥

दे॒वा॒नां म॒न्वे अ॒धि नो॑ ब्रु॒वन्तु॑ प्रे॒मां वा॒चं वि॒श्वा म॒वन्तु॑ वि॒श्वे ॥

आ॒शून् हु॒वे सु॒य॒मा॒नू॒तये॑ ते नो॑ मु॒ञ्च॒न्त्वे॒न॒सः ॥

यदि॒दं मा॒ऽभि॒शो॒चति॑ पौ॒रु॒षे॒येण॑ दै॒व्ये॒न ।

स्तौमि विश्वान् देवान् नाथितो जोहवीमि ते नो मुञ्चन्त्वेनसः ॥

अनु नो ऽद्यानुमति > ¹, रन्वि - [ ] 37

TS 4.7.15.6

दनुमते त्वं > ², वैश्वानरो न ऊत्या > ³, पृष्ठो दिवि > ⁴ ॥

ये अप्रथेता-ममितेभि-रोजोभिर् ये प्रतिष्ठे अभवतां वसूनां ।

स्तौमि द्यावापृथिवी नाथितो जोहवीमि ते नो मुञ्चतमः हसः ॥

उर्वी रोदसी वरिवः कृणोतं क्षेत्रस्य पत्नी अधि नो ब्रूयातं ।

स्तौमि द्यावापृथिवी नाथितो जोहवीमि ते नो मुञ्चतमः हसः ॥

यत् ते वयं पुरुषत्रा यविष्ठाविद्वाँस श्रुकृमा कच्चना - [ ] 38

TS 4.7.15.7

ऽऽगः ।

कृधी स्वस्माँ अदितेरनागा व्येनाँसि शिश्रथो विष्वगग्ने ॥

यथा ह तद् वसवो गौर्यं चित् पदि पिता ममुञ्चता यजत्राः ।

एवा त्वमस्मत् प्र मुञ्चा व्यँहः प्रातार्यग्ने प्रतरान्न आयुः ॥ 39

(गन्ता - दूषयन्त् स्तौमि - ययोः - शब्दो - अनुमतिरनु - चन
- चतुस्त्रिंशच्च) (A15)

Special Korvai for Anuvaakam A-15

(अग्नेर्मन्वे - यस्येद- मिन्द्रस्य - यः सं ग्राममिन्द्र - स नो
मुञ्चत्व हसः ।

मन्वे वान्ता नो मुञ्चतमागसः ।

यो वां - वायो- रूप - रथीतमौ - यदयात-मश्विनौ - तौ नो
मुञ्चतमागसः ।

मरुतान्- तिग्मं - मरुतो - देवानां - यदिदं विश्वान् - ते नो
मुञ्चन्त्वेनसः ।

अनु न - उर्वी - द्यावापृथिवी - ते नो मुञ्चतम हसो यत्तै ।

चतुर हसः षडागसश्चतुरेनसो द्विर हसः ।

Prasna Korvai with starting Padams of 1 to 15 Anuvaakams :-

अ॒ग्ना॒वि॒ष्णू॒ - ज्यै॒ष्ठ्य॒ - श॒ञ्चो॒र् - क्वा - ऽ॒श्मा॒ चा - ग्नि॒श्चा
- ऽ॒शु - श्रे॒द्ध॒म॒श्चा - ग्नि॒श्च॒ घ॒र्मो - गर्भा॒ - श्रै॒का॒ च - वा॒जो
नो - अ॒ग्निं॑ यु॒न॒ज्मि॒ - म॒मा॒ग्ने - अ॒ग्ने॒र्म॒न्वे - प॒ञ्च॒द॒श ।

Korvai with starting Padams of 1, 11, 21 Series of Panchaatis :-

(अ॒ग्ना॒वि॒ष्णू॒ - अ॒ग्नि॒श्च॒ - वा॒जो॒ नो॒ - अ॒द॒ब्धो॒ गो॒पा
- न॒व॒त्रि॒ंश॒त्)

First and Last Padam of Seventh Prasnam of Kandam 4:-

(अ॒ग्ना॒वि॒ष्णू॒ - प्र॒त॒रान्न॒ आयुः॑)

Kaanda Korvai with starting Padams of 7 Prasanas of Kandam 4:-

(यु॒ञ्जानो॑ - वि॒ष्णो॑ - र॒पा॒ - र॒श्मि॒र् - न॒मो - ऽ॒श्म -
अ॒ग्ना॒वि॒ष्णू॒ - स॒प्त)

॥ हरिः ओं ॥

॥ कृष्ण यजुर्वेदीय तैत्तिरीय संहितायां चतुर्थकाण्डे सप्तमः प्रश्नः समाप्तः ॥

॥ इति चतुर्थ काण्डं ॥

4.7.1 Appendix

4.7.15.5 – अनु॑नोऽद्यानु॑मति॑ > ¹, रन्वि॑दनु॑मते॒ त्वं > ²

अनु॑ नोऽद्यानु॑मतिर्य॒ज्ञं दे॒वेषु॑ मन्यतां ।

अ॒ग्निश्च॑ ह॒व्यवा॑हनो भवतां दा॒शुषे॑ मयः ॥

अन्वि॑दनु॑मते॒ त्वं म॒न्यासै॑ शञ्चनः कृधि ।

क्र॒त्वे दक्षाय॑ नो हि॒नु प्र॒ण आयू॑ष्णि तारिषः ॥

(Appearing in TS 3.3.11.3 and 3.3.11.4)

4.7.15.6 – वै॒श्वान॑रो न ऊ॒त्या > ³, पृ॒ष्टो दि॒वि > ⁴

वै॒श्वान॑रो न ऊ॒त्या ऽऽ प्र या॑तु परावतः । अ॒ग्निरु॒क्थेन॑ वाह॒सा ॥

पृ॒ष्टो दि॒वि पृ॒ष्टो अ॒ग्निः पृ॒थिव्यां॑ पृ॒ष्टो वि॒श्वा ओष॑धीरा विवेश ।

वै॒श्वान॑रः सह॒सा पृ॒ष्टो अ॒ग्निः स॒नो दि॒वा स रि॒षः पा॑तु नक्तं ॥

(Appearing in TS 1.5.11.1 and 1.5.11.2)

Details of Anuvakam, Panchati and Padam for Kandam 4

	Anuvakam	Panchati	Padams
Prasna 1	11	46	2293
Prasna 2	11	48	2498
Prasna 3	13	36	1844
Prasna 4	12	37	1887
Prasna 5	11	27	1234
Prasna 6	9	46	2331
Prasna 7	15	39	2008
Total	82	279	14095